

STORTINGET

Stortingstidende

Referat fra møter i Stortinget

Nr. 63 · 25. mars
Sesjonen 2020–2021

Møte torsdag den 25. mars 2021 kl. 10

President: Tone Wilhelmsen Trøen

Dagsorden (nr. 63):

1. Interpellasjon fra representanten Trygve Slagsvold Vedum til statsministeren:

«En av regjeringens og Stortingets viktigste oppgaver er å utvikle hele Norge. I 2020 opplevde Norge sterk sentralisering. 192 kommuner hadde nedgang i folketallet. Folketallet vokste i samtlige av de mer sentrale kommunene i Norge, mens hele 153 av de 209 kommunene som Statistisk sentralbyrå rangerer som minst sentrale, opplevde befolkningsnedgang. De nordnorske fylkene opplevde i år som i fjor en drastisk nedgang i befolkningstallet. Dersom denne sentraliseringen fortsetter, vil Norge om få år se vesentlig annerledes ut. Da undertegnede utfordret statsministeren på hva hun tenkte om de sterke sentraliseringstallene i fjor, uttalte hun at «Selvfølgelig er jeg bekymret for utviklingen. Jeg er opptatt av at vi skal ha en balansert utvikling i alle landsdelene i Norge».

Hva har statsministeren gjort det siste året, og hva vil statsministeren gjøre for å snu en utvikling hun selv hevder hun er bekymret for?»

2. Interpellasjon fra representanten Eirik Faret Sakariassen til samferdselsministeren:

«Lyntog mellom de største byene i Norge vil være et solid løft for både klimapolitikken og distriktspolitikken, for det vil redusere utslipp og gi store og små steder langs traseene hyppige avganger og dermed økt mobilitet for innbyggerne. Klimaeffekten vil være stor. Mange vil endre reisemønster og velge lyntog fremfor fly. Antallet flyreiser mellom de største flyplassene i Norge er enormt, og lyntog er den mest realistiske samferdselsinvesteringen som kan redusere antallet flyreiser.

Er statsråden positiv til å bygge lyntog i Norge, og vil regjeringen ta grep for å planlegge dette?»

3. Interpellasjon fra representanten Hanne Dyveke Søttar til forsknings- og høyere utdanningsministeren:

«Universitetet i Oslo hadde fra 1811 og frem til 2010 en privatistordning for jusstudenter. Denne ordningen gjorde det tidligere mulig å ta alle årene av mastergraden i rettsvitenskap som privatist. Å ta 1. avdeling som privatist på Friundervisningen for så å ta resten av studiet på vanlig måte var en mulighet mange benyttet. Denne privatistordningen er nå avskaffet. Når vi i tillegg ser at bachelorgraden i juss, som enkelte aktører tilbyr, ikke gir rett til å fullføre graden master i rettsvitenskap, skaper dette problemer for mange, da inntakskravet

for master i rettsvitenskap er veldig høyt. Det utdannes for få jurister i Norge etter behovsberegningene til Statistisk sentralbyrå, noe som kan skape mange problemer på sikt. Per i dag er det bare Universitetet i Oslo, Universitetet i Bergen og Universitetet i Tromsø som tilbyr masterstudiet i rettsvitenskap.

Vil statsråden ta initiativ til å tillate øvrige universiteter å tilby master i rettsvitenskap, og til å gjeninnføre privatistordningen for jusstudenter?»

4. Innstilling frå familie- og kulturkomiteen om Lov om språk (språklova)
(Innst. 253 L (2020–2021), jf. Prop. 108 L (2019–2020))
5. Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om Midlertidig lov om endringer i valgloven og kommuneloven (tiltak for å avhjelpe negative konsekvenser av covid-19)
(Innst. 328 L (2020–2021), jf. Prop. 89 L (2020–2021))
6. Referat

Presidenten: Presidenten vil av smittevern hensyn foreslå at publikumsgalleriet holdes stengt også under dagens møte. – Det anses vedtatt.

Det foreligger to permisjonssøknader:

- fra representanten Willfred *Nordlund* om foreldrepermisjon i tiden fra og med 5. april til og med 7. mai
- fra representanten Une *Bastholm* om foreldrepermisjon i tiden fra og med 29. mars til og med 18. juni

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknadene behandles straks og innvilges.
2. Følgende vararepresentanter innkalles for å møte i permisjonstiden:

For Nordland: Kari Anne Bøkestad *Andreassen* 7. april–6. mai

For Oslo: Per Espen *Stoknes* 7. april–18. juni

Presidenten: Representanten Nicholas Wilkinson vil fremsette et representantforslag.

Nicholas Wilkinson (SV) [10:01:00]: Jeg har den glede å fremme et forslag på vegne av Mona Fagerås, Freddy André Øvstegård og meg selv om bedre vaksine mot HPV og kjønnsvorter. Det er et ord jeg ikke trodde jeg skulle si her. (Munterhet i salen.)

Presidenten: Representanten Kari Kjønås Kjos vil fremsette et representantforslag.

Kari Kjønås Kjos (FrP) [10:01:40]: På vegne av representanten Sylvi Listhaug og meg selv vil jeg fremme forslag om strengere språkkrav for helsepersonell.

Presidenten: Representanten Marit Arnstad vil fremsette et representantforslag.

Marit Arnstad (Sp) [10:02:09]: På vegne av representanten Heidi Greni og meg sjøl vil jeg framsette et forslag om å avslutte statens arbeid med vern av fjordarmen Børgin i Trondheimsfjorden.

Presidenten: Representanten Morten Ørsal Johansen vil fremsette et representantforslag.

Morten Ørsal Johansen (FrP) [10:02:40]: På vegne av representantene Hans Andreas Limi, Sylvi Listhaug, Erlend Wiborg, Tor André Johnsen, Bengt Rune Strifeldt, Himanshu Gulati og meg selv vil jeg fremme forslag om økt verdiskaping og flere arbeidsplasser i Norge.

Presidenten: Representanten Sverre Myrli vil fremsette et representantforslag.

Sverre Myrli (A) [10:03:07]: Jeg vil gjerne få fremme et forslag på vegne av Ingalill Olsen, Øystein Langholm Hansen, Kirsti Leirtrø og meg selv om at ingen skal miste fasttelefonen før de har mobildekning eller andre telefonløsninger med minst like god dekning som fasttelefon.

Presidenten: Representanten Sivert Bjørnstad vil fremsette et representantforslag.

Sivert Bjørnstad (FrP) [10:03:45]: På vegne av representantene Bengt Rune Strifeldt, Terje Halleland, Roy Steffensen, Helge André Njåstad og meg selv har jeg gleden av å sette fram et forslag om å sikre en mer helhetlig havbruksforvaltning.

Presidenten: Representanten Seher Aydar vil fremsette et representantforslag.

Seher Aydar (R) [10:04:16]: Rødt fremmer forslag om ikke å gi utsatt frist for idriftsettelse av vindkraftanlegg på Øyfjellet.

Presidenten: Representanten Sigbjørn Gjelsvik vil fremsette et representantforslag.

Sigbjørn Gjelsvik (Sp) [10:04:41]: Jeg vil på vegne av representantene Per Olaf Lundteigen, Willfred Nordlund, Geir Pollestad og meg selv framsette representantforslag om redusert arbeidsgiverperiode I i kombinasjon med lønnskompensasjon samt dekning av tapt varelager.

Presidenten: Representanten Per-Willy Amundsen vil fremsette to representantforslag.

Per-Willy Amundsen (FrP) [10:05:16]: På vegne av representanten Sylvi Listhaug og meg selv har jeg den glede å fremsette et representantforslag om skjerpet straff ved flere grove integritetskrenkelser.

I tillegg har jeg den glede å fremsette et representantforslag på vegne av Sylvi Listhaug, Jon Engen-Helgheim, Himanshu Gulati og meg selv om at bruk av brannbomber og lignende svært alvorlige handlinger rettet mot politi og domstoler, underlegges like strenge straffer som terrorvirksomhet.

Presidenten: Representanten Christian Tybring-Gjedde vil fremsette et representantforslag.

Christian Tybring-Gjedde (FrP) [10:06:09]: På vegne av stortingsrepresentantene Morten Wold, Himanshu Gulati, Erlend Wiborg, Per-Willy Amundsen, Tor André Johnsen og meg selv vil jeg fremme et representantforslag om å flytte den norske ambassaden i Israel fra Tel Aviv til Jerusalem.

Presidenten: Representanten Marit Knutsdatter Strand vil fremsette et representantforslag.

Marit Knutsdatter Strand (Sp) [10:06:42]: På vegne av representantene Jan Bøhler, Heidi Greni, Bengt Fasteraune, Åslaug Sem-Jacobsen og meg selv vil jeg sette fram et forslag om arbeidslivsfag og en mer praktisk innrettet ungdomsskole for økt rekruttering til yrkesfag.

Presidenten: Representanten Karin Andersen vil fremsette et representantforslag.

Karin Andersen (SV) [10:07:09]: På vegne av stortingsrepresentantene Audun Lysbakken, Torgeir Knag Fylkesnes, Kari Elisabeth Kaski, Mona Fagerås, Lars Haltbrekken, Eirik Faret Sakariassen og meg sjøl vil jeg sette fram forslag om krisetiltak og grønn gjenreisingsplan for Norge.

Presidenten: Representanten Lars Haltbrekken vil fremsette et representantforslag.

Lars Haltbrekken (SV) [10:07:46]: På vegne av stortingsrepresentantene Freddy André Øvstegård, Nicholas Wilkinson, Karin Andersen, Eirik Faret Sakariassen, Mona Fagerås, Kari Elisabeth Kaski og meg selv vil jeg framsette et representantforslag om å unngå en tapt generasjon for demokratiet, kulturen og idretten som følge av covid-19-pandemien.

Presidenten: Representanten Per Espen Stoknes vil fremsette et representantforslag.

Per Espen Stoknes (MDG) [10:08:28]: Jeg har gleden av å legge fram et forslag om trygg og barnevennlig transport og ren luft i byer og tettsteder.

Presidenten: Forslagene vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Sak nr. 1 [10:08:50]

Interpellasjon fra representanten Trygve Slagsvold Vedum til statsministeren:

«En av regjeringens og Stortingets viktigste oppgaver er å utvikle hele Norge. I 2020 opplevde Norge sterk sentralisering. 192 kommuner hadde nedgang i folketallet. Folketallet vokste i samtlige av de mer sentrale kommunene i Norge, mens hele 153 av de 209 kommunene som Statistisk sentralbyrå rangerer som minst sentrale, opplevde befolkningsnedgang. De nordnorske fylkene opplevde i år som i fjor en drastisk nedgang i befolkningstallet. Dersom denne sentraliseringen fortsetter, vil Norge om få år se vesentlig annerledes ut. Da undertegnede utfordret statsministeren på hva hun tenkte om de sterke sentraliseringstallene i fjor, uttalte hun: «Selvfølgelig er jeg bekymret for utviklingen. Jeg er opptatt av at vi skal ha en balansert utvikling i alle landsdelene i Norge.»

Hva har statsministeren gjort det siste året, og hva vil statsministeren gjøre for å snu en utvikling hun selv hevder hun er bekymret for?»

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [10:10:04]: Historien om norsk Nord-Norge-politikk har vært en aktiv stat, en stat som har hatt vilje og evne til å se hvor viktig den nordnorske landsdelen er – en landsdel som dekker 35 pst. av vårt landareal og 60 pst. av vårt sjøareal, en landsdel med enorme ressurser som i sin natur ligger strategisk svært viktig til, med evigvarende fiskeriresurser, gode lokasjoner for oppdrett, olje og gass, store ressurser innenfor fornybar energi som vannkraft og vindkraft, store mineralressurser, en storslått natur – og jeg kunne fortsatt.

Nord-Norge er en landsdel som er rik på ressurser, rik på muligheter, rik på historie, men som er blitt fattigere på en byggende politikk, fattigere på spredning av offentlige arbeidsplasser, grunnet en voldsom sentralisering, og dessverre fattigere på folk, den viktigste ressursen av alle. Til sammen flyttet 7 746 personer ut av Nord-Norge de siste to årene. Det flyttet 7 746 flere ut av landsdelen enn inn i landsdelen. Tallene er dramatiske, og det er ikke bare de små kystsamfunnene eller skogsamfunnene, de små og store samfunnene langs kysten og rundt omkring i hele Nord-Norge som rammes, men også Nord-Norges største by, Tromsø, Norges arktiske hovedstad. Det var 924 flere som flyttet ut av enn inn til Tromsø de siste to årene. Tallet 924 er enormt når Trom-

sø har vært en av de byene som har hatt jevn vekst. Nå ser vi at også de største byene rammes av sentralisering.

Alle alarmklokkene bør ringe hos en norsk regjering når den nordligste landsdelen gradvis tappes for folk. Men hva gjør regjeringen for å motvirke dette? Hvilke tiltak setter man inn? Hvilke nye grep er det man nå varsler? Det er ingen. Regjeringen har gjort det motsatte. De har tvangssammenslått Troms og Finnmark, selv om 87 pst. av befolkningen i Finnmark sa nei til denne tvangssammenslåingen. De laget en ny region større enn Irland, en lite funksjonell region.

Forsvaret har flyttet helikoptre fra nord til sør, de har lagt ned Andøya, det har vært konstant uro rundt 2. bataljon, for å nevne noe.

Vi har sett tidenes sentralisering av politiet, og det er stor uro i mange lokalsamfunn rundt omkring i Nord-Norge fordi politiet ikke er til stede slik de var vant til.

Vi har hatt en avgiftspolitikkk som har rammet landsdelen hardt. Et eksempel er avgiftspolitikken for luftfart – Widerøe og flyseteavgiften. Slik den ble innrettet fra regjeringen, økte avgiftene mer på en tur-retur-tur Bodø–Stokmarknes enn på en tur-retur-tur Oslo–New York, og dette i klimaets navn. Folk kan tenke selv når man ser hvor det rammer hardest.

Selv om regjeringen har økt barnetrygden nasjonalt, har de fjernet det tillegget man hadde for Nord-Troms og Finnmark tidligere. 54 nordnorske kommuner har mistet statlige arbeidsplasser selv om antall statlige arbeidsplasser i Norge har gått opp, og det har vært konstant uro rundt ambulansetilbudet. Man har lagt ned lærerskolen på Nesna, selv om man trenger flere lærere i Nordland, ikke færre. Man har lagt ned sykepleierutdannelsen i Sandnessjøen, og i dag vil Høyre på Stortinget bekrefte Høyres ønske i regjering om å tredoble CO₂-avgiften. Hvilken landsdel rammer det hardest? Det rammer hardest den nordligste landsdelen.

Sentralisering avler sentralisering. Det er det vi nå ser i de dramatiske flyttetallene. Vi ser en landsdel, den nordnorske landsdelen, som har de utfordringene som den har nå, og vi skal behandle en perspektivmelding i Stortinget, en perspektivmelding som i sin natur skal handle om hva som er de største utfordringene for landet framover, og hvilket svar regjeringen har på de største spørsmålene. Da skulle man jo tro at regjeringen hadde en analyse, noen tiltak, noen grep, for den nordnorske landsdelen. Jeg har lett, bladd, sett, søkt: Hva er grepene for Nord-Norge i perspektivmeldingen, eller mot sentralisering? Nord-Norge er ikke nevnt med et ord. Ikke ett ord står det i perspektivmeldingen om Nord-Norge. Jeg har lett etter Troms og Finnmark. Det eneste jeg fant, var en fotnote. Det eneste Troms og Finnmark har fått i perspektivmeldingen, er en fotnote om marginalsatt. Nordland er ikke nevnt med et eneste

ord. Hvis vi skal oppsummere hva som er perspektivet i perspektivmeldingen fra regjeringen om den nordnorske landsdelen, er det faktisk bare en fotnote.

Men f.eks. for elbil har man en stor omtale om elbil landet Norge. Hva slags perspektiv er dette? Den manglende oppmerksomheten og det totale fraværet når det gjelder å utvikle hele Norge, står i grell kontrast til regjeringer vi har hatt tidligere, som har sett det som sin oppgave og plikt å utvikle hele landet. Da har konklusjonen vært at vi trenger en aktiv politikk, en aktiv stat, skal vi utvikle de unike delene som den nordnorske landsdelen er, og det har vært en vellykket politikk.

Om vi skal se framover, må vi lære av historien. Etter andre verdenskrig, da Finnmark var nedbrent og man hadde store utfordringer, la man fram en stortingsmelding om gjenreisningen av de krigsherjede områdene, spesielt med fokus på Finnmark. Den var svært konkret, det var mange tiltak, nesten helt ned til antall tømmerstokker, for hva man skulle gjøre for å bygge opp den nordnorske landsdelen. Det var en reell utbyggingsplan. I 1951 hadde man et utbyggingsprogram for Nord-Norge, og det er ganske interessant når man går inn og leser det. Jeg skal lese en liten setning fra den utbyggingsplanen:

Regjeringen anser utbyggingen av Nord-Norge ikke bare for en stor nasjonal oppgave og plikt, men som et tiltak av betydning for den vestlige verden.

Jeg vil anbefale alle å lese den stortingsmeldingen. Den er ambisiøs, tydelig og klar på at en ønsker å bruke ressurser for å bygge opp den nordnorske landsdelen.

Suksesshistorien derfra la grunnlaget for Distriktenes utbyggingsfond, som vi fikk i 1960. Under Borten-regjeringen bygde man Universitetet i Tromsø – man vedtok det 28. mars 1968. Man vedtok at man skulle ha distriktshøyskole i Nordland, og man skulle bygge høyskolen i Bodø. Man vedtok å bygge ut kortbanenett langs hele kysten for å binde Norge sammen. Det har gitt enorme ringvirkninger. I byen Bodø i dag er det rundt 700 stykker som bare jobber i Widerøe for å drifte den enorme satsingen som da skjedde.

Vi har tatt en rekke grep før for å bygge den nordnorske landsdelen. For 70 år siden hadde man en egen utbyggingsplan for Nord-Norge. Når vi ser de dramatiske flyttetallene som vi ser nå, vil vi ha en egen Nord-Norge-plan, en klar Nord-Norge-plan, for det er viktig for Norge som land at vi utvikler landsdelen. Vi må senke flyprisene. Vi må senke ferjeprisene. Vi må ha flere personrettede tiltak som gjør at unge folk har lyst til å satse og tørre å bo i den nordnorske landsdelen. Vi må få på plass flere studieplasser. Vi må ha en aktiv skattepolitikk som gjør det lønnsomt å etablere bedrifter, slik at flere tør å satse på å etablere bedrifter i den nordnorske landsdelen. Vi må lokalisere statlige arbeidsplasser

rundt omkring i landsdelen, og vi må stanse sentraliseringen. Vi må ha en aktiv fiskeripolitikk, vi må bygge ny industri, og landsdelen må få en større andel av inntektene av sine store naturressurser. Vi må rett og slett investere i landsdelen.

Vi skal ikke investere i landsdelen fordi det er synd på Nord-Norge. Vi skal investere i landsdelen fordi det er viktig for landet Norge at vi bruker de store ressursene som den landsdelen har, og det er særdeles viktig strategisk for Norge som land. Derfor må vi ha en egen Nord-Norge-plan. Derfor må vi snu den negative befolkningsutviklingen vi har nå, og igjen få til vekst. Og vi må lære av historien. Vi må igjen gjøre det klart, slik man har gjort tidligere, at det er en nasjonal plikt og en nasjonal oppgave å bygge ut Nord-Norge. Det er viktig for Norge, og jeg gleder meg til å høre statsministerens perspektiver.

Statsminister Erna Solberg [10:19:21]: Tusen takk til interpellanten for at han igjen gir oss en anledning til å diskutere et viktig spørsmål om utviklingen i Norge.

Befolkningsutviklingen vi ser i distriktene og i Nord-Norge, vil landet som helhet se mer av de neste 20–30 årene. Diskusjonen om hvilke strategier vi skal bruke for å sikre verdiskaping og gode tjenester i hele landet, er et sentralt tema i perspektivmeldingen, som Stortinget nå har til behandling.

Hvis vi ser noen år tilbake, har utviklingen vist at vi særlig har hatt befolkningsvekst – eller bremsset fallet – i de områdene og de periodene det har vært høy vekst i verdiskapingen og samtidig god tilflytting av arbeidstakere fra EØS-området. Det er til ettertanke at utvidelsen av EØS-samarbeidet østover har bidratt til både befolkningsvekst og verdiskaping i norske distrikter. Det er begrunnet i at vi trenger flere folk for å løse mange av de store verdiskapingsoppgavene vi har.

Skal vi ha bærekraftige kommuner, der fraflyttingen bremses og lokalsamfunn utvikles, må folk først og fremst ha en jobb å gå til. Da må vi legge til rette for at bedrifter i hele landet er konkurransedyktige. Det gjør vi gjennom å sikre at grunnmuren for bedriftsutvikling og arbeidsplasser er i orden. Denne grunnmuren består av flere elementer. Vi har senket skatter og avgifter med 34 mrd. kr for å gjøre hele det norske næringslivet mer lønnsomt. Vi har senket formuesskatten for norske eiere, men med en omlegging der eiendom, med de største verdiene i byene, verdsettes mer, mens skatten på arbeidende kapital i alle deler av Norge er redusert. Skatten på eierskap i distriktene er altså, med de omleggingene vi har gjort, redusert.

EØS-avtalen er kanskje det viktigste virkemiddelet for eksportbedriftene, ikke minst i Nord-Norge. Jeg har nevnt tilgangen på arbeidskraft gjennom fri bevegelse, som har bidratt til bedre utvikling og at det er flere som

bor i Norge. Men det er også slik at disse arbeidsplassene, som vi særlig har i Nord-Norge, er helt avhengige av EØS-avtalen.

Nordland er et av Norges største eksportfylker. En tilnærmet samlet industri advarer mot å melde Norge ut av EØS. Europa er deres store handelspartner. Også havbruks- og fiskerinæringen har Europa som et stort marked. Arbeidslivet i Nord-Norge trenger gode og forutsigbare rammebetingelser. Det er grunnmuren for å beholde befolkningen. Da trenger vi EØS-avtalen. Å sette EØS-avtalen i spill er å gamble med titusener av arbeidsplasser, og det er å forsterke sentralisering og øke befolkningsnedgangen i Distrikts-Norge.

God samferdsel er også en del av grunnmuren for arbeidsplasser i distriktene. Det er en av grunnene til at vi har doblet samferdselsbudsjettene i vår regjeringssperiode. Da samferdselsministeren og jeg la frem ny nasjonal transportplan på fredag, viste vi hvordan vi vil fortsette regjeringens historiske samferdselsløft. Nord-Norge ligger bl.a. an til å få realisert to store flyplassprosjekter, i Bodø og i Mo i Rana.

Gode lokalsamfunn trenger også god tilgang på raskt internett. I starten av februar lanserte regjeringen en historisk satsing på raskt, trådløst bredbånd i distriktene. Vinnerne i 5G-auksjonen over sommeren kan få redusert prisen – mot å bygge ut for minst tilsvarende beløp i områder som mangler et slikt tilbud. Sammen med annen støtte legger dette til rette for over 800 mill. kr til bredbånd fra staten, en enorm satsing for å sikre at vi kan utvikle gode offentlige tjenester, men også enda flere bedrifter i hele landet.

Mindre skjemavelde utgjør også en del av det som trengs for å få levedyktige bedrifter. Regjeringen har forenklet hverdagen til norske bedrifter for 11 mrd. kr siden 2018. De årlige besparelsene for næringslivet er 28 mrd. kr i perioden. Det er særlig en fordel for små bedrifter, som det er mange av, særlig i Distrikts-Norge.

Så til interpellantens spørsmål om «hva har statsministeren gjort det siste året». Vel – da vil håndteringen av koronakrisen komme høyt opp. Samtidig legger håndteringen av pandemien og konsekvensene av den viktige premisser for veien ut av krisen, hvordan vi kan skape mer og inkluderer flere.

Et av de andre største ønskene fra bedriftene i distriktene har vært å få bedre tilgang til arbeidskraft med god og relevant kompetanse. Regjeringen har derfor i det siste året prioritert tiltak som bidrar til at vi i hele landet utvikler arbeidskraft som dagens og fremtidens jobber krever. I situasjonen vi nå står oppe i, har regjeringen det siste året gjennom Utdanningsløftet satt av milliardbeløp for å sikre gjennomføringen og styrke kompetansen for lærlinger, for elever på videregående og for permitterte og ledige.

Pandemien fremskynder digitaliseringen av det norske samfunnet, og det viser oss nye måter å jobbe på. Denne uken utlyste Nærings- og fiskeridepartementet to stillinger som åpner for fjernarbeid. Vi vil vinne erfaringer med å jobbe mer digitalt, mer uavhengig av geografiske avstander og har startet et arbeid for å se på regler og rammer for dette i staten. Etableringen av fire piloter for Statens hus, bl.a i Narvik, er også en del av arbeidet for å bidra til å beholde og utvikle kompetansearbeidsplasser i distriktene.

I morgen lanserer regjeringen en stortingsmelding om fullføringsreformen i videregående opplæring. Den viser at selv om resultatene er blitt bedre under denne regjeringen, er våre ambisjoner for elevene større. Nord-Norge har dessverre de høyeste frafallstallene. Da er det gledelig å se at Troms og Finnmark de siste årene har hatt den største forbedringen i gjennomføring. Det viser at det nytter med målrettet innsats.

Få steder i verden ligger forholdene bedre til rette for fiskeri og oppdrett enn i Nord-Norge, og fra regjeringens side har vi lagt og vil legge til rette for en bærekraftig vekst i oppdrettsnæringen. Vi har også økt verdiskapingen som blir igjen i lokalsamfunnet der aktiviteten finner sted. Det jobber flere i Nord-Norge med fisk, oppdrett og fiskeindustri nå enn noen gang siden 2008. Og etter at regjeringen har åpnet for fangst av raudåte, er jeg glad for å se at gründere etablerer seg, slik som den nye raudåtefabrikken i Sortland.

Tilgang på naturressurser for verdiskaping er viktig, også til mineraler og fornybar energi. Det er også spennende med nye store industriprosjekter som utvikles for å møte behov i det grønne skiftet – om det er batteriteknologi eller hydrogen. Her ligger det godt til rette, også i Nord-Norge, bl.a. ved at vi har lagt ut anbud på ferjedrift på hydrogen.

Fra denne regjeringen overtok i 2013 til begynnelsen av 2021 er det blitt over 4 400 flere innbyggere i Nord-Norge, men befolkningstallet har gått ned siden 2019, og det er forflytting fra mindre til større steder, i Nord-Norge som i resten av landet. Det er blitt færre arbeidsinnvandrere, og det er ikke lenger fødselsoverskudd i Nord-Norge. Lave fødselstall er en av grunnene til at regjeringen har en aktiv politikk for barnefamilier generelt og for dem med lav inntekt spesielt.

Den økonomiske veksten i Nord-Norge er også høyere enn landsgjennomsnittet, og arbeidsledigheten er lavere i Nord-Norge enn i Oslo. Det er blitt 2 500 flere statlige stillinger i begge de nordnorske fylkene siden vi overtok. Det har altså ikke blitt færre som jobber i staten, det er flere som jobber i staten.

Vi har tatt Hæren tilbake til Finnmark, og tilstedeværelsen styrkes gjennom forsterking av Grensevakten ved Garnisonen i Sør-Varanger og oppbygging av

Porsanger bataljon. Samlet er Forsvarets aktivitet anslått å gi ringvirkninger i nord på 4,6 mrd. kr i 2019.

For å oppsummere noe av det vi har gjort den siste tiden, og samtidig unngå potensiell kritikk fra interpellanten for å være for generell, skal jeg trekke frem noen konkrete eksempler:

- Vi har senket skatter og avgifter og økt barnetrygden.
- Vi har økt antallet studieplasser, også i Nord-Norge.
- Det investeres i sykehus og helsetjenester i Nord-Norge som aldri før, og vi har lagt til rette for bygging av nye sykehus i Kirkenes, Narvik og Hammerfest.
- Vi bygger en ny fagskole for brann- og redningspersonell i Tjeldsund.
- Vi styrker Senter for oljevern og marint miljø i Lofoten.
- Vi har fremmet forslag om å etablere en ny redningshelikopterbase i Tromsø.
- Vi styrker bedriftenes kapitalbehov gjennom å etablere et investeringsfond i Nord-Norge og et gründerfond for unge.
- Vi legger til rette for utvikling og bruk av ny teknologi gjennom hydrogenfergen Bodø–Moskenes.

Og nei, det er ikke geografiske områder som omtales i perspektivmeldingen. Men vi har faktisk, helt klart, en stor satsing. Planen for nordområdene ligger i nordområdemeldingen, som er til behandling.

Jeg er ikke i tvil om at Nord-Norge også fremover kommer til å være et attraktivt sted for nordmenn og utlendinger å bosette seg. Men vi må ha vår politikk for verdiskaping, for åpen handel – ikke Senterpartiets «lukke-seg-inne-politikk».

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [10:29:56]: Da Brandtzæg-utvalget la fram sin innstilling for litt tid siden, var det veldig interessant lesning. Noe av det de konkluderte med, var at det er offentlig sektor som er den store sentraliseringskraften i Norge, ikke privat sektor. Der er det mange initiativ og flinke folk som skaper aktivitet, men det er offentlig sektor som er den store sentraliseringskraften. Det som er interessant med svaret til Erna Solberg, er at når hun løfter fram mange av tiltakene, f.eks. skatter og avgifter, er det nasjonale tiltak. Men hvilke ekstra tiltak er det man skal sette inn for de nordligste fylkene? Hvilke nye skattegrep er det man skal ta for å få ekstra vekst der, som gjør at flere har lyst til å etablere sin virksomhet der? Samtidig må vi ha en strategi for hvordan vi skal lokalisere offentlige arbeidsplasser som gjør at man skaper levende lokalmiljø.

Statsministeren løfter fram barnetrygd. Faktum er jo at statsministeren kuttet den ekstra barnetrygden for Finnmark og Nord-Troms, mens man har økt barnetrygden generelt. Man har ikke gjort noe med barnetrygden

for de nordnorske fylkene for å gjøre det mer attraktivt f.eks. for en barnefamilie som har lyst til å prøve å flytte sørfra og nordover, bosette seg og satse. Det har man ikke gjort mer attraktivt, man har gjort det mindre attraktivt. Det er den typen personrettede tiltak vi i Senterpartiet mener man må komme med. Det er bra at vi har nasjonale løft, men vi må også ha ekstraordinære tiltak for den nordnorske landsdelen fordi den nordnorske landsdelen har en del andre utfordringer. Det er lengre avstander, det er kaldere klima. Derfor har det vært norsk politikk over lang, lang tid at vi har brukt ekstra ressurser for å få vekst og utvikling i de tidligere tre nordnorske fylkene – nå to, og snart igjen tre.

Så har vi et av de aller største politiske grepene som statsminister Erna Solberg har tatt. Det er å tvangssammenslå Troms og Finnmark. Det er interessant å høre hennes perspektiv når hun brukte så mye kraft på å tvinge igjennom den sammenslåingen mot folkets vilje. Hvilke gevinster mener statsministeren at det kommer til å gi? Hva er gevinsten når hun har brukt så mye prestisje og politisk makt på å tvinge de fylkene sammen? Hva kommer til å bli gevinsten framover, og hva vil være kostnaden hvis vi i Senterpartiet eller andre reverserer det?

Jeg vil avslutte med det jeg begynte med. Det er 7 746 flere som har flyttet ut av den nordnorske landsdelen, enn som har flyttet inn. Ser statsministeren det som et problem, eller synes hun det er helt greit? Hvis hun ser det som et problem, må statsministeren bli med på en ny Nord-Norge-satsing som gjør at vi litt fram i tid kan si at det er flere som flytter inn i landsdelen, enn som flytter ut, slik situasjonen er etter åtte år med statsminister Solberg.

Statsminister Erna Solberg [10:33:18]: Før pandemien startet, var hovedutfordringen i Nord-Norge at vi hadde mange gode jobber, men få folk til jobbene. Vi manglet kvalifisert arbeidskraft. Derfor er noe av det vi har satset på det siste året, å løfte kompetanse og kunnskap, bidra til at folk får mer kompetanse i denne perioden da ting går saktere. Derfor er det sånn at en del av de helhetlige, store grepene vi tar for hele nasjonen, er særlig viktige i Nord-Norge. Det er også sånn at det f.eks. i Finnmark er en større andel utenfor arbeidsmarkedet enn i mange andre fylker. Det betyr at vi er nødt til å se på de ressursene vi allerede har å tilføre, og i tillegg må vi få flere inn.

Jeg er enig i at vi bør jobbe etter interessante og gode, nye strategier. En av dem jeg har omtalt, dreier seg om at man kan være ansatt i staten, til og med i departementer, og bo andre steder. Det er noe vi nå prøver ut som et nytt tiltak.

Vi har hatt en satsing for å sørge for at vi får flere kompetente lærere i Nord-Norge, sørge for at vi stimule-

rer flere til å ta lærerutdanningen og være der etterpå. Derfor innførte vi for få år siden en betydelig bedre studielånfinansiering for dem som går på lærerutdanning i nord, som et målrettet tiltak for å få flere til å bosette seg. Jeg tror at sånne tiltak er viktig for å møte disse grunnleggende utfordringene.

Det helt grunnleggende fremover er ikke at vi kan stoppe endringer i offentlig sektor. Den store utfordringen vår fremover som nasjon er at vi må ha flere hender i privat sektor, flere som er kvalifisert, flere som jobber der. Vi må modernisere vår offentlige sektor, vi må gjøre de endringene der vi flytter fra administrasjon til tjenester. Det vi faktisk har gjort, er å få flere i tjenestesektoren i staten i Nord-Norge i denne perioden. Vi har også gjort noen endringer der vi bruker digitaliseringspotensialet for å kunne gjøre ting enklere for bedrifter, gjøre det enklere i offentlig sektor, for å ha flere hender til å løse utfordringene. Jeg skjønner at Senterpartiet generelt er imot det.

Dette store nummeret som representanten gjorde av perspektivmeldingen, blir litt spesielt, for i alle fall i 2009-meldingen til den rød-grønne regjeringen var Nord-Norge nevnt null ganger, Troms null ganger, Finnmark null ganger og Nordland null ganger. Det er ikke et stort poeng for meg, men siden det var et stort poeng for representanten, er det interessant.

Vi har levert en nordområdemelding, og vi har flyttet nordområdefokus fra å være et utenrikspolitisk fokus til også å være et fokus rundt Nord-Norge. Derfor er veldig mye av den prosessen vi har hatt rundt nordområdemeldingen og tiltakene som ligger i nordområdemeldingen, også beregnet på nettopp å sørge for større befolkningsvekst, tilgang på mer arbeidskraft, at denne landsdelen får brukt det store potensialet den har til fortsatt å være en dynamo i den økonomiske veksten fremover for Norge, for det har Nord-Norge vært de siste årene.

Stein Erik Lauvås (A) [10:36:40]: Det er en utfordring at vi har sett en kraftig sentralisering de seneste årene. Og som interpellanten peker på, ser vi en befolkningsnedgang i Distrikts-Norge. Det er en utvikling som er bekymringsfull. Vi må sørge for at vi har en politikk som gjør at folk ser muligheten til å leve, jobbe og bo utenfor de største byene og tettstedene.

Vår velstandsutvikling er avhengig av at vi har levende lokalsamfunn som kan bidra til å utvikle arbeidsplasser. Vi er helt avhengige av at vi har folk og aktivitet som tar hele landet i bruk. Skal vi få til aktivitet og ha levende og gode lokalsamfunn i hele landet, må vi også aktivt legge til rette for det. Vi må ha en politisk retning som ser Distrikts-Norge, og vi må ha et storting – og ikke

minst en regjering – som løfter fram mulighetene i distriktene.

Victor Norman, som ledet demografiutvalget, peker på at vi må ha en politikk som gir bolyst, en politikk som gjør at det blir attraktivt å bo og jobbe utenfor de store byene og tettstedene. En stadig sterkere, villet sentraliseringspolitikk er på mange måter distriktenes død og blir byenes problem. Dessverre er det nettopp dette vi har sett fra statsministerens regjering de siste åtte årene. Vi må slutte å sette byer opp mot distriktene. Det må handle om hele Norge. Vi må ha en politikk som gjør at ungdom ser mulighetene i distriktene.

Det er mange grep som må tas om vi skal lykkes i å beholde og utvikle levende lokalsamfunn ute i distriktene. Det første – og åpenbare – er at folk må ha jobb. Det andre er sterke og gode velferdstjenester. Det tredje er infrastruktur.

Vi må altså skape flere arbeidsplasser i distriktene. Disse kan komme innen fiskeri, landbruk, mineralnæring, skognæring og industri basert på ren og fornybar energi. Men skal vi lykkes i å skape flere arbeidsplasser, må vi ha en aktiv næringspolitikk som griper mulighetene, og vi må ha en stat som bidrar og ikke trekker seg unna.

Å fjerne trafikkstasjoner og sentralisere tjenester vekk fra distriktene, slik statsministerens regjering har gjort og foreslått, bare forsterker flyttestrømmen fra distriktene. Når folk mister nærtjenestene sine og får lengre reisevei, blir det automatisk mindre attraktivt å bli værende.

Arbeiderpartiet har fremmet en hel rekke forslag her i Stortinget om en bedre distriktspolitikk de seneste årene – ikke for å plage regjeringen, men fordi vi ser at det er nødvendig å ha et sterkere grep om distriktspolitikken. Vi må ha en mer aktiv stat. Vi i Arbeiderpartiet er veldig tydelige på at vi må styrke den eksportrettede industrien. Vi må fortsette med differensiert arbeidsgiveravgift og en industrioffensiv med stat, fylker, kommuner og det private næringsliv for å styrke eksisterende arbeidsplasser og skape nye. Vi må ha anbudsregler som gjør at lokale entreprenører kan delta i konkurransen. Vi må ha sterkere satsing på regionale næringsutviklingsmidler. Og vi må ha en bedre ordning for pendlere.

Videre må vi øke inntektene til kommuner og fylker. De må settes i stand til å drive lokalt og regionalt utviklingsarbeid. Vi må også etablere nærtjenester der folk får sine tjenester nær der de bor, som f.eks. pass, førerkort og andre sivile oppgaver. Helsetjenestene må være nær der folk bor. Ambulansen må komme, og den må komme med riktig utstyr og riktig personell. Kvinner som skal føde, må ha trygghet for at de har nødvendig hjelp, og folk i akutte sykdomstilfeller ute i distriktene må ha trygghet for rask hjelp.

Så må man ha et desentralisert utdanningstilbud. Vi må få på plass bredbånd – litt på samme måte som vi sørget for at folk fikk tilgang på strøm. Og vi må ha et nærhetsprinsipp for statlig styring. Statlige virksomheter må brukes aktivt i distriktspolitikken, og veksten i statlige arbeidsplasser må vi sørge for å fordele rundt om i landet. Det må altså bli slutt på å nedlegge og sentralisere statlige tjenester. Man får bruke digitale tjenester der det er fornuftig og mulig for å bedre nærtilbudet til innbyggerne, men vi må ha en regel om at distriktpolitiske hensyn må vurderes hver gang nye reformer skal iverksettes.

Skal vi lykkes i å ta i bruk distriktene, i å ha folk som bor og jobber over hele landet, ja, da må vi altså ha en regjering og en sterk stat som bidrar til å utvikle lokalsamfunnene våre – ikke avvike dem. Arbeiderpartiet har vært tydelig på at vi i regjering vil prioritere å gjøre et kraftig distriktsløft. Vi har 60 punkter for en bedre distriktpolitikk – for arbeid, infrastruktur, helse, klima og miljø. Vi ser mulighetene i distriktene, og vi vil ta vare på de mulighetene vi ser Distrikts-Norge har.

Til slutt: Vi må ha slutt på uttalelser fra distriktene som sier at staten har forlatt dem. Vi trenger definitivt en ny kurs i distriktpolitikken.

Kent Gudmundsen (H) [10:41:58]: Det er ingen tvil om at vi må ta utfordringen med fraflytting fra distriktene på alvor. Men for å ta denne utfordringen på alvor må man ha en politikk som virkelig tar det onde ved roten, og da trenger man en politikk der de mulighetene som finnes i Nord-Norge, tas i bruk. Det handler om å ha en aktiv politikk for å svare mest mulig ja til de menneskene og de initiativene som bidrar til å skape vekst og arbeidsplasser i Nord-Norge.

Det betyr at man må ha en skatte- og avgiftspolitik som gjør at private gründere og andre som ønsker å investere, har mulighet til det og kan ta i bruk den private kapitalen som de så sår har spart opp – ikke at man årlig tapper Nord-Norge for en halv milliard i formuesskatt. Men Senterpartiet slår på stortromma og skal bruke en milliard på å kjøre tomme postbiler rundt omkring i Distrikts-Norge fordi det er viktig symbolpolitikk. Det er ikke spesielt treffsikkert.

Jeg mener at når man skal se på perspektiver, er det aller, aller viktigste å adressere nettopp de perspektivene. For øvrig nevnte ikke de rød-grønne Troms og Finnmark i verken 2009- eller 2013-perspektivmeldingen sin, og jeg kan ikke huske at det akkurat ble jublet da deres nordområdemelding ble lagt fram. Det har vi gjort noe med.

Vi har tatt i bruk de mulighetene som finnes i vår landsdel, i Nord-Norge, ved å si mer ja til lokale initiativ, til de reguleringene og de planene som har vært for

landsdelen. Det er bare å se på statistikken. Vi har investert i infrastruktur som gjør at avstandsulempene i Nord-Norge, som er store, har blitt mindre og fortsatt vil bli mindre. Vi har en reduksjon i vedlikeholdsetterslepet på riksveiene, og vi har startet en opptrapping for å redusere vedlikeholdsetterslepet på fylkesveiene, som er så viktige for kystnæringene, der vi har en sjømatnæring i vekst, og der mulighetene er store.

Det handler nemlig om å skape de framtidige arbeidsplassene som gjør at vår ungdom, som nå i økende grad skal fullføre videregående skole, har arbeidsplasser å gå til. Har de ikke det, ja, da er det ikke rart at de flytter. Det er det denne debatten bør handle om. Hvilken politikk de enkelte partiene framfører i denne sal, vil gi flest mulige private, interessante arbeidsplasser? Eller skal vi sitte her og diskutere hvor mye penger vi skal bruke over statsbudsjettet for å ha flest mulige statlige arbeidsplasser rundt omkring i hvert eneste kystsamfunn? Det er jo ikke det som er livskraftig. Det er jo ikke det som er bærekraftig. Det er ikke bærekraftig for den norske stat, og da er det heller ikke bra for Nord-Norge.

Likevel vil jeg bare minne om at denne regjeringen gjennom å ha reformert statlig sektor har bidratt til at vi både drifter med færre byråkrater og tar hele landsdelen i bruk. Det er jo ikke uten grunn vi har fått en avdeling av Utdanningsdirektorat i Tromsø, at Mattilsynet har et kontor på Sortland, eller at vi har fått flere professorer som forsker, og som gjør at Universitetet i Tromsø nå stadigvekk inntar nye, internasjonale posisjoner når det gjelder forskningsprosjekter, deltar langt mer på de arenaene og henter mye mer penger hjem. Vi skaper nye muligheter for framtiden. Vi har mer politi ute i distriktene. I Nord-Troms har politireformen gjort at Senterparti-ordføreren i Lyngen jubler. Endelig ser de politi gatene! Det er å skape reformer innenfor det statlige og de velferdstjenestene vi skal levere fra denne sal. Det er virkelig å gjøre jobben vår. Det er å møte framtiden på en god måte.

Det det burde handle om, er hvordan vi drifter denne staten mest mulig effektivt, gir best mulige tjenester til innbyggerne våre, får flere av ungdommene våre til å fullføre videregående skole, så de kan møte framtiden på en god og trygg måte, at vi får forsket og utviklet oss, slik at vi møter den ukjente framtiden på en bedre måte, og at vi fortsatt investerer i infrastruktur, slik at de avstandsulempene som måtte være i min landsdel, blir mindre. Så kan man jo reflektere litt over hvordan det ville blitt i Nord-Norge – når 80 pst. av det vi eksporterer, går til Europa gjennom EØS-avtalen – hvis de partiene som er i ferd med å vokse på målingene, og som ikke vil ha noe med EØS-avtalen å gjøre, skulle få viljen sin igjennom og kjøre rundt med tomme postbiler? Hva

slags symbolpolitikk er det egentlig man ønsker å gjennomføre?

Det er ikke en politikk jeg har noen som helst tro på. Jeg mener at det aller beste for Nord-Norge er en fortsatt borgerlig regjering som fortsetter på den kursen vi har lagt ut på. Det vil være med på å skape muligheter og framtidsoptimisme og gjøre det mulig å komme tilbake på det sporet vi var på før pandemien – med rekordlav arbeidsledighet og mange muligheter i nord.

Per-Willy Amundsen (FrP) [10:47:13]: Jeg skulle ønske Senterpartiet unnlot å prate ned min landsdel, noe jeg opplever at de gjør i fortellingen de prøver å lage om Nord-Norge. For den er med respekt å melde ikke riktig.

Når man tar utgangspunkt i tallene hva gjelder internflytting i Norge, baserer man det på tall som handler om ettervirkningen av migrantkrisen, da det ble plassert ut en god del asylsøkere rundt omkring i nordnorske kommuner. Statistikken er klar. Den viser at mellom 62 pst. og 73 pst. av dem som har flyttet fra Nord-Norge i perioden 2016–2019, har innvandrerbakgrunn. Hvis vi ser på innfødte nordlendinger, som er født og oppvokst i Nord-Norge, er det et lavere nivå nå enn under den rød-grønne regjeringen hva gjelder utflytting fra Nord-Norge. Det er interessant, og det viser hvordan man kan leke seg med tall.

Uansett er det viktig at man legger til rette for at min landsdel, Nord-Norge, skal være bærekraftig og dra med seg resten av dette landet hva gjelder økonomisk utvikling, hva gjelder verdiskaping, hva gjelder næringsgrunnlag. Det er det dette handler om. Det handler ikke om statlige arbeidsplasser. Det handler om et godt næringsliv som skaper verdier, og som skaper arbeidsplasser så folk faktisk har noe å gjøre, for det er jobb nummer én. I Nord-Norge må vi ha de arbeidsplassene som folk ønsker å jobbe på, og som er til beste for hele nasjonen. For Nord-Norge kan og bør være en økonomisk motor for hele resten av landet.

Skal vi gå inn i detaljene når det gjelder hva de rød-grønne står for, søker man i neste valg et flertallsopplegg der partiene konkurrerer om hvor raskt de skal nedlegge olje- og gassnæringen, en helt fundamentalt viktig del av den nordnorske utviklingen. Den vil flere av disse partiene legge ned. Når det gjelder mineralnæringen, har jeg hørt mange festtaler fra denne talerstolen om at vi må legge til rette for den. Men gjør man det? Sannheten er at det ikke ble løftet en finger for mineralnæringen under de rød-grønne. Tvert imot – en av de viktige sakene som faktisk ble avklart de siste årene, som handler om etableringen av Nussir i Kvalsund kommune, og som kommer til å skape tusenvis av arbeidsplasser, plasserte en Senterparti-statsråd langt nede i skuffen og tok ikke

tak i i det hele tatt. Nå er det i hvert fall løst. Nå er det på plass, og det er altså ikke politikken fra venstresiden som har skapt grunnlaget for de arbeidsplassene.

Sånn kan jeg fortsette i sak etter sak etter sak, der man skal verne, ikke skape, og der man har byråkratiske forhindringer som gjør at man ikke får til etableringer. Det er altså den konstellasjonen Senterpartiet samarbeider med, og det er altså det Senterpartiet sto for da de selv satt i regjering.

Det er mange ting vi kan være helt enige om. Vi skal ha bredbånd over hele landet; det skal bygges ut overalt. Det har også Fremskrittspartiet fremmet forslag om i Stortinget. Det kommer til behandling, og da håper jeg at Senterpartiet støtter det.

Det er helt åpenbart at samferdsel er blodlinjen i økonomien. Det er den i Nord-Norge like mye som i alle andre deler av landet. Da er det viktig at man bygger den infrastrukturen. Selv har jeg tatt til orde for Nord-Norgebanen. Det mener jeg er riktig og framtidsrettet. Men vi må jo også bygge ut de veiene vi trenger. I Troms, min valgkrets, er det en Senterparti-styrt fylkeskommune som legger hindringer i veien for å legge til rette for f.eks. sjømatnæringen på Senja. Det er fylkeskommunale veier som i høyeste grad trenger å utbedres, men jeg opplever ikke at fylkespolitikkerne tar tak i det i det hele tatt. De er mer opptatt av å krangle internt og diskutere Troms og Finnmark-problematikken enn av å løse problemene der ute for virkelige folk. Det er det jeg frykter vi kommer til å se mer av hvis Senterpartiet får det som de vil.

Willfred Nordlund (Sp) [10:52:34]: En vellykket distriktspolitikk har historisk vært avgjørende for Norge. Spredt bosetting har vært en nøkkel til den velferdsutviklingen vi har hatt. Det er ikke noe som tyder på at behovet for å ta i bruk naturressursene vil reduseres i den fremtiden vi ser foran oss. Nord-Norge er derfor en ressurs som vi må bruke. For å benytte disse ressursene til arbeidsplasser, til verdiskaping, er vi avhengige av at det fortsatt bor folk der, som ser muligheter, og som tar disse i bruk.

Det meste av Norge er i ulik grad distrikter. Da må politikken ha tro på hele Norge og ikke minst legge forholdene til rette for at folk skal kunne bo, arbeide og leve sine liv i hele landet, også i nord. Det er jo det interpellanten tar opp i sine spørsmål.

Statsministeren viste i sitt svar til representanten Slagsvold Vedum til at regjeringen har tatt en rekke initiativ, gjort en rekke satsinger og jobbet med rammevilkårene. Problemet er at det ikke veier opp for dag-til-dag-politikken til regjeringen, som svekker mulighetene og bolysten i nord. Det viser jo flyttetallene.

Under Solberg-regjeringen har grunnleggende tjenester og arbeidsplasser forsvunnet. Tryggheten og be-

redskapen er blitt svekket, og trangere økonomiske tider for kommunene og fylkeskommunene har betydd dårligere tjenester for folk. Innbyggertall og reiseavstander kan altså ikke være de avgjørende økonomiske forutsetningene som kommunene har for å gi den hjelpen folk trenger, i eldreomsorg, i barnehage eller i skole. Men det er altså Høyres mantra: ett hode, én krone. Sånn er ikke utgiftene fordelt i dette landet. Sosiale og geografiske forskjeller må utjevnes på tvers av store og små kommuner, mellom nord og sør, mellom bygd og by. Regjeringen snakker om tidenes kommuneøkonomi, men alle budsjettundersøkelser viser det motsatte. Det er hardt å være lokalpolitiker i Nord-Norge. Folk og næringsliv er mer avhengige av et godt flytilbud enn det regjeringen er villig til å innrømme. Ansvaret skal overføres til fylkene, midt i en krise for luftfarten – koste hva det koste vil – og det det gir, er usikkerhet.

Nærings- og samferdselspolitikken burde bidra til å tilrettelegge for at den naturressursbaserte verdiskapingen Nord-Norge har og har store muligheter til å øke, ble forsterket. Staten burde ha sørget for at fylkeskommunene var i stand til å ruste opp veinettet, redusert billettprisene på ferger og båter, sørget for gode utdanningstilbud og gitt et skikkelig kollektivtilbud – basistjenester som bygger samfunn og gir bolyst.

Alle i Norge skal føle seg trygge, uansett hvor i landet de bor – også i nord. Det ser vi ikke en regjering som tar på alvor. Det er godt kjent i nord at et hus ofte er verdt halvparten når nøkkelen settes i døra. Dette må løses. Stortinget tvang regjeringen til å øke Husbankens rammer, men regjeringen har samtidig ikke villet gjøre noe med mandatet og regelverket som gjør at utbyggerne i distriktene ikke kan ta i bruk Husbanken – så også i nord, og i min egen kommune. Kravet er nemlig at alt skal være solgt innen tre måneder. Sånn fungerer jo ikke markedet i nord. Selv mindre byer klarer ikke å selge prosjekter så raskt. Sånn får vi altså boligmangel, og sånn skaper vi heller ikke bolyst.

Regjeringen synes å mangle en grunnleggende forståelse av hvordan dag-til-dag-politikken deres virker på Nord-Norge. Det nytter ikke at næringslivet går godt, og at vi har stor vekst, når tjenestetilbudet forsvinner, staten trekker seg ut og beredskapen svekkes. Nesna nedlegges, Andøya nedlegges, og vi ser et svekket politisk og redusert beredskapstilbud for øvrig.

Differensiert arbeidsgiveravgift er det viktigste distriktspolitiske virkemiddelet vi har, sier rapportene – at staten har forskjellig avgift for en arbeidsplass i Finnmark kontra i Oslo for å utjevne en del av de grunnleggende kostnadsforskjellene som ligger der, altså utjevning. Det er et verktøy som burde ha vært utviklet videre, men så langt har vi egentlig hørt svært lite fra regjeringen om hvordan de jobber med det temaet.

Pendlere, som det finnes mange av i Nord-Norge, der pendlervilligheten er høy, har fått svekket sine muligheter under denne regjeringen. Det har blitt dyrere å være pendler. De som har strukket seg ekstra langt og har lang reisevei til jobb, burde ha fått en rimelig kompensasjon for dette. Det har regjeringen, med Erna Solberg, strammet inn.

Nedbygging av folks og næringslivets muligheter ved at bolysten svekkes og folk i nord flytter ut, avspeiler egentlig det politiske målet som Høyre under Erna Solberg har arbeidet for.

Det går godt i mange deler av næringslivet i distriktene, så også i nord, størst vekst. Vi burde ha bygd det opp, ikke ned. Dag-til-dag-politikken burde lagt til rette for bolyst, sikret bosetting, sånn at mulighetene ble tatt i bruk og vi fikk forsterket det positive som skjer. I dag har vi en regjering som sørger for at det slår hverandre i hjel. Den negative befolkningsutviklingen i nord kan endres av politiske beslutninger. Det handler om vilje, vilje til å erkjenne at alt henger sammen med alt, og det trengs nok et regjeringsskifte for å få det til. Det tyder svaret fra statsministeren i dag på.

Karin Andersen (SV) [10:57:54]: Politikk virker. Høyrepolitikk virker, og den virker sentraliserende. Det merkes i hele Distrikts-Norge. SV er optimistisk på vegne av Nord-Norge, for Nord-Norge har store ressurser. Da gjelder det å forvalte de ressursene på en måte som gjør at de varer i et tusenårsperspektiv, at vi ikke f.eks. ødelegger grunnlaget for fiskeriene med rovdrift, at vi sørger for at fiskeriene gir inntekter og arbeidsplasser på land lokalt. Det er utrolig viktig, og det kan styres mer av politikerne enn det man gjør i dag.

Det er slik at politikk på veldig mange områder slår ut i distriktene. En kraftig kommuneøkonomi som gjør at bedriftene møtes på en positiv måte i kommunene, og at de rett og slett har rom til det, er positivt. Derfor styrker SV kommuneøkonomien. Det er viktigere i distriktene enn i byene, der en del ting går mer av seg sjøl.

Det trengs en nærhetsreform i hele offentlig sektor. Statsministeren var inne på det, men det må gå an i kommuner og fylker også å bruke ny teknologi, slik at man ikke må sentralisere, slå sammen, sentralisere og slå sammen. Det går an å tenke nytt, slik at ikke bare kompetansesarbeidsplassene, men også tjenestene til folk blir spredd, sånn at man ikke må sitte i bil i timevis for å få en helt alminnelig tjeneste.

Det trengs en storsatsing på grønne virkemidler i hele næringspolitikken. SV har kalt det et rettferdig grønt skifte, og mye av de ressursene ligger i distriktene, både i Nord-Norge og i Innlandet, som jeg kommer fra. Dette er arbeidsplasser vi må sørge for havner i Norge og ikke i utlandet, for det gjør de i altfor stor grad i dag. Det

ser ikke ut som om regjeringen har noe politikk for å møte det.

Vi må bruke hele handlingsrommet. Vi kan diskutere EØS opp og ned, men det er handlingsrom i EØS-avtalen som ikke blir brukt i dag. Jeg skal spørre: Etter korona, nå når så mange små bedrifter utover i bygdene som holder på med turisme og reiseliv, og alle de som er avhengige av det, brekker ryggen fordi de får for dårlig hjelp av regjeringen og har brukt opp all kapitalen sin – hvordan skal de tørre å gå opp og stå igjen etter det? Da må vi i hvert fall bruke det handlingsrommet vi har, men som regjeringen ikke bruker, til å gi direkte støtte til bedrifter til etablering, investering og markedsføring. Det kan vi gjøre i f.eks. ett, to eller tre år framover, for å få hjelpe dem som trenger det, opp og stå, i stedet for bare å være opptatt av dem som er aller sterkest og har aller mest penger fra før, slik regjeringen er. Det er dit alle de store pengene går.

Det er behov for å styrke politikken på veldig mange områder. Desentralisert høyere utdanning er et av de viktigste tiltakene, som regjeringspartiene dessverre har stemt ned når SV har fremmet forslag om at vi må ha egne tilskudd til det, både gjennom høyskolesektoren og til fylkeskommunene, slik at de kan drive det.

Bredbånd: Det går altså ikke engang an å ha unger på skolen lenger uten at man har tilgang på godt bredbånd. For et par dager siden kom det en rapport som sier at vi må investere én milliard hvert år fram til 2025. Da er det bredbånd i hele landet – til alle, til bedriftene også. Det må på plass, for det er det alle moderne bedrifter trenger for å klare seg, det er det som er et moderne samfunn.

Det er veldig mye jeg kunne ha sagt om dette, men punkt én: Vi kan altså ikke, slik Fremskrittspartiet tar til orde for, fylle fjordene våre med avfall og tro at vi skal leve godt av fiskeriene framover. Punkt to: Hvis vi skal bygge ut infrastruktur, veger og jernbane, er vi nødt til å slutte å bruke alle pengene på gigantiske motorvegprosjekter i sentrale områder. Vi må flytte pengene over til kommunale/fylkeskommunale veger og de riksvegene i distriktene som trenger styrking. Og så trenger vi Nord-Norge-banen og strøm på Rørøs- og Solørbanen. Da får vi en moderne transportåre helt fra Nord-Norge og ut til kontinentet. Det vil være god Nord-Norge-politikk.

Jon Gunnes (V) [11:03:03]: For å motvirke fraflytting og sentralisering må vi sørge for å ha gode tjenester og utdanningstilbud der folk bor. Det er vi enige om. Vi må ha gode samferdselsløsninger. Nylig framlagt forslag til NTP viser videre vei og gjør det mulig og attraktivt for folk å bosette seg utenom de største byene. Vi må også investere i skole, sånn at ungdommen kan være lenger i bygda.

De videregående skolene har en viktig rolle og betydning som kompetansesenter for lokalsamfunnene. Signalet fra næringslivet og fra skolene, f.eks. i Nordland, er at det er et behov for å opprettholde det tilbudet man har. Næringslivet i Nordland har garantert for læreplasser. Tilstandsrapporten for Nordland viser at mellom 80 og 90 pst. av elevene har fullført de siste årene.

For at ungdommen skal lykkes i å komme igjennom videregående opplæring, og for at vi skal kunne rekruttere nok, er vi nødt til å sikre et bredest mulig tilbud på flest mulige skoler. Ungdommen må ha tilgang på motiverende skoleløp ved sin nærmeste skole. Det er viktig at hver skole har tilbud som kan appellere til begge kjønn, slik at elevene har reell valgmulighet i nærheten av sitt hjemsted. Slik inkluderer vi ungdommen og sikrer næringslivet kompetanse det er behov for.

Til tross for dette bildet velger Senterpartiet å bidra til å legge ned mange distriktsklasser i videregående skole i Nordland, og man kutter i samferdselstilbudet. Dette er alvorlig. Det er tilbud som blir borte der folk bor. Fylkesrådet i Nordland, der Senterpartiet bl.a. har finansråden, ønsker åpenbart denne politikken. Så hører vi at Senterpartiet skylder på at det er for lite penger fra staten. Dette skjer samtidig som fylkesrådet i Nordland er opptatt av å ha penger på bok. Resultatet blir da en sentralisering – med Senterpartiet ved det lokale roret, der folk bor.

Venstre ønsker at vi skal ha levende lokalsamfunn, i både bygd og by. Vi inviterer gjerne Senterpartiet til å være med på denne innsatsen, men da må de ville ha en aktiv distriktspolitikk og ikke bare snakke i store ord i Oslo.

Statsministeren nevnte som en ettertanke at en utvidelse av EU-samarbeidet østover har bidratt til befolkningsvekst og verdiskaping i norske distrikter. Her vil jeg nevne hva som skjedde på Frøya og Hitra i Trøndelag – et eventyr innenfor sjømat, med lakseoppdrett, fiskefabrikker og mange nye arbeidsplasser og bedriftsetableringer, og med en befolkningsvekst i kommunen som for bare 20–30 år siden var preget av fraflytting. Befolkningsveksten er preget av arbeidskraft fra det østlige EU. Vi trøndere ville ikke flytte til øyrekka, men befolkningsveksten og verdiskapingen ble besørget av arbeidsinnvandrere. Frøya og Hitra har en flott utvikling.

Jorunn Gleditsch Lossius (KrF) [11:07:04]: Kristelig Folkeparti mener det er bra at det snakkes om distriktspolitikk og om utvikling av hele Norge. Det har alltid vært Kristelig Folkepartis kjernepolitikk å utvikle landbruket, satse på gründere og ikke minst sørge for en god familiepolitikk som gjør det lettere for folk å få flere barn. Alt dette er faktorer som påvirker hvor det

bor folk i landet vårt, og det gjelder selvsagt også i Nord-Norge.

Det forundrer meg hvordan Senterpartiet prøver å få det til å se ut som om regjeringen er skyld i befolkningsnedgangen i nord, ja, at det nærmest er en bevisst vilje, at regjeringen ikke vil denne landsdelen noe godt. Det hører vi igjen og igjen i Senterpartiets retorikk. Denne retorikken leder ikke til noe annet enn en uryddig og usann debatt. For å opplyse debatten vil jeg vise til den nylig utgitte Indeks Nordland. Den peker på at det er innvandring fra utlandet som i stor grad har bidratt til befolkningsveksten i Nordland. Men den innvandringen har altså stoppet opp. I tillegg er det noe fødselsunderskudd, som i resten av landet vårt. Nedgangen skyldes altså ikke at nordlendingene ikke lenger trives i Nord-Norge og flytter derfra på grunn av regjeringens politikk. Nei, tvert imot skaper regjeringens politikk grunnlaget for et voksende næringsliv. Reiselivet, industrien, sjømatnæringen og bygg- og anleggsbransjen har svært gode resultat og er i vekst over hele landsdelen.

Nordområdemeldingen varslet en ambisiøs transportsatsing i nord, og da NTP ble lagt fram sist fredag, ble ord til handling. Regjeringen, med Kristelig Folkeparti og samferdselsminister Knut Arild Hareide i spissen, leverte den mest ambisiøse nasjonale transportplanen for Nord-Norge på årtier, og satsingene strekker seg over alle transportformer, på både vei, luft, sjø og bane, men aller mest på veiene og kysten i nord. Dersom ikke satsing på samferdsel i Nord-Norge er god distriktpolitikk, så vet ikke jeg.

Regjeringen har også ført en næringspolitikk som har fått typiske distriktsnæringer til å blomstre, enten det er fiskeri, havbruk eller landbruk, med tilhørende leverandørindustri, næringer som har levert gode resultat også gjennom denne krisen som vi har vært i nå. Men det vil komme til å endre seg drastisk dersom Senterpartiet får gjennomslag for EØS-politikken sin, som vil medføre uforutsigbarhet og usikkerhet for den eksportrettede distriktsnæringen. En tilnærmet samlet industri advarer sterkt mot å melde Norge ut av EØS, for Europa er deres store handelspartner. Det forundrer meg stort at Senterpartiet og representanten Slagsvold Vedum er så ivrige etter å sette EØS-avtalen på spill. Å gamble med titusener av arbeidsplasser og i tillegg bruke hver eneste sjanse de får, til systematisk å lire av seg en elendighetsbeskrivelse av Distrikts-Norge – hva godt skal det bidra til?

Kristelig Folkeparti vil bidra til å snakke opp og fram Nord-Norge, næringslivet og levekårene der. Vi tror at ord skaper noe, og den negative framstillingen av Nord-Norge som Senterpartiet legger for dagen, skaper i alle fall ikke tro og framtidshåp for befolkningen i nord.

Eirik Sivertsen (A) [11:10:55]: Som representant for fylket Nordland må jeg si tusen takk til interpellanten for å ta opp en viktig problemstilling. Jeg er helt uenig med foregående taler i at interpellanten svartmalte mitt fylke og landsdelen jeg bor i. Tvert imot ble det reist ganske mange viktige spørsmål om de utfordringene vi står overfor, og den politikken vi fører.

Jeg har lyst til å framheve noe som interpellanten sa, som jeg mener er noe av det aller viktigste, og som jeg synes underkommuniseres veldig når vi diskuterer distriktsnæringer og Nord-Norge. Det er at den viktigste ressursen vi har, faktisk ikke er mineralene, fisken eller skogen, men de menneskene som bor her. Når en går til perspektivmeldingen, som har vært omtalt i debatten, er den største andelen av nasjonalformuen ikke realkapital, men verdien av vårt framtidige arbeid. Derfor mener jeg det er viktig, og at det er en verdi i seg selv, at når det bor folk over hele landet, må vi forsøke å realisere de verdiene og det potensialet som ligger i det.

Jeg er litt usikker på om vi fører en debatt på de riktige premissene. Den debatten vi har her i dag, er for så vidt en viktig debatt, men den følger veldig kjente skillelinjer. Vi er alle veldig skråsikre på at akkurat den politikken vi har, fører til de riktige resultatene. Men sentralisering er jo ikke noe nytt, og det er heller ikke et særnorsk fenomen. Vi begynte med sentralisering da vi oppfant konseptet by for omkring 9 000 år siden, og vi har fortsatt med det siden da. I 2007 bodde for første gang ca. halvparten av jordas befolkning i byer. FNs prognoser viser at i 2030 vil 60 pst. gjøre det, og i 2100 vil 75 pst. av jordas befolkning bo i byer og ikke i rurale strøk – eller, på godt norsk, på landsbygda. Er det annerledes i Norge? Ja, det er det, for vi passerte vippepunktet på 50 pst. i 1945. Da bodde halvparten av Norges befolkning i tettsteder og ikke på landsbygda, og i dag bor fire av fem, altså ca. 80 pst., i tettsteder.

Det som er interessant, er at dette er så veldig tett knyttet til den økonomiske og industrielle utviklingen i en nasjon. Hvis vi ser på hva som driver den økonomiske utviklingen i verden i dag, er det ikke lenger primærnæringene, og det er ikke industrien. Det er delvis tjenesteyting, men først og fremst de ti siste årene er det næringer knyttet til data- og informasjonsbehandling som har drevet opp verdiskapingen. Det er den utfordringen vi står overfor også på landsbygda, i distriktene.

Det er også en del andre faktorer som driver i samme retning. Digitalisering er én av dem. Folk vil bo sammen med andre folk, og når du ikke lenger er geografisk bundet til å være nær der arbeidsstedet ditt er – ja, så vil du bo der tilbudet er bedre. Du vil flytte til en by.

Det finnes forskere som hevder at i år 2100 vil 80 pst. av jordas befolkning bo i de 600 største byene. Hvis vi overfører det til Norge, vil det bety at 80 pst. av Norges

befolkning skal bo i de fire eller fem største byene. Jeg tror ikke det kommer til å se akkurat sånn ut, men det er en indikasjon på hva vi står overfor.

Så spørsmålet er: Hvordan gjør vi det mulig for folk å bo der de vil, samtidig som vi ivaretar det som jeg mener er en viktig verdi og et kjennetegn ved Norge – at det faktisk bor folk over hele landet fordi det er en verdi i seg selv og gir oss alle større muligheter? Da mener jeg at vi står overfor en ganske sentral utfordring. Det er at det er i ferd med å oppstå et ganske klart skille, større forskjeller mellom dem som bor i byene og har de mulighetene som er der, og dem som bor på landsbygda eller i mindre sentrale strøk.

Da jeg utfordret finansministeren på dette for noen uker siden i spørretimen, svarte han: høyere utdanning. Ja, det mener jeg er helt avgjørende. Vi må lukke utdanningsgapet. Flere må få mulighet til å ta utdanning der de bor, også når de ikke bor i en by. Ja, en må ha større muligheter til å skape økonomiske verdier, og ja, vi må investere i transport. Men vi kan ikke bare snakke det opp, sånn som representanten fra Kristelig Folkeparti var opptatt av. Vi må faktisk levere politikk, og vi må bruke økonomiske og politiske virkemidler som vi hittil ikke har brukt, hvis vi skal lykkes. Hvis ikke avfolker vi distriktene i dette landet.

Ove Trellevik (H) [11:16:16]: Representanten Sivertsen, som nettopp talte, hadde nokre gode poeng. Det er ingen hemmeleg lov som har bidrege til at dei største byane har hatt veldig stor betydning for utviklinga av landet vårt. Senterpartiet klarte heller ikkje å gjera noko med det då dei sat med makta. Men for å følgja opp Sivertsen: Eg trur tida er moden for at dei mindre byane og tettstadene i landet vårt tek eit større ansvar for utviklinga, slik me f.eks. ser i Svolvær. Difor er dei strategiane regjeringa har for både kyst og innland og ikkje minst småbyar og tettstader, viktige.

Sivertsen viste til at Noreg har endra seg frå 1945, då halvparten budde i byar, til no, når over 80 pst. bur i byar. Den trenden har vore internasjonal. Noreg er likevel spesielt; me er på mange måtar eit unntak i Europa. Me bur i store byar og små byar, forstader og tettstader, yst ute på annakvart nes og øvst oppe i dalen i nesten kvar dal. Og nesten uansett kvar ein køyrer, er det hus, og ikkje berre er det lys i husa, men det er internett og gode moglegheiter.

Regjeringa har ført, og fører, ein vellykka distriktspolitikk med spreidd busetjing, kompetanse og arbeidsplassar i heile landet. Likevel: Attraktive småbyar og tettstader har viktige funksjonar. Dei tiltrekkjer seg folk og verksemdar og bidreg til utvikling i sitt omland. I kraft av nærleiken mellom næringsliv, befolkning og det offentlege kan dei små byane og større tettstadene bidra

med dynamikk og drivkraft som styrkjer vekst og omstillingsevne i den omliggjande regionen.

Representanten Nordlund frå Senterpartiet etterlyste bulyst i Nord-Noreg. Men det er det. Så han kjenner sannsynlegvis ikkje fylket sitt godt. Eksempalet mitt er Svolvær. Der er det bygd mykje i sentrum, både med offentlege og private investeringar. Det er etablert eit velfungerande torg, nye bustader og nytt kombinert kulturhus og hotell, og kafear, restaurantar og butikkar vender ut mot torget og bidreg til å gjera staden levande. Offentlege bygg og servicefunksjonar, som skule, kulturhus og bibliotek, er plasserte i sentrum. Svolvær har òg satsa på tetteleik. Det har vist seg å vera eit godt strategisk vegval. Byen har opplevd ein markant vekst, med bulyst og investeringslyst. Det er maritim næringsverksemd, mekanisk industri og fiskeri, med fiskebåtar som ligg til kai og er synlege i bybildet i Svolvær, og det er vekst i heile næringslivet. Dei siste åra har mange store aktørar investert i eigedomar, og det er mange andre prosjekt som er under planlegging.

Det må likevel vera ein god regional balanse mellom vekst, likeverdige levevilkår og berekraftige regionar i heile landet vårt. Difor er kommunane viktige. Tallet på kommunar på den såkalla ROBEK-lista har under denne regjeringa vorte redusert frå 46 i 2013 til berre 12 i dag, og kommunane er rusta for å laga attraktive og gode lokalsamfunn om dei vil. Små byar og større tettstader må bidra basert på lokale behov og føresetnader. Noreg treng fleire kraftsenter som bidreg til vekst og utvikling av distrikta rundt. Næringslivet er ein sentral del av byar og tettstader både som tilbydar av ulike tenester og som arbeidsgjevar, men næringslivet spelar også ei stor rolle utover dette.

Det er i dag eit gjensidig avhengigheitsforhold mellom byar og tettstader og omlandet. Det kan gje distrikta god draghjelp. Mange bygder i Noreg er hardt ramma av demografiutfordringa. Bedrifter og kommunar klarar ikkje å behalda og rekruttera relevant arbeidskraft og kompetanse. Det påverkar næringsutviklinga og tenesetproduksjonen negativt, noko som igjen påverkar bulyst og livslyst – det blir ein negativ spiral. I lengda vil det vera utfordrande å kunna tilby gode offentlege tenester og halda oppe livskvalitet i lokalsamfunn i tynt befolka distriktsområde. Difor er det viktig at tettstader og småbyar i heile landet er attraktive nok. Det vil igjen bidra til vekst og utvikling i heile Distrikts-Noreg, og Svolvær er i så måte eit godt eksempel på det.

Bengt Rune Strifeldt (FrP) [11:21:16]: Som statsministeren redegjorde for, har det skjedd mye positiv utvikling i hele landet, også i Nord-Norge og Finnmark, som jeg representerer. Jeg må si at jeg ikke kjenner meg igjen i den stakkarsliggjøringen og svartmalingen som Senter-

partiet forsøker å framstille min landsdel med. For det går ikke så verst i vår landsdel, faktisk går det langt bedre i Finnmark nå enn da Senterpartiet selv satt i regjering. Fraflyttingen er mindre nå enn da Senterpartiet satt i regjering. Så slutt å nedsnakke min landsdel!

Den viktigste faktoren for at folk skal bli boende eller bosette seg, er muligheten for å ha en jobb å gå til. Den beste distriktspolitikken er å legge til rette for økt jobbskaping og bolyst. Da må vi legge til rette for at norske bedrifter er konkurransedyktige, og at folk synes det er attraktivt å bo i distriktene. Det er flere arbeidsplasser som gir grobunn for økt bosetting. Flere arbeidsplasser betyr økte skatteinntekter og økt behov for barnehager, skoler og SFO. Det gir også behov for flere matbutikker, frisører og apotek. Jobbskaping er god distriktspolitikk.

Fremskrittspartiet har gjennom budsjettsamarbeid i regjering og storting vært med på å senke skatter og avgifter med over 30 mrd. kr.

De mørkerøde partiene er enige om at alle nye biler skal være nullutslippsbiler fra 2025. Det er bare fire år til. Hvilke konsekvenser vil det få for et område med ned mot 30 minusgrader vinterstid?

Med Fremskrittspartiet i regjering fikk vi også gjort noe med det digitale klaseskillet som Senterpartiet hadde lagt opp til. I mitt hjemfylke, Finnmark, hadde bare 8 pst. av innbyggerne tilbud om høyhastighetsbredbånd. Med Fremskrittspartiet i regjering er det økt til nærmere 80–90 pst. i dag.

Distriktene trenger lavere skatter og avgifter, og de trenger også bedre veier og infrastruktur for å utvikle landsdelen og snu befolkningsutviklingen. Distriktene trenger ikke mer Senterparti-politikk. Distriktene og Finnmark trenger mer Fremskrittsparti-politikk.

Fremskrittspartiet fikk i budsjettforliket med regjeringens partiene gjennomslag for et samferdselsbudsjett på 1 645 mrd. kr. Vi fikk på plass 500 mill. kr til reasfaltering av fylkes- og riksveier.

Skal man utvikle hele Norge, må vi også ha regionalpolitikere som løfter blikket framover. Tidligere kjempet politikere for sine saker fram til de var avgjort. Noen ganger vant man, noen ganger tapte man. Så jobbet man videre med det utgangspunktet for å utvikle samfunnet til det beste for innbyggerne. Det er dessverre en trend i tiden at politikere bruker det meste av tiden og ressursene på omkamper og på å reversere tidligere avgjørelser. Det bidrar dessverre ikke til å utvikle Norge eller lokalsamfunnene i riktig retning.

Om man ser på min region, som er styrt av Senterpartiet i lag med Arbeiderpartiet og SV, ser vi det dessverre tydelig. Det er en trend Senterpartiet har satt seg i førersetet for. De bruker det meste av tiden på å se tilbake istedenfor å løfte blikket framover for å utvikle distriktene og lokalsamfunnene i nord. Sammen med SV

og Arbeiderpartiet driver Senterpartiet et slags fylkeskommunalt regjereri som vi aldri tidligere har sett i Norge. I iveren etter å reversere sammenslåingen har de stoppet alle prosesser, både politisk og administrativt. Det bidrar dessverre ikke til å utvikle regionen i riktig retning – heller tvert imot.

For å sitere Nordlys' leder fra forrige torsdag etter siste fylkestingssamling:

«I stedet for samfunnsutvikling har fylkespolitikken blitt en arena for skyldfordeling mellom partier, en kampsoner mellom fylkesrådet og regjeringspartiene.»

Jeg må avslutningsvis få nevne Årøya i Altafjorden, der fylkesrådet i Troms og Finnmark med Senterpartiet i førersetet er i ferd med å avvike gårdsbruk og bygdesamfunn med sin politikk og manglende evne til å forstå utfordringene med ikke å ha et fergetilbud som bidrar til at man kan drive gårdsbruk ute i distriktene.

Karl Rødberg har i lag med sin avdøde bror bygd opp sitt livsverk på hjemmeplassen sin på Årøya – et gårdsbruk som en gang var et av Finnmarks største melkebruk, og som fortsatt er en mellomstor gård i fylket. Selv etter at de har nedjustert driften, er bruket stort og krevende. Gårdbruker Karl Rødberg sier i klartekst i Altaposten 18. januar i år at han mener fylkeskommunen har lagt ned gården. Med Senterpartiet i styringen er Rødberg dessverre nødt til å helle melka i sluket, og han får ikke levert førmel, noe som gjør at han ikke ser andre løsninger enn å legge ned gårdsdriften. Rødberg mener det ikke er noe som minner om normale omstendigheter på Årøya etter at Troms og Finnmark fylkeskommune med Senterpartiet i spissen gjennomførte ruteomleggingen på båtruta.

Siv Mossleth (Sp) [11:26:57]: Talerlista i denne saken ble fort full, og flere Senterparti-politikere får ikke tegnet seg, bl.a. Geir Adelsten Iversen fra Finnmark, som ikke får ordet. Han ville nok sagt noe om bl.a. fiskerinæringen.

Jeg er glad for at to meningsmålinger fra de siste fire ukene viser at Senterpartiet er største parti i Nord-Norge. Folk ser selvsagt hvem som har en politikk som er bra for folk og næringsliv i nord. Det er Senterpartiets politikk som svarer på de endringene vi vil ha. NHO fikk utarbeidet en stor rapport som ble ferdig i 2015, og som viste hva tre ulike politiske retninger ville bety for Nord-Norge.

Retning nr. 1 var å «følge», det vil si å følge utviklingen som var før 2015, altså ikke ta nye politiske grep.

Retning nr. 2 var å «lede» det vil si den retningen som høyreregjeringa har fulgt helt siden den kom til makta. Regjeringa startet en storstilt sentralisering med å endre de nøklene som bestemte hvor mye penger de

ulike fylkene skulle få fra staten. De største taperne her var Nordland og de andre distriktsfylkene.

Fylkespolitikkerne fikk skylda for kuttene, og det var nok tilsiktet. Høyre og Fremskrittspartiet vil gjerne legge ned fylkeskommunene og heller ha gigantkommuner. Det vil virkelig lede til sentralisering, som har vært mål nummer én for høyreregjeringa, inkludert Fremskrittspartiet, i sju år.

Sentraliseringen har skjedd åpent, gjennom tvangssammenslåing av fylker og kommuner, men den har også skjedd i det skjulte. «Stille sentralisering» er blitt et begrep om Solberg-regjeringas strategi.

Et eksempel er nedleggingen av Helfo-arbeidsplasser i den store nabokommunen min, Beiarn. Der bor det ca. 1 000 mennesker. Det er nok et sted som staten forlot med regjeringa bak roret. Helfo-kontoret i Beiarn leverte gode tjenester, og de avlastet andre kontorer. Men det ble ikke ansatt nye folk der, jobbene ble flyttet. I 2018 ble de siste fem-seks arbeidsplassene flyttet fra bygda, med argumentasjon om at digitaliseringen krevde større fagmiljø. Disse arbeidsplassene betydde like mye for sysselsettingen i Beiarn som alle arbeidsplassene i Oslo kommune betyr for sysselsettingen i Oslo. Det lensmannskontoret hjemkommunen min, Saltdal, og Beiarn delte, er borte. Nav skal sentraliseres, og staten forlater distriktene. Det er de som bor ytterst, i de minste kommunene, som forlates først.

Å lede mot mer sentralisering er en politisk retning regjeringa har spesialisert seg på. Vi ser det på nedleggingen av høyere utdanning på Nesna og i Sandnessjøen. Regjeringa peker på Nord universitet, men det er helt klart at føringene og sentraliseringsviljen først og fremst kommer fra den politikken som føres.

Nedlegging av Campus Nesna betyr mangel på lærere og sykepleiere, spesielt på Helgeland. Det forsvinner 100–120 arbeidsplasser fra Nesna. Og fagmiljøet flyttes ikke til Mo i Rana. Nei, de flyttes til Bodø og Levanger – nok en sentralisering gjennomført. Det å snakke om desentralisert utdanning senere er som å gå et museskritt fram, etter å ha tatt tre store skritt tilbake.

Den tredje politiske retningen er å «snu». Det vil si å satse på mer distriktspolitikk. Både distriktsnæringsutvalget, Norman-utvalget og nordområdemeldinga peker på viktige distriktspolitiske tiltak. Regjeringa har bestilt disse for å gi et skinn av endring mot neste stortingsvalg. Men det føres samme politikken, det er bare innpakningen som er ny.

Mange av tiltakene, som billigere billetter og bedre tilbud på båt, ferge og fly, er saker Senterpartiet har fremmet og regjeringspartiene har stemt ned. Men hva vil motstrømspolitikk bety? Hva vil det bety å snu til mer distriktspolitikk? Jo, det vil være bra for hele Nordland og alle byene i Nordland. Det vil øke verdiskapin-

gen i Nordland med 12,5 mrd. kr. Å lede mot mer sentralisering vil minske verdiskapingen i Nordland med 7 mrd. kr.

Å snu til mer distriktspolitikk er bra for hele Nord-Norge.

Svein Harberg hadde her overtatt presidentplassen.

Ingalill Olsen (A) [11:32:12]: Først: Tusen takk til interpellanten for anledningen til å ha denne viktige diskusjonen for oss som er distriktsrepresentanter.

Jeg har et mantra i livet, og det er at aktivitet skaper ny aktivitet. Vi må ha arbeid og aktivitet for å få utvikling og for å få folk til å bli. Trygghet for arbeid er det viktigste. Så kan man si at det er ikke arbeidsplasser som er Nord-Norges største utfordring, det er arbeidskraft, og det er også en sannhet.

Men hvis vi skal beholde vår befolkning – og aller helst bli flere – må vi ha varierte arbeidsplasser. Sentralisering av statlige arbeidsplasser gir ikke varierte arbeidsplasser. Det gir et ensidig arbeidsmarked. Et eksempel på det er mitt eget fiskevær, Havøysund. Vi har både fiskere og fiskeriindustriarbeidsplasser, men de senere år er svært mange andre arbeidsplasser forsvunnet, som skattekontor, fiskerikontor, banken er lagt ned, osv.

Havøysund er et produktivt fiskerisamfunn som bidrar til den store eksportnæringen som fiskeriene utgjør, en næring som skal være med og bære Norge på sine skuldre når petroleumsnæringen en gang bygges ned. Men også der er det problemer, f.eks. er det knyttet til pandemien nå bare halv kapasitet på kyststruta, og det betyr at det er trøbbel med frakt av fisk under vårtorsk-fisket. Det som er kapitalen vår, fisken, får vi ikke ut. Ny- lig så jeg en oversikt over et av fiskebrukene hjemme, som listet opp hvilke dager i påsken – det skal være drift i påsken – de får lov til å levere 60 tonn og 90 tonn, og det er når de har adgang til det. Jeg har aldri sett et sånt oppslag. Det bare illustrerer at det er tapte penger for fiskerne, tapte penger for fiskeindustrien, men det er også tap for Norge. Det må vi nok relatere til koronaepidemien og den problematikken der, men det er et problem.

På mitt hjemsted har vi mange utenlandske arbeidstakere – heldigvis. Min erfaring er at arbeid er det beste integreringsmiddel, og jeg har lyst til å si at EØS-avtalen gir oss ikke bare tilgang til markedet, men det gir oss også tilgang til arbeidskraft. Selv om jeg er EU-motstander, kommer jeg alltid til å kjempe for EØS-avtalen, fordi den gir oss en mulighet. Vi, det lille landet på litt over 5 millioner, har et marked på nesten 500 millioner. Det kan vi aldri komme bort fra, og jeg er glad for at vi i denne salen i hvert fall er enige om det området der.

Statsministeren sier at det er blitt flere statlige arbeidsplasser i nord. Jeg har ikke noen grunn til å tvile på

det, men det jeg vet, er at vi også opplever at det har vært en demontering. Mattilsynet i Finnmark er ikke lenger regionkontor, enda vi produserer masse mat, skattekontoret er nedlagt, Statens vegvesen er splittet opp, osv.

Men jeg har lyst til å si her at for meg er det største sviket tidligere Statoil, Equinor. Da ilandføring av Johan Castberg ikke kom til Nordkapp, endret jeg holdning til petroleumsnæringen. Jeg var positiv til det. De hadde fest i Nordkapp kommune 12. februar 2013 og lovte ilandføring, for vi skulle også få ringvirkninger. De uteble. Det er ringvirkninger fra Johan Castberg, men de kommer bare ikke til oss.

Så til slutt: Hva bør vi gjøre? Vi bør satse på Universitetet i Tromsø og campusene. Vi må styrke dem. Vi bør tilføre Nord-Norge kapital som er tilgjengelig for gründere. Det tror jeg kan være flott. Vi må få statlige jobber ut i hele landet, vi må ha en plan for utvikling av et variert arbeidsliv, og vi må bygge ut infrastrukturen, både veier og havner.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [11:37:25]: Da jeg hørte representantene fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre, virket det som hovedbudskapet var det som Kent Gudmundsen sa: Vi skal fortsette kursen vi er på, stø kurs framover. Jeg hører at Per-Willy Amundsen – tidligere statsråd, som satte i gang sentraliseringen av politiet og sentraliseringen av tingrettene – sier at vi skal ha den samme kursen framover. Jeg hørte Kristelig Folkepartis representant, som snakket om at vi svartmaler så fælt i Senterpartiet.

Poenget er ikke at vi svartmaler landsdelen. Jeg synes den nordnorske landsdelen er en landsdel med enorme ressurser, store muligheter og en rik historie. Men jeg har vært veldig bekymret når jeg ser flyttetallene derfra, og vi kan ikke ha en stortingsdebatt der vi ikke diskuterer hva som er de reelle fakta. Og de reelle fakta er at det er 7 746 flere som har flyttet ut av de nordnorske fylkene de siste to årene, enn som har flyttet inn, og det er folk som er bostedsregistrert i Norge. Det er 7 746 flere som har flyttet ut enn som har flyttet inn. Vi kunne lagd glansbilder av alt, men man må først se hva som er utfordringen, og så må vi sette i gang tiltak. Men når jeg hører Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre, virker det som om det er noen nye tiltak bare for å forsvare alt som er gjort, og så ser man ikke hva vi kan gjøre framover. Jeg er grunnleggende uenig i den måten å tenke politikk på.

Det har vært mange spennende innlegg, bl.a. det representanten Sivertsen hadde om utvikling i forhold til urbanisering. Det er også et av de virkelig bekymringsfulle trekkene nå, at den største byen i Nord-Norge – Tromsø – har nedgang i befolkningstallet, med 924 stykker.

Erna Solberg sa da hun gikk til valg i 2013: Her er min plan for Tromsø og Nord-Troms. Ingen av de tiltakene

som var planen, har blitt gjennomført, og det er litt illustrerende. Nå trenger vi i Norge en ny Nord-Norge-plan. Jeg mener det er en rett og en plikt vi har som storting og regjering å se hele landet, og at vi setter i gang tiltak.

Da må vi sørge for at ikke flytrafikken blir overført til fylkene – det er et feilgrep, det kommer til å svekke kortbanenettet og tilbudet der. Vi har gått i motsatt retning. Vi må oppløse Troms og Finnmark, for det å tvangssammenslå fylker mot folkets vilje er ikke lurt. Vi må bruke skattepolitikken mer aktivt, noe som gjør at det blir lønnsomt å lokalisere flere arbeidsplasser i de nordnorske fylkene. Vi må opprette flere studieplasser. Vi må lokalisere statlige arbeidsplasser rundt omkring i de kommende tre fylkene. Vi må styrke nærpolitiet, og vi må ha en fiskeripolitikk som gjør at lokalsamfunnet får tilbake enda mer av ressursene. Vi må rett og slett ha en plan med en rekke tiltak for den nordnorske landsdelen.

Vi i Senterpartiet har også en visjon om Nord-Norge-banen. Vi må ha noen visjoner, men vi må begynne med grep etter grep for å løfte landsdelen, og så får vi håpe at alle partier i fellesskap kan komme med grep som gjør at vi kan få vekst og utvikling i den fantastiske nordlige landsdelen, ikke fraflytting, sånn som vi har nå.

Statsminister Erna Solberg [11:40:44]: La meg takke for en interessant debatt – ikke minst var det interessant at bildet av Nord-Norge nok tegnet seg som et litt annet i løpet av debatten enn det som var interpellantens utgangspunkt.

Det er utfordringer med fraflytting, det er utfordringer i Norge i balansen mellom eldre og yrkesaktive. Det starter i distriktskommunene i Norge, og vi ser at det mange steder kommer til å bli sterkere. Vi trenger en nasjonal strategi for hvordan vi løser disse utfordringene fremover for hele landet, selvfølgelig også i en geografisk kontekst. Vi har lagt frem en del av denne nasjonale strategien i vår nordområdemelding, med en rekke tiltak, bl.a. tiltak knyttet til kapitaltilførsel og spørsmål knyttet til hvordan vi skal jobbe mer med utdanningssystemet og en rekke andre oppgaver.

Så tenker jeg at det vi ikke oppnår noe med, er vrengebilder og svartmaling. Jeg mener egentlig det fremstår to alternativer her, et reverseringsalternativ og et utviklingsalternativ, hvor regjeringspartiene står for utviklingsalternativet. Og så må vi skjønne utfordringene. Da synes jeg faktisk at innlegget til Per-Willy Amundsen var et interessant og viktig innlegg. Hvis det er riktig at storparten av de som har flyttet ut, som altså ikke har blitt værende i regionen, er flyktninger og folk født i utlandet, som kom under flyktningkrisen, og som nå er reist til mer sentrale strøk, ja, så er det kanskje introduksjonsordningen, integreringspolitikken og arbeidet vi gjør i kommunene, som gjør at vi går glipp av disse res-

sursene. Da er det ikke hva mye av det denne diskusjonen har dreid seg om, som ville vært det viktigste, men hvordan vi sørger for at syriske flyktninger som ble plassert rundt i landet i flyktningkrisen, ønsker å gjøre Nord-Norge til sitt sted – finne sin arbeidsplass og annet der. Hvis det er den riktige analysen, er det mange områder å jobbe enda mer med.

Utfordringene for Nord-Norge er ikke egentlig mangelen på ressurser på den fysiske siden. Vi har mange ting og masse kreativitet. Jeg synes det er helt fantastisk å møte nordnorsk næringsliv, se alle gründerne, mange som tenker, og alle de som har noe de vil gjøre. Utfordringen og flaskehalsen kommer til å være mangel på arbeidskraft som er relevant – å ha den kunnskapen. Derfor er satsingen på utdanningssystemet vårt så viktig, og derfor er satsingen på at voksne kan reutdanne seg, etter- og videreutdanne seg og gjøre det gjennom desentraliserte løsninger, også ekstremt viktig. Nå er det sånn at desentralisert utdanning vokser – i Mo i Rana, syv mil fra Nesna.

Det kommer til å være endringer. Det høres ut som om ting bare er flyttet vekk. Nei, de er omfordelt, det er gjort på andre måter. Det er ikke sånn at vi ikke har P-8-fly fremover, vi har dem et annet sted i Nord-Norge enn vi hadde før, det er ikke sånn at det er fraflytting eller sentralisering. Man kan si mye om Evenes, men knyttet til dette vil jeg ikke kalle det et voldsomt sentralt sted i så måte. Unnskyld, alle i Evenes – det er et veldig fint sted.

Så synes jeg også at representanten Sivertsens innlegg var ekstremt viktig. Folk kommer til å ville bo der de kan bo sammen med andre, og være sammen om felles ting. Så er det vår oppgave å finne de enkle nøklene som gjør at vi kombinerer disse forholdene fremover.

Presidenten: Debatten i sak nr. 1 er dermed omme.

Sak nr. 2 [11:43:59]

Interpellasjon fra representanten Eirik Faret Sakariassen til samferdselsministeren:

«Lyntog mellom de største byene i Norge vil være et solid løft for både klimapolitikken og distriktpolitikken, for det vil redusere utslipp og gi store og små steder langs traseene hyppige avganger og dermed økt mobilitet for innbyggerne. Klimaeffekten vil være stor. Mange vil endre reisemønster og velge lyntog fremfor fly. Antallet flyreiser mellom de største flyplassene i Norge er enormt, og lyntog er den mest realistiske samferdselsinvesteringen som kan redusere antallet flyreiser.

Er statsråden positiv til å bygge lyntog i Norge, og vil regjeringen ta grep for å planlegge dette?»

Eirik Faret Sakariassen (SV) [11:44:59]: I stortings-salen er det høgt under taket. Det er mange meter mel-

lom tak og golv. Eg vel å tru at det er fordi me i denne salen skal tenkja store tankar, at det folk i bygd og by i Noreg drøymmer om, kan gjerast til verkelegheit gjennom vedtak i denne salen.

Ein av dei store tankane me no skal diskutera, er lyntog, korleis me med skjener kan foreina by og land, byggja landet og kutta klimagassutslepp.

Eit av SVs store prosjekt for tiåra som ligg føre oss, er å sikra eit rettferdig grønt skifte gjennom at staten brukar alle sine musklar for å rusta Noreg for ei framtid med mindre ulikskap og kutt i utslepp. Me skal kutta, byggja og dela – kutta utsleppa, byggja landet, dela goda. I mine auge svarar lyntog godt på alle tre punkta.

I 2009 vart Deutsche Bahn Internationals rapport om hurtigtog i Noreg lansert, gjort etter initiativ frå Norsk Bane. Den hadde fleire interessante konklusjonar som burde ha gjeve grunnlag for ei storstilt planlegging og bygging av lyntog mellom dei største byane i Noreg.

Korleis reisemønsteret i Noreg og verda etter pandemien vert, er akkurat no vanskeleg å ha oversyn over. Vil me reisa mindre, vil me reisa annleis, eller vil mykje verta som før koronapandemien treffe oss? Svara på dette vil me sjå når dei sterkaste innskrenkingane på livet vårt er fasa ut, men me veit mykje om kor omfattande reiseverksemd som føregjekk innanlands før pandemien.

Oslo–Trondheim er Europas fjerde mest trafikkerte flyrute, med Oslo–Bergen på ein sjuande plass. Mellom Paris og Lyon var det 940 000 flyreisande året før dei opna lyntog der. På dei aktuelle lyntognettverka Oslo–Trondheim–Ålesund og Oslo–Bergen–Haugesund–Stavanger var det i 2019 høvesvis 3 millionar og 5 millionar flyreisande årleg, altså tre–fem gonger meir enn det var mellom Paris og Lyon før ein opna lyntog der. Det har gått nesten 80 fly dagleg i kvar retning mellom Gardermoen og Torp på Austlandet og Bergen, Haugesund og Stavanger på Vestlandet. Om det vert overført til tog, med 16 driftstimar dagleg, svarar det til ca. fem avgangar i timen i kvar retning. Samla sett er det eit solid passasjergrunnlag for dei ulike lyntogtraséane som er aktuelle i Noreg.

Noko av det som kanskje er underkommunisert i debatten om lyntog, er kva effekt dette vil ha for distrikta. Det vert ikkje flyplass i Sauda, Skodje, Otta eller Bø i Telemark med det fyrste, men langs traséane, anten me snakkar om Dovresambandet eller Vestlandsbanen over Haukeli, vil ei lang rekkje distriktskommunar kunna få eit skikkeleg samferdselsløft. Det vil verta mogleg å bu i distrikta og jobba i ein storby, eller omvendt.

Høg fart gjev høg produktivitet. Me kan kutta reisetida for togreisande mellom dei store byane med mange timar per reise. Det er eit av dei vesentlegaste poenga for kvifor lyntog er så viktig for at folk skal velja tog. Jo

kortare tid toget brukar, jo fleire av oss vel toget fyrst. Det skarpe skiljet går ved to og ein halv time eller mindre. Med slike togreisetider vel 80 pst. tog framfor fly, ganske enkelt fordi det å reisa med tog då er raskare og langt meir behageleg enn å reisa med fly.

Viss eg skal reisa frå Stortinget og heim til Stavanger med fly i dag, tek det mellom to og ein halv og tre timar frå Oslo S til Stavanger sentrum, inkludert togreise, inn-sjekking, sikkerheitskontroll, venting på Gardermoen, flyturen, henting av bagasje, overgang til buss på Sola og vidare inn til sentrum.

Alternativet i dag er toget som går frå Oslo S kl. 15.25 og er framme i Stavanger sentrum kl. 23.15, så sant Go-Ahead held reisetida. Det er altså rett i underkant av åtte timar. Viss eg ikkje rekk toget som går kl. 15.25, må eg venta på nattoget eller toget som går i morgon.

Med høghastighetstog som gjeikk klokka halv fire, ville eg vore i Stavanger før klokka var 18. Om eg ikkje rakk toget klokka halv fire, ville det truleg gå eit nytt tog kvar halvtime fram til klokka var 22. Om eg skulle reisa til Sauda, ville eg ha brukt endå kortare tid med toget – under to timar fordi eg kunne gå av undervegs – mens med fly måtte eg i staden bruka tre timar tilbake frå Stavanger og hatt ei samla reisetid på seks timar.

For alle som bur i distrikta, er dagens lange reiser til og frå flyplassane tungvinte. Lyntog kor ein kan gå av og på undervegs, vil gje distrikta endå kortare reisetid enn byane ved endepunkta, medan det er motsett for fly. Dagens flybaserte samferdsel verkar sentraliserande. Det har mange Senterparti-ordførarar i Distrikts-Noreg skjønt, og dei jobbar difor aktivt for lyntog, bl.a. som medlem i fleire lyntogforum. Eg håpar Senterpartiet sentralt vil støtta distriktskommunane sine aktivt i denne saka og sånn kunna bidra til ei balansert utvikling av heile landet – by og land, hand i hand.

Høghastighetsbanar i eit fleirbrukskonsept for langdistanse-, regional- og godstrafikk vil vera positivt for bygd og by og for klimaet. Noko av det viktigaste me kan gjera i tida som kjem, er vel å gjera det lettest for folk å gjera dei grøne vala. Viss lyntog var eit alternativ, ville ei reise frå Oslo til Stavanger, Bergen, Trondheim, Ålesund eller Stockholm vera unnagjort på to og ein halv time, og endå kortare til eller frå områda mellom endepunkta. Då vil plutsleg fly verta det mest upraktiske, og det grøne valet verta det enklaste.

Alt skjer dessutan heller ikkje i Oslo. Det er spesielt for ein vestlending at det ikkje er skjener mellom Bergen og Stavanger. Det ville ha gjeve gode ringverknader på Vestlandet, som eg trur både statsråden og eg er oppteken av.

Deutsche Bahn Internationals rapport viser at me i Noreg kan oppnå 270–300 km/t nesten overalt. Det vil vera enkelt å leggja til rette for fleirbruk, altså både langdistanse og regionaltog og ikkje minst godstrafikk. Ka-

pasiteten for godstrafikk aukar med ti gonger samanlikna med dagens jernbanenett. Med overført fly- og godstrafikk og langdistanse biltrafikk vert òg klimateffektane store. CO₂-utsleppa vil kunna reduserast med 1,5 millionar tonn med Dovresambandet og Vestlandsbanen over Haukeli, meir for eit nasjonalt nett og vidare til Sverige og Europa. Utsleppa under bygging er utrekna til å betala seg ned på under sju år for lyntog Trondheim–Møre og under fem år for Vestlandsbanen gjennom overført trafikk.

Men har me råd til alt dette? Ja, både fordi det er mogleg å prioritera annleis enn fly- og motorvegbasert samferdsel, og fordi ein sånn konkurransedyktig jernbane kan gje inntektsgrunnlag gjennom billettinntekter og fraktinntekter som kan dekkja drifts- og vedlikehaldsutgifter og bidra til finansiering av banebygginga, sånn som utgreiinga til Deutsche Bahn International viste.

Desse gode resultata kan sannsynleggjerast gjennom eksempel. Billettinntektene har i årevis dekkja driftsutgiftene til NSB på Dovre- og Bergensbanen, sjølv med lite konkurransedyktige reisetider. SJ og Vy reknar med å kunna drifta banane med høvesvis 1,1 og 2,2 mrd. kr i overskot dei neste ti–elleve åra. Når reisetida kjem ned i to og ein halv time, vil overskotet auka, både fordi marknaden vert større, og fordi utgiftene per tur vert mindre når tog og personalet kan gjera jobben på ned mot ein tredel av tida. I tillegg kjem verknadene for godstrafikken.

Ein av mine gode vener og politiske mentorar, Hallgeir Langeland, brukte sine år på Stortinget til å kjempa for lyntog. Ut frå det eg har høyr, hadde han òg eit godt forhold til og godt samarbeid med Hareide, som no er samferdselsminister, men som frå 2009–2013 leidde Stortingets transport- og kommunikasjonskomité. Eg har òg forstått at Langeland og Hareide hadde mange samanstyrt på fotballbanen. Men då SVs Hallgeir Langeland gratulerte den nyvalde komitéleiaren i eit replikkordskifte her i salen, hadde Knut Arild Hareide eit veldig godt svar:

«Eg ser fram til samarbeidet med representanten Langeland. Eg ser òg at representanten har eit slogan på jakka i dag som seier: Ja til lyntog. Det er eg villig til å skrive under på.»

Spørsmålet er om samferdselsminister Hareide i 2021 er einig med transportkomitéleiar Hareide i 2009. Det håpar eg verkeleg han er.

SV kjempar for å kutta utslepp, for å dela goda og for å byggja landet – at det skal vera god og klimavennleg infrastruktur i både by og land. Lyntog gjev eit godt bidrag til dette. Eg håpar statsråden er einig.

Statsråd Knut Arild Hareide [11:55:22]: Eg vil takke interpellanten og representanten Eirik Faret Sakarias-

sen for moglegheita til å ta denne debatten – ikkje berre med Hallgeir Langeland, men òg med Faret Sakariassen. Eg tenkjer at det å fokusere på korleis me kan utvikle persontogtilbodet mellom dei største byane i Noreg, er viktig, og òg prioriteringar me gjer i jernbanepolitikken.

Det har gått ti år sidan eg diskuterte dette med Hallgeir Langeland. Hausten 2010 opplevde me at jernbanen i Noreg stod til knes, og Magnhild Meltveit Kleppa var med på å snu utviklinga. Eg vil seie at me i 2009–2010 tok vare på jernbanen, og nå har me altså tredobla investeringane, så reelt sett utviklar me verkeleg jernbanen. Det må med i det perspektivet me tar med oss i dag.

Eg vil ta Faret Sakariassen på alvor og har lyst til å løfte nettopp debatten om lyntog, eller høghastighets-tog, som er omgrepet me nyttar i Noreg. Det er definert som tog med hastighet på over 250 km/t, der det er svært få stoppestader langs traséen. Eit sånt togtilbod vil dermed kunne konkurrere nettopp med nasjonal flytrafikk på reisetid mellom dei største byane, men vil ikkje i same grad gi auka mobilitet for innbyggjarar ved små stoppestader langs traséen.

Eg vil seie noko om vurderingane som hittil er gjorde om høghastighetsbane i Noreg. Samferdselsdepartementet gav i februar 2010 oppdrag til dåverande Jernbaneverket om å greie ut moglegheita for etablering av høghastighets jernbane i Noreg. Jernbaneverket gjennomførte ei grundig utgreiing som blei lagd fram i januar 2012. Utgreiinga konkluderte med at høghastighetsbane kan byggjast ut i forlenginga av intercitynettet på Austlandet, og at dobbeltspor frå Oslo til Lillehammer og til Skien og Halden kan vere første steg i ei eventuell høghastighetsutbygging.

Dei samla kostnadene for utbygging av alle korridorane blei anslåtte til om lag 800–900 mrd. 2013-kroner. Utgreiinga viste at satsing på høghastighetstog kan redusere klimagassutslepp frå transportsektoren, men at utslepp i byggeperioden, spesielt knytte til bygging av tunnelar, vil vere betydelege. Det kan derfor ta fleire tiår før klimarekneskapen med høghastighetsbane går i balanse ved at reduksjonane i driftsfasen har tatt igjen utsleppa i anleggsfasen.

Alle strekningane som blei undersøkte, hadde negativ samfunnsøkonomisk netto nytte fordi nødvendige investeringar er svært høge. Om investeringskostnadene blei haldne utanfor, kunne trafikken gitt grunnlag for eit positivt driftsresultat for operatørane.

I lys av dei store transportutfordringane, spesielt for jernbanen, i storbyområda, blei det verken i NTP for 2014–2023, som blei lagd fram av den raud-grøne regjeringa, eller i NTP for 2012–2029 lagt opp til å gå vidare med konkrete byggeplanar for høghastighetsbane i Noreg. I staden blei det prioritert å leggje til rette for til-

tak som gjer at jernbanen i større grad kan bidra til å dekkje dei store transportbehova inn til og gjennom dei store byane. I tillegg blei det lagt opp til at ein på traséane for ny infrastruktur på intercitystrekningane skal leggje til rette for 250 km/t på dei strekningane der det ikkje inneber vesentlege meirkostnader samanlikna med ei hastighet på 200 km/t. Dermed kan dei inngå i eit eventuelt framtidig høghastighetsnett.

I NTP 2022–2033 legg regjeringa opp til å utvikle og styrkje jernbanen der han allereie har ei viktig rolle i transportsystemet. Moderniseringa av jernbanen må fortsetje dersom han skal vere attraktiv for dei reisande. I tillegg til bygging av ny infrastruktur og betre vedlikehald av dagens jernbane er digitalisering eit viktig stikkord. Nytt digitalt signalanlegg og betre nettdekning for dei reisande vil utgjere sentrale element av moderniseringa. Utvikling av persontogtilbodet vil i stor grad framleis rette seg mot reisande som pendlar inn og ut av dei store byområda. Men den pågåande planlagde utbygginga betyr òg at fjerntogtrafikken kan hauste gode gevinstar i form av redusert reisetid, fleire avgangar og eit meir påliteleg tilbod.

Eg har lyst til å nemne nokre av forbetringane me kan oppnå knytte til reisetid og fleire avgangar. Utbygging av Vestfoldbanen vil leggje til rette for å redusere reisetida mellom Skien og Oslo med 15–20 minutt, i tillegg til ein frekvens på to tog i timen mellom Skien og Oslo og fire tog i timen mellom Tønsberg og Oslo. Ferdigstilling av prosjekt på Dovrebanen vil gjere det mogleg å redusere reisetida mellom Hamar og Oslo med om lag 20 minutt og auke kapasiteten til to tog i timen. Ferdigstilling av Follobanen og prosjektet Sandbukta–Moss–Såstad vil redusere reisetida mellom Oslo og Moss med om lag 13 minutt og auke frekvensen på lokaltoget mellom Oslo og Moss.

I den andre seksårsperioden har regjeringa som ambisjon å gi eit betre reisetilbod mellom Hamar og Lillehammer på Dovrebanen og mellom Moss og Halden på Østfoldbanen. Utbygging av Ringeriksbanen vil saman med fleire tiltak på Vossebanen redusere reisetida mellom Bergen og Oslo med om lag ein time og eit kvarter og gi rom for vesentleg fleire avgangar enn i dag.

Det blir lagt opp til å arbeide vidare med planane om ein ny jernbanetunnel gjennom Oslo. Ein tunnel vil doble kapasiteten i jernbaneinfrastrukturen gjennom hovudstaden. Dette vil gi eit betre rutetilbod, meir punktlege tog og betre regularitet i trafikken på Austlandet, med positive ringverknader i togtrafikken andre stader i landet.

Kostnadsanslaga for intercity har auka dramatisk frå førre plan. Det er derfor sett på ulike variantar av optimalisering av intercitykonseptet som kan redusere kostnadene for den utbygginga som står att, samtidig

som ein kan behalde mest mogleg av nytta. I det vidare arbeidet med optimalisering blir det lagt vekt på forbe-tringar i togtilbodet i form av auka frekvens og reduserte reisetider, utan at det er nødvendig å byggje samanhen-gande dobbeltspor på heile strekninga. I eit lengre per-spektiv vil ambisjonane for utvikling av dei lange strek-ningane kunne utviklast vidare.

I NTP 2022–2033 blir det lagt opp til at punktet i Granavolden-plattformen om å setje i gang strekningsvi-se høghastigheitsutgreingar for jernbane blir følgt opp ved at regjeringa vil gjennomføre ei høghastigheitsut-greining for strekninga Oslo–Trondheim.

Eg vil òg trekkje fram fleire gevinstar og positive utviklingstrekk for fjerntogtilbodet, som blir gjort mog-leg gjennom dagens satsing på jernbanen. Jernbanedi- rektoratet har gjennomført ei utgreining om forbetring av fjerntogtilbodet, som blei ferdigstilt våren 2019. Ut-greinga vurderer og anbefaler moglege tilbudsforbe-tringar på fjerntogstrekningane, basert både på igang-sette og planlagde infrastrukturtiltak og på kva som er samfunnsøkonomisk lønsamt i forhold til oppdaterte marknadsvurderingar. Konklusjonen er at fleire fjern-tog gir god effekt for samfunnet, og det er mogleg og til-rådeleg med forbetringar på alle fjerntogstrekningane. Forbetringar i reisetid og fleire avgangar i Sør-Noreg har eg allereie omtalt. Høgare frekvens og redusert reisetid Oslo–Trondheim gir òg moglegheter for å optimalisere korrespondanse til viktige destinasjonar vidare nord-over.

Vidare vil eg påpeike at reisetid ikkje er det einaste dei reisande legg vekt på i valet mellom tog og fly. Foru-tan eit ønske om å velje ei mest mogleg miljøvenleg rei-seform er talet på daglege avgangar, tilbod om bord og reiseoppleving òg viktig for å gjere toget meir attraktivt. I NTP 2022–2033 legg regjeringa til rette for investerin-gar som gir betre nettdækning langs jernbanen. Passasje-rane kan då utnytte reisetida betre, f.eks. til å jobbe eller til å sjå film.

Me jobbar med å forbetre fjerntogtilbodet. Me ser på kva moglegheter me har, men det er ikkje tvil om at med dei utfordringane me har med dagens jernbane i og rundt dei store byane, er det ei naturleg prioritering. Me har altså auka løyvingane – tredobla dei – i løpet av ti år, og me har vist vilje til å satse på jernbanen. Eg trur like-vel det er noko fram i tid til me har høghastighetstog mellom dei store norske byane.

Eirik Faret Sakariassen (SV) [12:05:43]: Statsråden avslutta med å seia at han trudde det var lenge til ein kun-ne få realisert lyntogutbygging i Noreg. Det er klart at dersom samferdselsministeren har som utgangspunkt at det vil ta lang tid, tek det lang tid, for det er jo statsråden som i veldig stor grad sit på kva veg samferdselspolitik-

ken i Noreg skal gå. Dersom me hadde ein samferdsels-minister som var veldig oppteken av å byggja lyntog, ville det vore høgare på den politiske agendaen.

Så må eg seia at eg stussar litt over det statsråden sa – dersom eg oppfatta han riktig – om at det ikkje ville føra til auka mobilitet i distrikta. Det meiner eg ikkje er riktig, nettopp fordi det samanlikna med fly vil vera om-vendt når ein reiser med tog for dei som bur i distrikta. Då vil me ha dei kortaste reiseavstandane mellom ende-punkta på traseen, ikkje på endepunkta, som det er i dag. Eg vil berre igjen visa til det eg sa knytt til Sauda. Dersom ein skal reise herifrå til Sauda, vil ein bruka om lag seks timar med fly, men dersom ein skulle brukt lyn-toget, ville det gått på under to timar.

Så til det som vart sagt om Jernbaneverket: Jernba-neverket har vel aldri vore spesielt entusiastisk når det gjeld lyntog, og det arbeidet som vart gjort for nokre år sidan, hadde ein del manglar, som eg meiner er vesent-lege å trekkja fram i debatten. Ein utelét godstrafikken frå oversikten. Ein føresette at under 45 pst. av flypassa-sjerane ville velja lyntog dersom det gjekk på under to og ein halv time, mot det som er erfaringa, på 80 pst. Ein utelét mykje regional trafikk med berre å ta tre–fem sta-sjonar undervegs. Mellom Oslo og Stavanger og Kristi-ansand hadde ein sju f.eks., alle andre tre–fem, og ein hadde ei gjennomsnittleg billettinntekt som justert i 2019-kroner utgjør 609 kr Oslo–Trondheim, Bergen–Stavanger, dvs. ein lågpris på 450 kr og ein ordinær pris på 800 kr, som er veldig langt unna prisen for flybillet og tilbringarteneste frå sentrum til sentrum. Dersom ein justerer dei premissane, meiner eg at det vil vera mogleg både å auka inntektene og å få eit overskot som kan vera med og betala ned investeringane.

Så synest eg ein skal hugsa at 61 pst. av den norske be-folkninga har sagt at dei er positive til påstanden: «Norge bør ta seg råd til å bygge høyhastighetstog mellom Oslo, Bergen og Trondheim». Det er bra at statsråden viser til at ein vil gjera ei lyntogutgreining mellom Oslo og Trond-heim, og då vert mitt spørsmål: Kva med Vestlandet? Deutsche Bahn har jo peikt på at Vestlandsbanen òg er veldig lønsam med tanke på lyntogutbygging.

Statsråd Knut Arild Hareide [12:09:00]: Jernbanen har fått tredobla sitt budsjett på i underkant av ti år. Me har gått frå at me tok vare på jernbanen, til at me reelt sett utviklar jernbanen. Men da trur eg òg at me må vere ærlege: Den prioriteringa me no har gjort, knytt ikkje minst til intercity, er det viktigaste, at me får slutt-ført det arbeidet. Har me starta på noko, må me reelt sett òg slutføre det.

Så er det riktig oppfatta av Faret Sakariassen at me får mange studiar knytte til høghastigheit. Men nokre av problemstillingane er at skal toga gå veldig fort mellom

to byar, gir det ikkje same effekt dersom det er for mange stopp på den vegen. Det kan det ikkje vere dersom dette tilbodet skal vere reelt.

Ja, me hadde for nesten ti år sidan ei utgreiing som blei lagd på bordet. Den gongen var det Magnhild Meltveit Kleppa som fekk utgreiinga, da SV òg sat i regjering, og me såg jo at utgreiinga i realiteten ikkje blei tatt omsyn til da ein la fram Nasjonal transportplan. Og det handlar om at når me legg fram ein NTP, må det vere ein realisme bak det. Me ser at dei tala som ligg der, var særskild krevjande å gjennomføre i 2012, og det er det òg i 2021. Og ja, det finst veldig mykje spennande tenking rundt dette, men å tenkje det innanfor ein realistisk bane, der vil eg vere ærleg. Det har òg nokre effektar. Når me legg dette til grunn, fører det til kostnadsaue som er krevjande for andre element av jernbanen.

Men me vel å sjå på strekninga Oslo–Trondheim. Me synest det er viktig å sjå på den, og derfor følgjer me opp med ei utgreiing. I utgreiinga tilbake i 2012 var det Sørlandsbanen som blei trekt fram, da ikkje med høg-hastighetsdelen, men fordi befolkningsgrunnlaget langs banen var veldig bra. Ein peikte på at høg-hastighet i seg sjølv kanskje ikkje var det store poenget, men å byggje ein enda betre bane frå Oslo til Kristiansand og frå Kristiansand til Stavanger, ikkje minst for å ta opp trafikkgrunnlaget mellom byane, altså det som låg til grunn der.

Eg trur me berre må innrømme at med dei investeringskostnadene som er her, er det eit langt stykke fram, og òg klimaeffektane ved dette, som eg sa, gir ikkje eit så eintydig bilede som det enkelte tilhengjarar trekkjer fram.

Arne Nævra (SV) [12:12:22]: Debatten om høyhastighetstog er ikke død – det vil si: Den burde ikke ha vært det, og vi i SV skal i hvert fall gjøre alt vi kan for å holde debatten varm, også i årene som kommer. Det kan virke som om denne debatten er fullstendig død når vi leser den siste NTP-en som ble lagt fram. Ingen av mine søkemotorer klarte å finne ordet «høyhastighetsbane» der, så det er borte fra NTP-en, så vidt jeg kan se. Det synes jeg er veldig, veldig leit.

I forrige NTP – altså den inneværende, den vi fortsatt skal styre etter i noen måneder – står det:

«alle nye jernbanestrekninger planlegges slik at de vil kunne inngå i et høyhastighetsnett».

Så sier også regjeringserklæringen, Granavolden-plattformen, som både Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti sto bak, at regjeringa vil

«igangsette strekningsvise høyhastighetsutredninger for jernbane i tråd med NTP».

Det er åpenbart noe Venstre fikk inn, og det bør man bejubel. Så har man fått et svar gjennom at man nå,

endelig, får inn en utredning om Oslo–Trondheim. Det setter vi i SV veldig pris på.

Vi må jo kunne gjenta noen av de aller viktigste argumentene, og også interpellanten har nevnt mange av årsakene, til at vi holder fast ved jernbanen som framtidsrettet.

- Det er et nullutslippstransportmiddel når det er elektrifisert.
- Det er ikke utslipp fra vei- og dekkslitasje.
- Det bruker mindre areal enn de store motorveiene som bygges ut.
- Tog har mye større kapasitet enn noe annet transportmiddel.
- Det er lavere ulykkesrisiko – det er altså et veldig sikkert transportmiddel.
- Det gir mindre støy.
- Det er det åpenbart mest energieffektive transportmiddelet vi har.

Alt dette til sammen burde tilsi at dette er framtida, det er ikke fortida, som noen holder fast ved. Derfor bør norsk jernbane bygges som høyhastighetsbane i det som også interpellanten kalte et flerbrukskonsept for langdistanse-, regional- og godstrafikk.

Et ganske viktig poeng er hvordan vi skal bygge Nord-Norge, og i forrige interpellasjon snakket vi om Nord-Norge og distriktene. Nord-Norge-banen kan spille en veldig, veldig stor rolle i utviklingen av Nord-Norge. Jeg har før her fra talerstolen brukt den analogien at Norge ser omtrent ut som en dinosaur, hvis vi ser på kartet. Vi har et hode aller øverst, og hvis vi kaller hodet ressursene, er det enorme ressurser der nordpå, og de ressursene skal ut av landet, og de skal sørover. Men dyret mangler en rygggrad, og denne nye, grønne rygggraden skulle ha bestått av jernbane, og den skulle ha vært «linke» til kroppen sørpå – selvfølgelig.

Tenk dere en rask, moderne jernbane som kan frakte både gods og gull – kan vi vel nesten si; les «fisk» – og folk mellom byene nordpå, men også mellom nord og sør, mellom Oslo og Tromsø. Granskinger utført av bl.a. Norsk Bane, som det ble henvist til her, viser at det vil være fullt mulig å tilby togreisetider på ca. seks og en halv time mellom Oslo og Tromsø og litt over fem timer mellom Oslo og Bodø – hvis man bygger på den rette måten, med høyhastighetstog eller lyntog.

Vi må aldri undervurdere jernbanens betydning for bosetting og næringsutvikling. Det gjaldt i Midtvesten da settlerne kom til Nord-Amerika, og det vil gjelde for Nord-Norge på akkurat den samme måten. Se på hva Bybanen har betydd i Bergen. Der har det ynglet aktivitet, både nye boliger og mer næringsaktivitet, rundt den nye Bybanen.

Når sjømatnæringen nordpå skal vokse så mye som mange vil, det har vært snakk om femgangen, er det

åpenbart behov for transport. Skal den eksporten skje på smale veier og gummihjul ut av landet? Hva i all verden er det for slags framtidsrettet klimapolitikk? Som en del av European Green Deal er det nå vedtatt kraftige grep i grønn retning nede på kontinentet. Der har gode EU-byråkrater regnet ut at samfunnskostnadene ved bilbruk – altså alt fra ulykker til utgifter i forbindelse med veislitasje og helse – utgjør omtrent 4 000 mrd. kr per år. Deres svar er altså å bygge ut høyhastighetsbane, men også å legge avgifter på transport. Det skal jeg komme litt tilbake til, for det er et ganske avgjørende poeng, det Europa gjør.

Jon Gunnes (V) [12:17:46]: Venstre har vært veldig entusiastisk til høyhastighetsbaner i mange år. Vi fikk oss en liten knekk, for å si det ærlig, da denne rapporten kom i 2010, som både statsråden og flere som har deltatt i debatten her nå nettopp, henviste til. Det ble ikke veldig stor entusiasme. Så dro vi det opp igjen i Granavolden-plattformen, det er helt riktig. Og vi er veldig glade for at vi nå i den nye NTP-en har et forslag om å utrede Trondheim–Oslo. Vi er særdeles glad for den mulighetsstudien som er åpnet for Oslo–Stockholm 2.55, for å se på hvordan man kan utvikle den streknin-gen.

Vi må være helt ærlige og si at det var skremmende tall da denne utredningen kom for ti–tolv år siden. Det var høye investeringskostnader. Det er nok det som gjør at særlig finanspolitikere fortsatt sier at dette ikke går an å få til. Venstre tror at det må tenkes nytt her. Man må tenke investering av andre enn staten for en slik løsning. Det er gjort mange plasser. Det kan være en ren privat bedrift, det kan være et OPS, offentlig-privat samarbeid. Jeg tror det er en del investeringskilder som bør kunne åpne enda mer opp for infrastruktur. Vi har åpnet for at livselskap og andre investeringsselskap skal få lov til å være med innenfor dette området. Jeg tror f.eks. at Statens pensjonsfond innland, som i dag nesten er litt ødeleggende for Oslo Børs med sin portefølje innenfor aksjeselskaper, kanskje kunne ha brukt noe til infrastruktur.

Jeg har også vært i kontakt med Norsk Bane ved flere anledninger og sett de utredningene som kommer fra samarbeidet med Deutsche Bahn. Det er oppløftende. Men heller ikke der har vi fått en klar pekepinn om finansieringsbiten oppi dette. Jeg har aldri sett en god plan for finansiering av disse utenom statsbudsjettet. Det jeg håper, er at vi gjennom denne mulighetsstudien av Oslo–Stockholm 2.55 vil se det – selskapet har jo vist at det går an å tenke i de baner. Også når vi skal utrede Trondheim–Oslo, håper jeg at vi får mer svar på det.

Jeg tror at det er som Faret Sakariassen sa, at dette også er et distriktpolitisk virkemiddel. Det kan være

noen stoppesteder. Selv om man har god tidsbruk mellom Oslo og Trondheim f.eks., går det an å stoppe på Lillestrøm, Hamar, Lillehammer og kanskje et par, tre plasser til før man kommer til Trondheim. Det er klart at man kan fortsatt klare å komme dit på rundt tre timer. Når jeg går hjemmefra og skal på Stortinget, bruker jeg akkurat tre timer med fly. Jeg vil kanskje si at jeg tåler fire timer på toget, jeg, for det er ikke like behagelig med disse stressende flyturene med kontroll og greier. Så jeg har virkelig håp om at folket kommer til å bruke disse. Og ikke minst, vi vet at vi får en stadig eldre befolkning i Norge, som kanskje både har råd til å reise mer, er ganske fysisk sterke og gjerne vil ha opplevelser i andre områder i landet – ikke akkurat dette året, men kanskje framover. Det tror jeg passer ypperlig med tog. Det er jo stappfulle fjerntog i dag. Oslo–Trondheim har fulle tog hele tiden. Det går på sju timer i dag. Når vi kommer ned til tre timer, tror jeg det er et klart behov for langt større kapasitet.

Sverre Myrli (A) [12:22:49]: Takk for en interessant debatt så langt.

Vi har to store utfordringer framover i dette landet, og det er at vi skal bygge landet, og vi skal kutte utslipp. Jernbane kan gjøre begge deler – hvis det gjøres på riktig måte. Så det er ingen tvil: Vi bør ha en langt mer aktiv jernbanepolitikk i dette landet. Det bør bygges ut mer infrastruktur, mer moderne dobbeltsporet jernbane. Det er det aller viktigste vi kan gjøre for å få flere passasjerer og mer gods på jernbane. Nå vil jeg med en gang si: La oss ikke glemme godstrafikken. Den er også svært viktig. Skal vi virkelig gjøre noe så det monner for klimagassutslipp, må vi også få mer gods på bane og mer gods på sjø.

De siste årene har jernbanedebatten i Norge dreid seg om hvordan vi skal organisere det som går oppå skinnegangen. Konkurransutsetting, privatisering, anbud, jernbanereform, nye selskaper, nye direktører – det har jernbanepolitikken først og fremst dreid seg om. Det er egentlig ikke så veldig viktig. Det aller viktigste er at vi bygger mer moderne jernbane. Sånn sett er også interpellasjonen interessant.

La meg aller først ta noen begrepsavklaringer, slik i alle fall jeg vurderer det. Det er brukt begrepet «lyntog», det er brukt begrepet «høyhastighetstog», og jeg hørte interpellanten bruke begrepet «hurtigtog». Jeg vet ikke om det er bevisst at det brukes ulike begrep, men jeg er i alle fall helt enig i samferdselsministerens begrepsforståelse, at når vi så langt har pratet om begrepet «høyhastighetstog» i Norge, er det tog som går i over 250 km/t på nybygd skinnegang. Opp til de hastighetene er det konvensjonelle tog. Noen vil kanskje si at Flytoget er et tog med høy hastighet. Ja, det er et tog med høy hastig-

het, men det er ikke et høyhastighetstog, for det går ikke i 250 km/t.

Jeg tolker interpellanten slik at han vil ha noe annet enn det vi nå bygger i Norge, f.eks. med intercityutbyggingen. Det er veldig interessant, men vi må vel også si at det som ble gjort i den perioden nåværende samferdselsminister var leder i transportkomiteen, og Hallgeir Langeland og Øyvind Halleraker og andre var med, og det var en stor diskusjon om dette, var at en i Norge valgte en mellomvariant, at en skulle bygge intercitystrekninger som senere kunne være med i en del av et større konsept, et større nettverk med kanskje høyhastighetstog, eller i alle fall tog med hastigheter opp mot 250 km/t.

Dette er interessant, men vi må samtidig si at når vi planlegger intercityutbyggingen for såpass høye hastigheter, er det en av grunnene til at intercityutbyggingen også blir så kostbar. Så ærlige må vi være. Det er mye dyrere å bygge en jernbane for 250 km/t enn en jernbane som skal gå i 200 km/t eller 150 km/t. Det er svært, svært store kostnadsøkninger hvis vi skal bygge for de hastighetene. Det må vi være ærlige på.

Jeg tror uansett at skal vi komme videre med dette, må vi også se på nye finansieringsformer. Luftfarten er selvfinansierende. Det gjør at vi har over 40 flyplasser med rutetrafikk i Norge, i alle fall i en normal situasjon. Det finansierer seg selv, uten tilskudd over statsbudsjettet – nå er det litt spesielt i år, men i en normal situasjon gjør det det – gjennom avgifter, direkte avgifter fra flytrafikken og også kommersielle avgifter på flyplasser og alle andre muligheter. Vi har stor grad av bompengefinansiering på vegutbygging. Det er klart at hvis vi ikke finner andre finansieringsformer også på jernbane, vil jernbaneutbyggingen sakke akterut. Så vi må tenke nytt på finansiering av jernbane. Derfor er prosjektet Oslo–Stockholm 2.55, som vi diskuterte tidligere i uka, så interessant. Det er ikke et høyhastighetsprosjekt, men det er svært interessant likevel, og det kan altså få reisetida Oslo–Stockholm ned til under tre timer. Og det er en ny måte å tenke finansiering på, ved at en etablerer et selskap, tar opp lån og nedbetaler lånet gjennom billettprisen.

Slik må vi tenke mer når det gjelder jernbaneutbyggingen. Da kan vi få på plass mer jernbaneutbygging i Norge og mot kontinentet. Tenk hvilke muligheter vi har når Fehmarn-forbindelsen nå kommer – utbyggingen mellom Danmark og Tyskland, som vel er i gang – til også å knytte det norske jernbanenettet mot kontinentet.

Helge Orten (H) [12:28:13]: Det har vært en stor satsing på jernbane de siste årene, og statsråden redegjorde i stor grad for det. Jeg tenker at det er greit å ha

med seg i dette, for det bygges jo nå ut ganske betydelig, ikke minst her i østlandsområdet, men også på Bergensbanen og på andre jernbanestrekninger. Så det skjer en stor utvikling. Litt av poenget må være at i arbeidet med å utvikle jernbanen må det handle om å bygge attraktivitet, det må handle om å gjøre jernbanen mer attraktiv som valgt transportform. Det gjør vi gjennom å redusere reisetid, bl.a., og å tilrettelegge for at folk kan sitte og jobbe på toget når de bruker jernbanen. For meg er det det grunnleggende, og om en kaller det det ene eller det andre, er jo det viktigste at vi klarer å bygge sammen landet på en sånn måte, nettopp for å redusere reisetiden og gjøre toget mer attraktivt. Ikke minst gjelder det med intercity her i østlandsområdet der en har såpass mye folk på et såpass begrenset areal, som gjør det mulig å ta ut store gevinster av det.

Den andre siden av dette regnestykket er at vi også har sett en kostnadsutvikling på jernbane som er krevende, både fordi vi, tror jeg, i for stor grad, iallfall i NTP-sammenheng, rett og slett har undervurdert kostnadene ved jernbaneutbygging. I tillegg ser vi at standardkravene har endret seg. Så skal vi nå også ha en gjennomgang av bl.a. Follobaneprosjektet, og få, som representanten Myrli var inne på, få en oversikt over hva dimensjonerende hastighet betyr for kostnadene ved utvikling av jernbane. Det tror jeg også er en veldig viktig sak å få ettergått og en bedre oversikt over – ikke fordi vi ikke skal bygge mer jernbane, men fordi det rett og slett er viktig for oss når vi skal definere ambisjonsnivået for satsingen framover, at vi faktisk vet hva dette koster.

Så blir det hevdet at det å bygge mer høyhastighetstog, eller raskere togframføring, kan være lønnsomt, og det kan det jo være i den grad det f.eks. kan erstatte flytrafikk. Et interessant eksempel som vi hadde til debatt her på mandag, Oslo–Stockholm 2.55, handler om å bygge sammen disse to byene i Skandinavia på en slik måte at en faktisk kan erstatte flytrafikken. Klarer en det på under tre timer, tror jeg faktisk det kan være en reell mulighet. Da har de også, samtidig, lagt fram og ønsker å presentere mulige finansieringsmodeller som betyr at vi faktisk kan få til en jernbaneutbygging basert på billettinntekter og inntekter fra passasjerene.

Det er utrolig spennende. Det tenker jeg det også er for både interpellanten og andre som er opptatt av høyhastighetsjernbane – det å utvikle gode finansieringsmodeller som faktisk viser det markedspotensialet en bruker som argumentasjon her, nemlig at det er lønnsomt å bygge sammen f.eks. Oslo–Trondheim med jernbane, som går fortene, at en faktisk kan erstatte flytrafikken, og at en har et markedspotensial som gjør at dette kan lønne seg. Da må noen være med og ta den risikoen, og jeg vil utfordre litt på at hvis dette er så lønnsomt, bør det være noen som er interessert i det forretningspoten-

sialet som ligger i å bygge ut og ta ut den lønnsomheten som måtte ligge i å lage høyhastighetsjernbane. Det hadde vært utrolig spennende. Jeg tror at en av måtene å komme seg videre med dette på, nettopp handler om å utforske nærmere forretningspotensialet i det, for å snakke på litt økonomspråk.

Så ble det gjort en høyhastighetsvurdering i 2012. Den var grunnlaget for NTP-en for 2014–2023, som ble gjort av Stoltenberg-regjeringen. Nå står vi med en NTP for 2022–2033. Jeg tror realismen har kommet inn over oss. Kostnadsnivået, muligheten til å få bygget ut det vi nå er i gang med, må være førsteprioritet. Så skal ikke jeg utelukke at det ikke kan være lønnsomt på et eller annet tidspunkt å tenke enda større og enda mer visjonært, men da tror jeg vi må få lagt fram en eller annen form for lønnsomhetsstudie, mulighetsstudie, som viser forretningspotensialet i det, utforske finansieringsmodellene, se om det er mulig å få til f.eks. offentlig–privat samarbeid ved å utvikle den type løsninger. Det hadde vært utrolig spennende.

Det kunne i hvert fall være en liten utfordring for både interpellanten og andre om vi kunne komme oss videre knyttet til akkurat det. Og hvis det er noen her som mener at dette har en åpenbar lønnsomhet, mener jeg det bør være naturlig å utfordre dem på å ta en risiko ved å utvikle disse løsningene.

Ola Elvestuen (V) [12:33:30]: Interpellanten tar utgangspunkt i utredningene til Norsk Bane og Deutsche Bahn, og dette er et arbeid de har jobbet med i hvert fall i over 20 år – jeg tror jeg var på det første møtet med dem i 1999 – og jeg tror det er helt klart at tallene som de skriver, stemmer. Det vil si at en høyhastighetsjernbane mellom de større byene både i Norge og i Skandinavia vil ta ned flypassasjertrafikken, og det er ingen tvil om at man vil ha en stor lønnsomhet i driften av et slikt nett. Driften vil lønne seg.

Som det også er påpekt av andre når det gjelder arbeidet med en høyhastighetsutredning, er det klart at høyhastighetsutredningen, da fram mot 2012, førte til en skuffelse fordi den egentlig ble brukt til å utrede bort muligheten i stedet for å legge et grunnlag for det videre arbeidet for høyhastighetsjernbane i Norge. Det er mye man kunne gått inn i og kritisert den høyhastighetsutredningen for.

Det har vært en kamp i tiden etterpå for å løfte opp igjen høyhastighetsjernbane og utviklingen av det i Norge. En ting – og grunnen til at vi skal ha det – er selvfølgelig å redusere klimagassutslipp, men etter hvert som teknologien utvikler seg innen veitransport og etter hvert også innen lufttransport, er en enda viktigere grunn til å ha høyhastighetsjernbane den bredere økonomiske utviklingen det kan føre til.

Det er klart at høyhastighetsjernbane med en reisetid på to og en halv time mellom Oslo og Bergen samt høyhastighetsjernbane mellom Oslo og Stockholm, Oslo og Trondheim eller sørover mot Göteborg og København vil ha en enorm økonomisk betydning for disse storbyområdene. Den delen trenger vi å utrede nærmere. Det er viktig for byene, det er viktig for byregionene, men det er også viktig for regionene mellom de store byene. Der har en høyhastighetsjernbane den enorme fordelen framfor et fly at den vil bety noe for hele regionen og hele den skandinaviske regionen.

Vi trenger å tenke mer på Skandinavia i sammenheng og på den samlede utviklingen som vi trenger. Dette er jo land som til sammen, enten politisk, økonomisk, forsknings- eller utdanningsmessig, skal konkurrere hvor som helst i verden, men da trenger man også en moderne infrastruktur og en moderne jernbane som knytter sammen disse regionene, byregionene og regionene imellom. Da trenger man økt kapasitet, og en kapasitet som bare jernbanen kan gi, for både persontransport og godstransport.

Heldigvis skjer det ting og har gjort det i årene fram til nå. I Oslo jobbet vi gjennom mange år med det vi kalte Åttemillionersbyen, altså et samarbeid fra Oslo til København, med å se på muligheten for en høyhastighetsjernbane i den regionen. Nå er det videreført gjennom prosjektet STRING, som ser på Oslo–Hamburg og en oppdatert og moderne jernbane og hvilke potensial det kan gi for økonomisk utvikling i hele den megaregionen. Der er det et OECD-prosjekt og utredning som pågår.

Jeg er veldig glad for den mulighetsstudien for strekningen Oslo–Stockholm, som vi vedtok tidligere denne uken, som også vil åpne muligheten for å se på den økonomiske delen av det og også å kunne se på alternativ finansiering.

I Nasjonal transportplan har vi nå et vedtak som følger opp Granavolden-plattformens punkt om strekningsvise høyhastighetsutredninger i Norge. Det er ingen tvil om, som det ble nevnt her, at dette var en kamp som Venstre tok, og jeg er veldig glad for at vi nå får den grundige høyhastighetsutredningen for Oslo–Trondheim. Da er det viktig å se at dette ikke bare handler om når dette skal bli ferdig. Dette handler også om ikke å gjøre feilinvesteringer i det vi driver med i dag. Man trenger å ha et perspektiv for hele strekket Oslo–Stockholm for å kunne ta riktig beslutning om hvordan stasjonsløsningen skal være på Hamar. Dette handler om at det har betydning også for den satsingen vi gjør i dag.

Helt til slutt: Vi trenger å se på finansiering. Vi har åpnet opp for at livselskaper og pensjonskasser kan investere i infrastruktur, og så bør vi se nærmere på hvordan Danmark har finansiert Øresund, Storebælt og Fe-

mern nå, som de gjør gjennom statsgaranterte lån. Kanskje trenger vi skandinaviske obligasjoner i framtiden.

Eirik Faret Sakariassen (SV) [12:38:49]: Takk for debatten. Det har vore interessant å høyra på innlegg frå alle representantane. Eg vil bruka anledninga til å kommentera noko av det som har vorte sagt her.

Til statsråd Hareide, som var inne på at ein ikkje kunne ha for mange stopp på desse traseane: Det er eg ikkje heilt einig i. Ein kan ha mange stopp, men ein treng ikkje stoppa på dei kvar einaste gong. Dersom ein tenkjer at ein stoppar på annankvart eller tredjekvart stopp, ut frå kor hyppig ein ønskjer det skal vere, gjev det moglegheit for faktisk å oppnå høg hastigheit mellom stoppa.

Så til representanten Gunnes, som var inne på at ein må finna ein annan finansieringsplan enn berre statsbudsjettet. Då må eg peika på at både billettinntekter og ikkje minst fraktinntekter, som fleire har vore inne på, er måtar å vera med og finansiera dette på, men i hovudsak har veldig mykje av togutbygginga i Noreg vore finansiert over statsbudsjettet. Ein skal også hugsa at flyplassane og flytransporten i ganske stor grad er finansierte gjennom taxfree-ordninga, og at det at folk kjøper både godteri og alkohol, er med og finansierer flyplassane med rundt 30 mrd. kr årleg. Eg har i SVs programkomité i si tid føreslått taxfree på tog, utan at det vekte den heilt store entusiasmen, heller ikkje i SV, men me får ta det ein annan gong.

Så til representanten Myrli, som vart i stuss av at eg brukte så mange ulike omgrep, sikkert for å variera språket: Dersom representanten Myrli vert for lyntog, hurtigtog eller høghastighetstog, kan eg kalla det akkurat det representanten vil. Noko av det eg tenkjer var viktig og eit poeng eg kanskje vil trekkja fram frå Myrlis innlegg, er at om ein tenkjer ein skal byggja høghastighetsstandard ved utbygging av nye strekningar i Noreg, gjev det i alle fall grunnlag for at ein i framtida kan ta ei avgjerd. Det er jo ofte sånn at ein modererer seg eller endrar standpunkt og politisk etter kvart, og eg vil tru at ein om nokre år kan sjå at fleire parti i Noreg er meir positive til å byggja ut lyntog.

Representanten Orten var også inne på dette med finansieringsmodell. Eg må minna om at dersom ein meiner, noko mange private selskap gjer, at det er lønsamt å driva tog i Noreg – ettersom det har vore ei privatisering, som eg vil kalla det, av fleire jernbanestrekningar – må det jo òg vera lønsamt for staten å driva med tog, også lyntog. Så vil eg berre seia at eg synest representanten Ola Elvestuen hadde veldig gode poeng, som eg synest løfta debatten.

Det siste eg vil seia til statsråden, er at den utgreiinga som me no har bestilt, bør ha nokre tydelege krav, bl.a.

at ein greier tydeleg ut f.eks. kor mange stopp og kor ofte avgangane kan vera.

Statsråd Knut Arild Hareide [12:42:06]: Eg har òg lyst til å takke for ein god debatt. Eg synest det er viktig å påpeike den moglegheitsstudien som me no har av Oslo–Stockholm, og den høghastighetsutgreiinga me skal gjere på ulike strekningar. I første omgang er det Trondheim–Oslo, fordi me tenkjer at der er det eit potensial som me skal sjå på.

Representanten Sakariassen kom med nokre sitat frå underteikna, og eg trur representanten Jon Gunnes sa at da utgreiinga i 2012 kom, var det ein knekk. Det må eg òg skrive under på, og at det nok gjorde noko med mi vurdering av potencialet. I ettertid trur eg nok at til og med dei investeringskostnadene som blei lagde fram da, kanskje i realiteten er endå høgare, men eg er einig med dei som seier dei trur tala for potensial er knytte til reisande, til å ta flypassasjerar. Eg håpar heller ikkje de har misforstått meg: Sjølv sagt kjem det til å ha stor betydning regionalt for dei områda der høghastighetstoget går gjennom, for ein kan stoppe på ulike stasjonar, kanskje ikkje eingong på annankvar, men på kvar tredje, og det vil likevel gi ein enorm vekst for dei regionane som får det.

Noko av det som er utfordringa no, er at me har ein stor jobb å gjere på jernbanen. På dei ti siste åra har me altså tredobla satsinga, og likevel har me store utfordringar og ein stor jobb framfor oss. Når det gjeld den jobben me har gjort knytt til intercity i og rundt dei store byane, er hovudpoenget mitt at me er nøydde til å slutføre det me har starta på. Eg kan òg forstå dei som kjenner på ein skuffelse over at me, i den NTP-en me har no, har endra på det konseptet me har snakka om for intercity, og derfor er det viktig for meg at me får gjort det.

Det er heller ingen tvil om at noko av mi bekymring har vore at den utgreiinga frå 2012 la nokre kostnadsdrivande element på den utbygginga me har hatt. Ser me på enkelte stasjonar me har bygt, har me kanskje bygt med ein standard som er for god til det formålet me har i dag. Men om me f.eks., nettopp på langdistansestrekningane, tenkjer å byggje dobbeltspor på heile strekninga mellom Hamar og Lillehammer, kan det jo ikkje vere fordi me berre tenkjer på trafikken mellom Lillehammer og Oslo. Det må vere fordi me ser eit vidare element. Elles blir det aldri rett å forsvare ei fullstendig utbygging av dobbeltspor, f.eks. mellom Hamar og Lillehammer. Ei optimalisering av strekninga vil kunne vareta behovet som er mellom Lillehammer og Oslo, men skal me tenkje lenger, må me òg tenkje på ei heilskapleg utbygging.

Presidenten: Debatten i sak nr. 2 er dermed avsluttet.

Sak nr. 3 [12:45:17]

Interpellasjon fra representanten Hanne Dyveke Søttar til forsknings- og høyere utdanningsministeren:

«Universitetet i Oslo hadde fra 1811 og frem til 2010 en privatistordning for jusstudenter. Denne ordningen gjorde det tidligere mulig å ta alle årene av mastergraden i rettsvitenskap som privatist. Å ta 1. avdeling som privatist på Friundervisningen for så å ta resten av studiet på vanlig måte var en mulighet mange benyttet. Denne privatistordningen er nå avskaffet. Når vi i tillegg ser at bachelorgraden i juss, som enkelte aktører tilbyr, ikke gir rett til å fullføre graden master i rettsvitenskap, skaper dette problemer for mange, da inntakskravet for master i rettsvitenskap er veldig høyt. Det utdannes for få jurister i Norge etter behovsberegningene til Statistisk sentralbyrå, noe som kan skape mange problemer på sikt. Per i dag er det bare Universitetet i Oslo, Universitetet i Bergen og Universitetet i Tromsø som tilbyr masterstudiet i rettsvitenskap.

Vil statsråden ta initiativ til å tillate øvrige universiteter å tilby master i rettsvitenskap, og til å gjeninnføre privatistordningen for jusstudenter?»

Hanne Dyveke Søttar (FrP) [12:46:42]: Som sagt har Statistisk sentralbyrå, etter sine behovsberegninger, konkludert med at det i dag utdannes for få jurister i Norge. Dette fører bl.a. til at både poengkrav og karakterkrav skyter i været. At man må ha gode karakterer for å bli jurist, ser jeg ikke som noen ulempe, men når dette er et resultat av for få studieplasser, tror jeg ikke kravet er realistisk i forhold til studiet.

Man kan f.eks. lese på nettsiden Rett24 at flere av dagens jurister og advokater tviler på at de hadde kommet inn på jusstudiet med dagens krav, og at mange nå tar til orde for å reflektere litt rundt rekrutteringen av jurister.

Juss er et lesestudium. Det er vel den masterutdanningen som har flest antall sider lesestoff, og man kan nærmest fråse i tilleggspensum. Listen over relevant lesestoff er tilnærmet utømmelig. Og det å lese krever ikke, i første omgang, et klasserom. Mye av studiet kan man gjennomgå på egen hånd.

Justisdepartementet uttalte, i sin høringsuttalelse om omleggingen av master i rettsvitenskap ved Universitetet i Oslo i 2009, følgende:

Avviklingen av privatistordningen vil kunne føre til en stor reduksjon av antallet jurister noe som først og fremst vil ramme det offentlige.

Videre:

Dersom det blir utdannet for få jurister, kan en konsekvens være at man i større og større grad vil se seg nødt til å ansette kandidater uten juridisk utdannelse i stillinger hvor det kreves juridisk kompe-

tanse. En slik ordning vil på sikt kunne innebære en svekkelse av borgernes rettssikkerhet.

De samfunnsmessige konsekvensene gjør privatistordningen til et politisk spørsmål som universitetene ikke kan avgjøre alene, og derfor det er viktig å få løftet fram studiet.

Jeg er selv et levende eksempel på at det er mulig og fornuftig å kunne ta deler av jusstudiet som privatist. Selv tok jeg min master i perioden 2005–2010 som godt voksen. Egentlig hadde jeg tenkt å bruke litt lengre tid, men da det var lagt opp til en del selvstudium, hadde jeg muligheten til å ta studiet på normert tid.

De to første avdelingene tok jeg via Folkeuniversitetet. Jeg studerte i Trondheim, og Folkeuniversitetet hadde da et godt samarbeid med Det juridiske fakultet i Tromsø. Etter endt 2. avdeling fikk jeg studierett ved Universitetet i Tromsø, noe som gjorde det mulig for meg å ta 4. og 5. avdeling ved Universitetet i Oslo, som da var mitt ønske. Det var rett og slett fordi studiet i Oslo både hadde andre fag og flere valgfag enn i Tromsø. Men denne muligheten og privatistordningen er nå avskaffet.

I tillegg vet vi at det nå er en bachelorgrad i juss, og det er enkelte aktører som tilbyr det, men denne bacheloren gir ikke rett til å fullføre graden master i rettsvitenskap. Dette skaper problemer for mange, for inntakskravet for master i rettsvitenskap er veldig høyt, og denne bachelorgraden har i teorien ingen betydning. En får ikke automatisk påbygging til master.

På bakgrunn av dette har jeg i første omgang følgende spørsmål til statsråden: Vil statsråden ta initiativ til å tillate flere enn dagens tre universiteter å tilby master i rettsvitenskap, og vil han ta initiativ til å gjeninnføre privatistordningen for jusstudenter?

Statsråd Henrik Asheim [12:50:47]: Jeg er helt enig med representanten Hanne Dyveke Søttar i at det er et dokumentert behov for å utdanne flere jurister i Norge. Derfor har regjeringen nylig foreslått å åpne for at flere institusjoner kan tilby masterutdanning i rettsvitenskap. I stortingsmeldingen om styring av statlige universiteter og høyskoler, som skal behandles i Stortinget 18. mai, foreslår regjeringen at universiteter og høyskoler som får akkreditert studietilbud for den særskilte profesjonsgraden i rettsvitenskap fremover, vil bli gitt rett til å tildele denne graden. En slik akkrediteringsprosess innebærer en omfattende ekstern kvalitetsvurdering av sakkyndig komité, inkludert krav til studietilbudet og fagmiljøet, og en vurdering av om studiene er i tråd med gjeldende regelverk, slik som studie kvalitetsforskriften og Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk.

Videre vil regjeringen vurdere behovet for felles sluttkompetanse for jurister i dialog med Justis- og beredskapsdepartementet og berørte universiteter og

høyskoler dersom Stortinget gir sin tilslutning til regjeringens forslag om å løse opp i gradsforskriften.

Når det gjelder spørsmålet om privatistordningen, er det riktig at kandidater tidligere ikke trengte å få opptak til master i rettsvitenskap, men kunne avlegge eksamen uten opptak og deretter få vitnemål og oppnå graden etter beståtte eksamener. Formelt sett er det fremdeles slik at studenter kan avlegge eksamen ved en institusjon som privatist uten å ha fått opptak til studiet. Men etter en lovendring i 2005, i forbindelse med kvalitetsreformen, kan oppmelding til eksamen nektes dersom kandidaten ikke har fulgt obligatorisk undervisning eller gjennomført obligatorisk praksis. Det er styrene ved hver enkelt institusjon som bestemmer dette.

Grunnen til at privatister ikke kan avlegge eksamen og oppnå mastergrad i rettsvitenskap, er altså ikke at privatistordningen formelt er avskaffet, men at universitetene og høyskolene selv med innføringen av kvalitetsreformen fikk adgang til å fastsette obligatoriske arbeidskrav som en forutsetning for å kunne gå opp til eksamen. Viktige formål med den lovhjemlede muligheten til å fastsette arbeidskrav var å sørge for bedre faglig oppfølging av studentene og gi mulighet for andre vurderingsformer enn bare tradisjonell skoleeksamen.

Jeg mener at regjeringens varslede åpning for at flere universiteter og høyskoler kan tilby master i rettsvitenskap er det viktigste vi kan gjøre for å utdanne flere jurister, samtidig som vi sikrer høy kvalitet på studietilbudene. Samtidig ser jeg at det kan være gode grunner til å ha større fleksibilitet enn i dag uten at det går på bekostning av kvaliteten og oppfølgingen av studenter på ordinært tilbud. Jeg er derfor positiv til å se på mulighetene for litt større fleksibilitet på dette området fremover.

Jeg vil også minne om at samtidig med styringsmeldingen, som også åpner for at flere institusjoner kan tilby dette studiet, jobber vi med en strategi for ikke bare desentraliserte, men også mer fleksible utdanninger. Det gir også en mulighet for at flere institusjoner kan tilby denne graden gitt at kvaliteten er ivarettatt, men også at man kan gjøre det på ulike måter. Så én ting er diskusjonen om akkurat privatistordningen, men det kan også åpnes nå for at flere institusjoner kan tilby disse gradene med mer fleksibilitet enn det som er i dag.

Hanne Dyveke Søttar (FrP) [12:54:30]: Jo, jeg gleder meg til behandlingen vi skal ha nå i løpet av våren, men jeg tror man må lage et lite skille mellom det som er selve privatistordningen, og det som går på f.eks. det Fremskrittspartiet nå har fremmet et forslag om, å endre gradsforskriften sånn at flere studiesteder kan tilby utdanning. Men her er det også snakk om å gå litt tilbake til den ordningen vi hadde før, som jeg refererte til i forrige innlegg, med mer fleksibilitet i løsningen, at

man f.eks. kan bruke Folkeuniversitetet, som man gjorde i Trondheim.

Det har bestandig vært sånn at selv om vi var privatister, hadde vi både obligatoriske prøver og arbeidskrav, og vi måtte bl.a. delta på Advokatforeningens etikkurs, som det heter så fint. Så selv om man er privatist, slipper man ikke unna det som er obligatorisk.

Jeg gleder meg til vi skal behandle styringsmeldingen, men jeg håper også statsråden tar seg tid til å sette seg inn i det forslaget Fremskrittspartiet har fremmet. Det går på at man må få mer oppmykning i selve gradsforskriften, og at man også ser på den muligheten å få utdanningene mer desentralisert, sånn at man ikke er nødt til å knytte seg opp mot et universitet i en by, men at man f.eks. – som vi nå har lært i disse koronatider – kan gjøre veldig mye over nett. Jeg ser fram til de handlingene vi skal ha, og jeg ser fram til at vi kan få en ordning som gjør at juristbehovet i Norge kan mettes.

Statsråd Henrik Asheim [12:56:41]: La meg begynne med å si at hvis jeg skal klare å telle til 85, trenger vel egentlig bare Fremskrittspartiet å støtte det forslaget som vi har lagt frem. Så da er det vel, slik jeg forstår representanten, flertall for det forslaget. Og det er positivt, mener jeg, nettopp fordi det vil åpne for at flere institusjoner kan tenke nytt. Etter å ha arbeidet med dette, må jeg si at én ting er å øke kapasiteten, men hvis bare kapasiteten var det viktigste, ville vi jo bare ha tildelt langt flere studieplasser til de ni institusjonene som allerede har det. Det handler også om å tenke nytt og identifisere andre behov i samfunnet som kan oppfylles. Enkelte institusjoner har f.eks. identifisert at de masterne i rettsvitenskap som gis i dag, ikke er nok koblet på næringslivsdelen av jussen, og derfor er det institusjoner som i dag ikke har gradsrett, som har sagt at de ønsker å utvikle et slikt tilbud. Det handler vel så mye om å utvikle kvalitet og sørge for at vi får et mer mangfoldig tilbud i utdanningene.

Så skal jeg love å se grundig på det forslaget som Fremskrittspartiet har fremmet i komiteen, og ikke bare det: Vi skal vel antagelig både behandle og diskutere det på et tidspunkt, og det gjør jeg veldig gjerne. Men jeg mener at det er veldig viktig å se hva vi nå gjør i styringsmeldingen, i sammenheng med hva vi gjør på desentraliserte og fleksible utdanninger, som innebærer at man også får en større åpning. Vi skal også ha en gjennomgang av hele finansieringssystemet for å se om systemet har insentiver som gjør at man i dag ikke godt nok prioriterer fleksibilitet eller etter- og videreutdanning.

Det er veldig mange slike diskusjoner som vi skal ha, og jeg setter stor pris på at Fremskrittspartiet bidrar til å løfte de debattene, og jeg lover å følge nøye opp også det forslaget som Fremskrittspartiet har fremmet nå.

Marit Knutsdatter Strand (Sp) [12:58:37]: Jeg skal bare si noen korte ord her, men jeg synes det var en interessant debatt å følge.

Senterpartiet er også opptatt av privatistordningen og tilbud av studier og reell mulighet for livslang læring. Det er klart at statsrådens varslede strategi for bl.a. desentralisert høyere utdanning og fleksibel utdanning blir interessant, men vi håper jo også at den inneholder en del konkrete tiltak. Nettopp rammevilkårene for å kunne tilby disse utdanningene i praksis og for å kunne ta opp studenter er det som kan være bøygen, når – som statsråden sier så tydelig – lovverket ikke er til hinder i dag.

Så har utdanningskomiteen bl.a. besøkt Universitetet i Tromsø, som peker på at det er tøft å drifte mindre studiesteder, slik at vi må også ta tak i rammevilkårene her. Statsråden peker på muligheten som institusjonene har til å tenke nytt, men jeg opplever at institusjonene egentlig ønsker å ta opp flere studenter – gitt at det rett og slett er mulig rent økonomisk å forsvare det, for de må kunne ha høyt kvalifiserte folk til å sørge for at undervisning og alt er som det skal være. Jeg tenker at både UiT og f.eks. Flexibel utdanning Norge gjerne skulle ha ønsket seg enda bedre stimulering, f.eks. økonomisk, men også rent praktisk, i rammevilkårene fra regjeringen.

Så ser vi fram til behandling av styringsmelding med mer, også fra Senterpartiets side.

Nils T. Bjørke hadde her teke over presidentplassen.

Hanne Dyveke Søttar (FrP) [13:00:37]: Det siste innlegget fra Senterpartiet er jeg veldig enig i. Mange mindre byer og tettsteder i Norge opplever at studenter må flytte for å kunne fullføre en grad, og vi vet fra andre felt at studenter som flytter bort i lang tid, har mindre sannsynlighet for å flytte hjem.

Representanten fra Senterpartiet pratet også om hva de forskjellige universitetene ønsker, og jeg vet bl.a. at Nord universitetet i Bodø er et av dem som nå ønsker å få rettsvitenskap. Styringsmeldingen er én ting, vi har jo også den nye universitets- og høyskoleloven. Vi prøver nå fortvilet å bla igjennom NOU 2020: 3, som er på ganske mange hundre sider, og der står det at prinsippet om rett til å gå opp til eksamen som privatist er blitt ansett som så viktig at det er foreslått opprettholdt. Det må derfor sikres at privatistretten ivaretas av universitetene som tilbyr master i rettsvitenskap.

Statsråd Henrik Asheim [13:01:50]: Det er helt riktig, som representanten Knutsdatter Strand også sa, at det er et ønske mange steder om å tilby enda flere studieplasser på dette, og det er et ønske fra flere institusjoner å

tilby dem for første gang. Men det er viktig å minne om hvordan vi finansierer dette i dag. Det er fullt mulig for en institusjon som i dag har gradsrett, å omprioritere studieplasser til det man ønsker å tilby mer av.

Det som er viktig, tror jeg, fremover, er den diskusjonen som for så vidt nå flere partier har og bidrar i, og som vi også skal behandle i denne styringsmeldingen, nemlig hvordan vi kan sørge for både å ha en styring som gir autonomi og frihet til institusjonene, men også at de skal løse noen av de utfordringene som samfunnet står overfor. Når vi ser en stor mangel innenfor en yrkesgruppe og utdanningskapasiteten ikke øker, kan det tyde på at det er riktig å flytte disse studiene ut av gradsforordningen og si at de behandles på samme måte som andre vanskelige og viktige studier å tilby.

Derfor er jeg glad for at interpellanten har løftet denne diskusjonen, og jeg ser frem til den videre diskusjonen med utdanningskomiteen, for dette er diskusjoner som kommer til å komme i samfunnet vårt i årene som kommer, uansett, for utdanning kommer til å være noe stadig flere kommer til å benytte seg av gjennom hele livet, litt som representanten selv er et godt eksempel på.

Presidenten: Dermed er debatten i sak nr. 3 avsluttet.

Sak nr. 4 [13:03:11]

Innstilling frå familie- og kulturkomiteen om Lov om språk (språkløva) (Innst. 253 L (2020–2021), jf. Prop. 108 L (2019–2020))

Presidenten: Etter ynske frå familie- og kulturkomiteen vil presidenten ordna debatten slik: 3 minutt til kvar partigruppe og 3 minutt til medlemmer av regjeringa.

Vidare vil det – innanfor den fordelte taletida – verta gjeve anledning til inntil seks replikkar med svar etter innlegg frå medlemmer av regjeringa, og dei som måtte teikna seg på talarlista utover den fordelte taletida, får òg ei taletid på inntil 3 minutt.

Marianne Haukland (H) [13:03:50] (ordfører for saken): Endelig behandler vi språkløven i plenum. Jeg ønsker å takke komiteen og komitésekretæren for et godt samarbeid med loven, og så ønsker jeg å takke alle som møtte oss på høring den 6. juni.

Loven erstatter tidligere lov om målbruk i offentlig tjeneste. Loven og meldingen ser bredt på språket og de norske språkene som staten har ansvar for. Vi vedtar i § 4 at norsk er det nasjonale hovedspråket i Norge, at bokmål og nynorsk er likeverdige språk som skal kunne brukes i alle deler av samfunnet, og at i offentlige organ

er bokmål og nynorsk jamstilte skriftspråk. Samtidig vedtar vi viktige prinsipper i formålsparagrafen, bl.a. at loven skal fremme likestilling mellom bokmål og nynorsk og sikre vern for de språkene som staten har ansvar for, at offentlige organ tar ansvar for å bruke, utvikle og styrke norsk og bokmål, at offentlige organ tar ansvar for å bruke, utvikle og styrke samiske språk, og at offentlige organ tar ansvar for å verne og fremme kvensk, romani, romanes og norsk tegnspråk.

Det som er så fint med å være saksordfører, er at man får en god forståelse av helheten i loven, hvordan den er ment å fungere i praksis, og hvordan hensynene og pliktene til staten skal balanseres.

Når det gjelder språk, har alle sektorene i samfunnet et ansvar. Språk er kultur, ord har makt, og ytringer regulerer deltakelse i det offentlige ordskiftet. Det er derfor viktig at vi har en lov som skal forvalte noe av det viktigste vi har, og det er språket vårt.

Språkløvens meldingsdel viser til utfordringer og viktige endringer som samfunnet vårt står overfor, men som også påvirker språket og språkpolitikken. Teknologi krever språkdata som man åpner opp for at kommersielle brukere skal ha tilgang til. Det er et godt tiltak for å sikre norske forbrukere og norsk språk i taleteknologi. Vi får et mindre domenetap til engelsk som følge av dette og lignende tiltak. Vi opplever likevel domenetap til engelsk i samfunnet. Derfor er norskopplæring for innvandrere så viktig. Også i høyere utdanning ser vi mye engelsk, og dette påvirker utviklingen av norsk fagspråk. Her foreslås tiltak som må følges opp i annen relevant lovgivning, som universitets- og høyskoleloven.

Jeg tenkte jeg skulle trekke fram ett tiltak som tas opp i denne proposisjonen, og det er at universitetene skal kunne kreve at kandidater som leverer master på engelsk, skal kunne skrive sammendrag på norsk. Dette mener jeg på en god måte tvinger kandidaten til å kunne formulere essensen i sitt arbeid ved bruk av norske begreper og fagspråk, noe som er en styrke for vårt fagspråk.

Digitale læremidler utvikles og blir tilgjengelig på norsk og nynorsk samtidig. Meldingen er relevant for undervisning, redaktørstyrte medier og minoritets- og urfolksspråk og oppfordrer alle sektorer til å sette seg inn i det som er relevant for deres områder.

Jeg ønsker alle sammen lykke til med å ta i bruk den nye loven og sammen være med og jobbe for de norske språkene i Norge.

Jeg tar opp de forslagene Høyre er en del av.

Presidenten: Representanten Marianne Haukland har teke opp dei forslaga ho refererte til.

Anette Trettebergstuen (A) [13:07:23]: Vi har i dag gleden av å behandle noe så historisk som en språkløve,

en etterlengtet språkløve. Men det som skulle vært en stor dag for det norske språket, er en dag med blandede følelser, kan jeg mildt sagt si. Vi vedtar i dag en lov som har som uttalt formål å skulle styrke det norske språket i alle deler av samfunnet, og som også sier eksplisitt at det offentlige har en særlig oppgave i å sørge for dette. Likevel er det slik at den loven vi i dag skal vedta, ikke oppnår sitt eget formål, når loven på flere områder faktisk bidrar til å svekke det norske språket og på andre områder ikke går langt nok for faktisk å sikre det norske språket mot uheldig innflytelse – paradoksalt nok altså noe sånt som en lov som ikke oppnår sitt eget formulerte formål.

Arbeiderpartiet synes det er trist at regjeringen i dag svekker nynorskens stilling. Regjeringen har svekket kravet til nynorskkompetanse i staten og svekket organisasjoners mulighet til å klage på vegne av enkeltpersoner, som f.eks. når Målungdommen klager på vegne av elever og studenter som ikke får oppgaver på eget språk. Regjeringen vil ikke tallfeste krav til veksling mellom bokmål og nynorsk i språknøytrale fylkeskommuner, slik det er gjort for språknøytrale regionale statsorgan som Nav og Vegvesenet, f.eks. Med det resultatet kan vi faktisk ende opp med at folk kan se null nynorsk i den offentlige kommunikasjonen f.eks. i den nye regionen Viken, til tross for at tusenvis av nynorskbrukere bor i kommuner som Ål, Hemsedal og Gol. Det er ikke uten grunn en samlet målbevegelse er kritisk til den nye loven. Arbeiderpartiet står på deres side, og vi foreslår i dagens behandling en rekke punkter for å styrke nynorskens stilling.

I tillegg er vi kritiske til at loven ikke går langt nok i å ta vare på det norske språket, sikre klarspråk, sikre det norske språket mot engelskinnflytelse som brer om seg. Vi hadde ønsket et sterkere språkråd med økt innflytelse. Vi hadde ønsket oss klarere tiltak mot en utvikling av stadig mer bruk av engelsk fagspråk og terminologi også i det offentlige. Et eksempel på en annen sak Arbeiderpartiet er opptatt av, og som vi vil ha mindre av, er bruk av offentlige penger på nye, utydelige og engelskklingende navn på kjente, kjære virksomheter. Her kan vi nevne i fleng: Vy, Mesta osv. Vi har også forslag som ville sikret oss bedre mot den slags framover.

Vi er glade i det norske språket. Det er et lite språkområde, og språket vårt er utsatt for press fra mange kanter. En aktiv språkpolitikk må derfor verne om og ta vare på det norske språket, likeså nynorsken, som er truet fra mange kanter. Jeg er skuffet og synes det er alvorlig at vi i dag vedtar en språkløve som svekker språkpolitikken og svekker nynorskens stilling.

Jeg vil også ta opp de forslag som Arbeiderpartiet er en del av.

Presidenten: Representanten Anette Trettebergstuen har teke opp dei forslaga ho refererte til.

Himanshu Gulati (FrP) [13:10:46]: Språk er på mange måter vår inngangsport til verden rundt oss, til dem vi snakker med og omgås. Språk er veldig mye for folk. Det er kultur, det er tradisjoner, det er identitet, det er stolthet og følelser – for mange av oss er det nesten vårt DNA.

Språk er også noe som stadig er i utvikling. Språkløven inneholder veldig mange ulike sider av hvordan vi benytter oss av språket, og det er mye bra i loven.

Jeg vil fokusere på de alternative forslagene som Fremskrittspartiet har, og der vi har andre syn enn flertallet i denne salen. Det ene går på hvilken målform det enkelte individ skal kunne bruke også når man f.eks. jobber i det offentlige. Hvis vi mener alvor med at begge målformer er likestilte, mener vi i Fremskrittspartiet at den enkelte, også når man er ansatt i et offentlig organ, må kunne bruke den målformen som man selv foretrekker, og som man bruker i sin hverdag. Vi fremmer derfor forslag om at det skal være opp til den enkelte hvilken målform man bruker også når man jobber i det offentlige og skriver på vegne av det offentlige.

En annen sak som vi har adressert, er statens økende utgifter til å dekke tolketjenester. Disse utgiftene har økt fra ca. 450 mill. kr til over 840 mill. kr over en periode på syv-åtte år. Det mener vi er alarmerende, og vi mener at vi må se på hvordan disse utgiftene kan gå ned. Vi mener at de som har vært i Norge i over fem år, eller har norsk statsborgerskap, må kunne forventes å beherske norsk, og at de derfor ikke bør ha krav på gratis tolketjenester fra skattebetalerne.

Et annet forslag som vi har fremmet, og som Fremskrittspartiet alltid har vært opptatt av, er valgfrihet i skolen og valgfritt sidemål i skolen. Vi mener elevene selv må få lov til å velge om de ønsker å ha opplæring i sidemål, eller om de ønsker å fokusere på andre fag som de mener er nyttige for sin skolegang og sin videre karriere. Vi fremmer derfor forslag om valgfritt sidemål. Jeg må innrømme at jeg er litt skuffet over at ikke Høyre støtter oss i den saken, all den tid både Høyre og Unge Høyre har stått sammen med oss i mange skoledebatter og lovet dette til ungdom over hele landet.

Fremskrittspartiet kommer derfor til å stemme imot en del av lovparagrafene slik de står i innstillingen, for å ivareta de standpunktene som jeg nå redegjorde for. Jeg ønsker også å ta opp Fremskrittspartiets forslag i saken.

Presidenten: Representanten Himanshu Gulati har teke opp dei forslaga han refererte til.

Åslaug Sem-Jacobsen (Sp) [13:13:49]: Senterpartiet ønsker denne loven velkommen. Norge får i dag en

egen språkløve, som stadfester at norsk er hovedspråket i Norge, det samfunnsbærende språket og forvaltnings-språket i alle sektorer.

Vi mener i tillegg at en allmenn språkløve er et viktig grep for å definere status og rolle også for andre språk enn norsk innenfor en helhetlig språkpolitikk, og det er bra at loven nå også skal bidra til å verne og fremme samisk språk, minoritetsspråk – kvensk, romani, romanes – og norsk tegnspråk. Jeg er glad for den positive mottakelsen som forslaget om norsk tegnspråk som kulturuttrykk og som språkuttrykk har fått som likeverdig med norsk.

Mitt aller første politiske innlegg noen gang holdt jeg som elev på videregående for å forsvare at barneskolen min, Rygi, på Notodden, fortsatt skulle ha nynorsk som hovedmål. Jeg argumenterte både med hvor nyttig det hadde vært for meg, hvor vakkert nynorsk er, og ikke minst hvor viktig nynorsk er å opprettholde. Min kamp for nynorsken har ikke avtatt med årene. Derfor mener jeg, i tråd med partiet mitt, at lovforslaget dessverre ikke er godt nok med tanke på å styrke nynorsken.

For Senterpartiet er det viktig å dyrke og videreutvikle begge skrifttradisjonene våre. Rett nok er nynorsk og bokmål formelt likestilte språk i dag, men i realiteten blir nynorskens status og posisjon stadig utfordret. Det er derfor avgjørende med virkemidler som bidrar til å løfte nynorsk skriftkultur og posisjonen den har.

Regjeringen foreslår endringer i den nåværende målloven § 4, som gjelder krav til norskspråklig skrivekompetanse. Forslaget fra regjeringen i ny § 16 innebærer i realiteten en svekking av denne plikten. Senterpartiet foreslår å videreføre dagens praksis, hvilket innebærer at ansatte i statsorganer skal skrive bokmål og nynorsk etter de reglene som til enhver tid gjelder for målbruk i tjenesten. Fylkeskommunene kan også kreve det samme.

Det er ellers positivt at Språkrådets oppgaver blir lovfestet, men skal vi sikre at lovens intensjoner blir etterlevd, vil det være formålstjenlig med sanksjonsmuligheter. Dette er noe som ble påpekt av høringsinstansene i både regjeringens og komiteens høringer. Senterpartiet fremmer sammen med Arbeiderpartiet og SV forslag hvor vi ber regjeringen se på hvilke sanksjonsmuligheter som skal gjelde ved brudd på språkløven. Vi støtter også forslagene som gir Språkrådet bedre tilsynsmyndighet.

Vi er ellers glade for at fylkeskommunene nå får utvidede plikter som vil sikre at nynorskbrukerne vil se mer av språket sitt. Men i spørsmålet om det er klokt å innføre et kvantifiseringskrav i vekslingen mellom skriftspråkene hos språknøytrale fylkeskommuner, mener vi at det er viktig å balansere det opp mot fylkeskom-

munenes selvråderett, som jo Senterpartiet alltid er opptatt av å styrke, og går derfor ikke inn for det.

Innstillingsdokumentet i dag er beklageligvis litt sprikende og upresist med tanke på Senterpartiets politikk. Det skyldes datatrøbbel under avgivelsesmøtet, da Stortinget hadde fått nye sikkerhetstiltak og jeg på reise verken kom inn på avgivelsesdokument eller på e-post med oversikt over hvilke forslag og merknader vi skulle inn i. Derfor er det viktig for meg nå å tydeliggjøre at Senterpartiet støtter forslagene nr. 6, 9, 10 og 11, og vi kommer til å støtte forslag nr. 7 subsidiært – alle fra Arbeiderpartiet og SV. Så tar jeg opp det forslaget Senterpartiet er alene om.

Presidenten: Representanten Åslaug-Sem Jacobsen har teke opp det forslaget ho refererte til.

Freddy André Øvstegård (SV) [13:17:23]: Språket vårt bærer både kultur, identitet og historie. Derfor er det veldig gledelig at vi i dag vedtar en språkløve. Norge er som et lite språkområde helt avhengig av en offensiv språkpolitikk for å bevare og utvikle språket vårt. Uten en aktiv språkpolitikk er jeg redd for at bruken av språket vårt, begge målformer og ikke minst dialektmangfoldet blir skadelidende i møte med engelsken.

Vi ser at bruken av språket vårt er presset, og SV og opposisjonen peker på dette i innstillingen. Engelsken brer om seg, og jålete og meningsløse navn som vanner ut språket vårt, ser vi stadig flere eksempler på – Oslo-met, Equinor, ja, det er mange eksempler på det. Derfor er det skuffende at ikke regjeringen med denne språkløven tar de nødvendige grepene for å gjøre noe med det. Derfor foreslår SV bl.a. å gi Språkrådet en sterkere rolle.

Men enda viktigere er språkmangfold og den rikdommen av dialekter vi har i landet vårt. Det er noe av det vakreste vi har. Derfor er målpolitikken i språkløven så viktig. Vi må legge til rette for og forsvare bruken av begge målformer. Jeg har fått øynene opp for det personlig etter at jeg ble med i Mållaget og lærte om østfold-dialekten og nynorskens historie.

Nynorsk er et språklig frigjøringsprosjekt. Det at vi har et skriftspråk som er så nært som mulig den måten folk prater – eller «prekær», som vi sier hos meg – er viktig. Norge har dessverre en lang historie med å rakke ned på folks dialekter. Elitens talemåte har vært det godkjente, resten skal man unngå. Derfor har jeg selv blitt en nynorskforsvarer, selv om jeg er fra det sentrale Østlandet, for å si det sånn, fordi det handler også om min dialekt.

Denne språkløven vanner dessverre også ut noen av de viktigste virkemidlene her – svekkelse av kravet om å måtte skrive på begge målformer, kravet om veksling på nynorsk og bokmål og kravet om begge målformer, for å nevne noe. Derfor foreslår SV, sammen med den rød-

grønne opposisjonen, flere konkrete forslag for å gjøre noe med dette.

Så er det en konkret sak jeg vil nevne til slutt, og det er symbolspråk. En del blant oss bruker symboler til å kommunisere, sånn som ASK. Jeg vil gi en stor honnør til Løvemammaene særlig for å løfte dette inn i språkløvens debatt. SV, Arbeiderpartiet og Senterpartiet foreslår at Stortinget skal be regjeringen om å komme tilbake til Stortinget med en sak om symbolspråk der det foreslås hvordan retten til symbolspråk kan innlemmes i loven. Fremskrittspartiet har fremmet et lignende forslag, og jeg ber Fremskrittspartiet innstendig om å støtte vårt forslag subsidiært, for det er mer forpliktende, sånn at stortingsflertallet kommer til uttrykk her og gir brukerne av symbolspråk den anerkjennelsen de fortjener.

Jon Gunnes (V) [13:20:43]: Stortinget skal vedta en ny språkløve. Det har gått tolv år siden siste språkmelding. Flere regjeringer har kommet og gått uten at noe er lagt fram. Vi er nå stolte over og glad for at Venstre i regjering fremmer en historisk viktig språkløve. Venstre er særlig fornøyd med at loven har som prinsipp å styrke norsk språk og alle språk vi har ansvaret for. Det er spesielt viktig at statlige og regionale organer får et særlig ansvar for å bruke, utvikle og styrke norsk språk.

Språkløven slår fast at Norge er flerspråklig. For Venstre er det svært viktig at denne loven hegner om samisk språk og kultur. På samme måte vil loven fremme og utvikle nasjonale minoritetsspråk og norsk tegnspråk. Vi er stolte av å stå bak en lov som løfter fram tegnspråk, minoritetsspråkene og alternativ og supplerende kommunikasjon, ASK. Særlig tegnspråk har jeg et nært forhold til. Min kone er tegnspråktolk, og jeg har en stor bekjentskapskrets i døvemiljøet. Jeg gleder meg til i kveld, når jeg sikkert skal få et Teams-møte med flere av dem.

Det er all mulig grunn til å feire at språkløven som blir lagt fram, ser ut til å slekte på jamstillingsvedtaket fra 12. mai 1885, som likestilte nynorsk med bokmål. For Venstre er det sentralt at språkløven skaper et mye stødigere fundament for å sikre nynorsken enn det som hittil har ligget i målloven. Det viktigste er at nynorsk blir en del av det grunnleggende vernet om norsk språk. I tillegg gir språkløven et særskilt vern for nynorsk. Formålsparagrafen i språkløven sier noe om at nynorsk skal vernes spesielt. At regionene og fylkene nå også blir omfattet av krav om bruk av nynorsk, er på tide og nødvendig. Dette er en styrking av situasjonen for nynorsken.

Venstre er trygg på at Språkrådets klare mandat og hjemmel til å følge opp og drive tilsyn etter loven vil kunne gi språkbruken i norsk offentlighet et løft. Det er bra at loven er klar på dette. Venstre er også fornøyd med merknadene som har kommet inn gjennom komitéar-

beidet, som presiserer en åpning for framtidige sanksjoner ved brudd på loven, og rapportering til Stortinget.

Venstre støtter språkloven og meldingen og er trygg på at den gir et godt fundament for den videre språklige utviklingen i Norge.

Jorunn Gleditsch Lossius (KrF) [13:24:00]: Språk er grunnlaget for tenkning og for samhandling, det er en viktig del av kulturarven, og det er en forutsetning for deltakelse i demokratiet.

Vi i Kristelig Folkeparti er glade for at språkloven skaper et mye stødigere fundament for å sikre nynorsk enn det som hittil har vært mulig i målloven. Det viktigste er at nynorsk blir en del av den helt prinsipielle innføringen av vernet for norsk språk. For første gang blir det også lovfestet at norsk språk er hovedspråket i Norge, og at det skal sikres som samfunnsbærende. Et lignende vern har bare samisk hatt her i landet til nå.

I tillegg tilfører språkloven et eksklusivt mindretallshensyn til nynorsk som ikke har vært formulert før. Alle sektorer får nå et særlig ansvar for å fremme nynorsk når de driver med politikktutvikling, og språkloven vil altså være en rettesnor for hvordan andre lovverk retter sine virkemidler inn på språkområdet.

Forslaget til språklov omhandler alle språkene Norge har ansvar for, og Kristelig Folkeparti vil særlig trekke fram at norsk tegnspråk nå blir lovfestet og anerkjent som fullverdig språk. Det er et stort og etterlenget lyspunkt for alle tegnspråkbrukere.

Det er også bra at samiske språk får status som urfolksspråk i Norge, og at kvensk, romani og romanes får status som nasjonale minoritetsspråk.

Den største trusselen mot norsk språk i dag er engelsk, og derfor er jeg glad for at formålet med loven er å styrke norsk språk og sikre at offentlige organer tar ansvar for å bruke, utvikle og styrke norsk språk. De skal også bruke, utvikle og styrke samiske språk, slik det går fram av sameloven. I tillegg skal offentlige organer verne og fremme nasjonale minoritetsspråk og norsk tegnspråk.

Svært positivt er det også at det nå blir kvotefestet at regionale statsorganer skal bruke minst 25 pst. nynorsk.

Det har vært stor interesse for at alternativ og supplerende kommunikasjon, ASK, blir tatt med som eget språk i språkloven. Vi mener det er mer formålstjenlig å peke på at kapittelet om språk og teknologi viser til mange områder og prosjekter som er svært sentrale for denne brukergruppen. Vi mener det er naturlig at staten her stiller sine språkressurser, som Språkbanken, til rådighet, slik at det utvikles nye språktjenester og produkter rettet mot denne brukergruppen. Det er viktig at punktene om ASK i opplæringsloven blir videreført i nytt forslag til lov om opplæring. Kristelig Folkeparti øn-

sker derfor at det i forbindelse med ny lov om opplæring vurderes å gi en rett til tilleggstimmer for opplæring i ASK.

Denne loven har mange viktige momenter som kunne ha vært trukket fram, men bunnlinjen er at Kristelig Folkeparti er veldig glad for at Stortinget nå vedtar en språklov som løfter nynorsken, og som anerkjenner tegnspråk som et fullverdig språk.

Statsråd Abid Q. Raja [13:27:27]: I dag er det en merkedag i norsk historie. Vi vedtar i dag en allmenn språklov, en lov som omfatter alle språkene Norge har et ansvar for. Det har vi aldri hatt før. Loven skal verne om norsk språk som vårt viktigste uttrykk for kultur, historie og identitet og bidra til å sikre samiske språk, nasjonale minoritetsspråk og norsk tegnspråk gode levevilkår.

Språkloven kommer med flere prinsipielle nyvinninger i norsk språkpolitikk. Det viktigste nye er at loven gir beskyttelse for norsk språk. For første gang blir det formulert i lov at norsk språk trenger vern, og at det skal sikres i bruk i alle sektorer. Språkloven gir et sterkere apparat enn noensinne til å sikre språkpolitisk samordning og retning til beste for norsk språk.

Norsk skal sikres som nasjonalt hovedspråk. Men norsk språk skal ikke styrkes på en slik måte at det fortrenger samiske språk, kvensk, romani, romanes eller norsk tegnspråk. Språkloven er en formalisering av at staten er flerspråklig, og at staten har ansvar for flere språk. De nevnte språkene skal vernes og fremmes.

Vernet av norsk gjelder både bokmål og nynorsk. Samtidig sier loven klart fra om at nynorsk skal sikres spesielt, ettersom det er under et særlig press. Derfor pålegger loven det offentlige å fremme nynorsk når man utvikler politikk som er relevant for norsk språk. Nynorsk kultursentrum ser dette taktskiftet. De påpekte nylig at barne- og ungdomskulturmeldingen tematiserer hvordan barn som bruker nynorsk, ikke har samme vilkår for å møte språket sitt, heller ikke i kulturpolitiske ordninger. Språkloven inneholder på dette området et virkemiddelapparat som målloven ikke har hatt.

Språkloven innfører en plikt for alle fylkeskommuner til å bruke nynorsk til nynorskkommuner og til enkeltadressater som bruker nynorsk. Både statsorganer og fylkeskommuner vil ha plikt til å bygge opp og vedlikeholde den nynorskkompetansen som må til for å etterleve regelverket. Dette er nytt, og det er en utvidelse av regelverket i målloven.

Ingen lov fungerer uten at den blir fulgt opp. Vi lovfester derfor et tydelig mandat for Språkrådet som forvaltningsorgan i språkspørsmål. De får et vidt oppdrag om både å føre tilsyn, veilede i regelverket, gi råd om navn på statsorgan og normere bokmål og nynorsk på vegne av oss alle. Organene selv har ansvar for å følge loven og sette seg inn i den.

Jeg ønsker også å gratulere norske tegnspråkbrukere med dagen. Selv om språkvitenskapen har visst en stund at norsk tegnspråk er et eget språk, ikke et spesialpedagogisk verktøy, blir det i dag formalisert. Språkloven slår fast at norsk tegnspråk er likeverdig med norsk, både som uttrykk for kultur og som språksystem.

Presidenten: Det vert replikkordskifte.

Anette Trettebergstuen (A) [13:30:40]: Jeg siterer:

«Heilt sidan jamstillingsvedtaket i 1885 har Venstre stått på nynorsken si side. Me har måtta tole angrep frå både venstre- og høgresida, men har stadig kjempa for språkleg mangfald og fridom. Til hausten går vi igjen til val på å styrke nynorsken sin posisjon i (...) samfunnet. (...) ei stemme til Venstre [er] ei (...) stemme for nynorsken. Høgre vil (...) fjerne retten til å kommunisere med staten på eigen målform.» Venstre vil verne om dette.

Dette skrev Venstres parlamentariske leder i et leserbrev i valgkampen i 2013.

Hva har så skjedd? Jo, Venstres kulturminister har lagt fram en språklov som svekker, ikke styrker, nynorskens stilling. En samlet målbevegelse slakter loven. Høyre fikk visst gjennomslag, for Venstre svekker i dag folks rett til å kommunisere med staten på egen målform.

Hvordan synes egentlig statsråden det går med Venstres plan om å styrke nynorsken i samfunnet – gjennom sin regjeringdeltakelse?

Statsråd Abid Q. Raja [13:31:36]: Vi er veldig godt fornøyd med språkloven. Jeg kjenner meg ikke igjen i den beskrivelsen representanten gir. Nynorsk kultursentrum har vært positive til det som har vært lagt fram. Jeg registrerer at også Peder Lofnes Hauge, leder i Noregs Mållag, på Facebook i går skrev at loven skal gi nynorsken et særlig vern. «Det lovar bra for språkpolitikken i åra som kjem», skriver han.

Vi slår helt klart fast i § 4 i språkloven at bokmål og nynorsk er likeverdige språk, som skal brukes i alle deler av samfunnet. Dette er helt i tråd med det Venstre ønsker, har sagt og ser for seg.

Anette Trettebergstuen (A) [13:32:18]: Det er hyggelig med fine mål, men hvis man følger opp med å svekke konkrete lovparagrafer som i ren praktisk utførelse gjør at nynorsken får en dårligere stilling, hjelper ikke det. Man svekker vitterlig nynorskens stilling i denne loven ved at man ikke lenger må ha skrivekompetanse i staten, og ved at fylkeskommuner ikke må kunne respondere på folks valgte språk. Det betyr at folk i nynorsk kommuner, f.eks. i regionen Viken, vil

kunne se mindre av eget språk fra det offentlige. Det er en svekkelse av nynorsken.

Målbevegelsen er skuffet og peker på dette. Er det altså sånn at målbevegelsen tar feil og har misforstått? Hva er det statsråden konkret mener styrker nynorskens stilling rent praktisk i denne loven?

Statsråd Abid Q. Raja [13:33:07]: Jeg er litt overrasket over at representanten sier at det er fint med fine mål. Vi lager jo lover fordi man faktisk ønsker å oppnå noe, og da tror jeg man må gå til formålsparagrafen. Jeg har studert juss og er jurist, så da vil jeg henlede representantens oppmerksomhet til § 1, som slår fast at formålet med loven er å styrke norsk språk slik at det blir sikret som et samfunnsbærende språk. Og: Loven skal fremme likestilling mellom bokmål og nynorsk og sikre vern og status for de språkene staten har ansvaret for.

Når det gjelder det representanten sier om krav til skrivekompetanse, ligger det fast. Statsorgan skal kunne kreve at ansatte skal skrive både bokmål og nynorsk, og statsorgan skal sørge for at de har den nødvendige skrivekompetansen. Vi utvider også denne retten, for den plikten hadde ikke fylkeskommunene. Nå har også fylkeskommunene denne plikten, så det er klart at dette er en styrking av nynorsken.

Silje Hjemdal (FrP) [13:34:24]: Det skal ikke stå på engasjementet. Mitt engasjement i denne saken gjelder 7 500 barn som i dag snakker ved hjelp av symboler. Det betyr jo selvfølgelig, hvis en tar med alle over 18 år, at det er svært mange flere mennesker – det gjelder alle de pårørende, familie, venner, skolekamerater osv. Disse bruker i dag gjerne ASK, eller symbolspråk, som vi også har omtalt det som.

Fremskrittspartiet finner det vanskelig å forstå at symbolspråk ikke blir omtalt i større grad av Kulturdepartementet enn det som gjøres. Så mitt spørsmål er, siden jeg har fått en innstendig oppfordring fra SV om å støtte deres forslag subsidiært: Hva er statsrådets planer for å forbedre disse barnas rett til språk?

Statsråd Abid Q. Raja [13:35:25]: Det er ikke noen tvil om at ASK er en viktig kommunikasjonsform til støtte eller erstatning for talen, og personer som har behov for ASK, bør sikres muligheten til å kommunisere og delta språklig med familie, venner og storsamfunnet.

Språkloven omfatter bare konvensjonelle språk, og ASK er ikke et språk i lingvistisk forstand og omfattes ikke av språkloven. Så er det viktig å si at i en NOU om ny opplæringslov, som for tiden følges opp av Kunnskapsdepartementet, står følgende å lese:

«Opplæring av personer med behov for ASK er et komplekst og forholdsvis nytt fagfelt, der beho-

vet for bevisstgjøring og informasjon kan være stort.»

Utdanningsdirektoratet har utviklet en egen veileder om ASK i skolen, der bl.a. pedagogikk og fysisk tilrettelegging for elever med behov for ASK er omtalt. Statlig spesialpedagogisk tjeneste, Statped, har ASK som særlig ansvarsområde og bidrar på ulike måter til å kartlegge og utvikle tiltak for elever som trenger ASK. Så retten til spesialundervisning er regulert i opplæringsloven og vil også følges opp av Kunnskapsdepartementet.

Silje Hjemdal (FrP) [13:36:33]: Takk for det. Jeg er fremdeles ikke helt beroliget når det faktisk er sånn at det kan oppleves som sterkt diskriminerende av tusenvis av mennesker i Norge. Sammen med Senterpartiet oppfordrer vi i dag Kulturdepartementet til å ha et særskilt fokus på dette, og det håper jeg at jeg kan stole på at statsråden skal ha. Det er likevel slik at når man ikke kan snakke med munn eller hender, trenger man en styrking av nettopp dette symbolspråket, og det føler jeg at statsråden ikke svarer ordentlig på.

Jeg er selvfølgelig skuffet over at flere av partiene i dag ikke støtter Fremskrittspartiets forslag, da jeg synes at det er det beste når det rett og slett handler om hvordan man skal inkludere flere bedre i samfunnet.

Men hvis statsråden vil ha en sjanse til til å overbevise Fremskrittspartiet om at det ikke er rett å støtte det andre forslaget subsidiært, skal han få ett forsøk til.

Statsråd Abid Q. Raja [13:37:36]: Jeg deler representantens engasjement. Det gjør også regjeringen. Selvfølgelig er vi opptatt også av dette. Så må dette følges opp av de sektordepartementene som har ansvar for dette.

Grunnen til at ASK ikke har de kjennetegnene som naturlig språk har, er at det ikke overføres mellom generasjoner, og at det ikke har dialektforskjeller, et spesialisert ordforråd og en regelstyrt grammatikk. I lingvistisk forstand er altså ikke ASK et språk, og derfor omfattes det ikke av språkloven.

Men det vil jo ikke si at regjeringen ikke følger opp dette, og ikke har til hensikt å følge opp dette. Det skal gjøres bl.a. også i Kunnskapsdepartementet, for jeg er helt enig med representanten i at vi må sørge for at alle barn og unge i Norge, og for så vidt også voksne, har de verktøyene som trengs for å kommunisere med hverandre.

Presidenten: Dei to siste replikantane får éin replikk kvar.

Åslaug Sem-Jacobsen (Sp) [13:38:41]: Ministeren responderer på kritikk fra Arbeiderpartiet om at denne loven ikke er god nok når det gjelder nynorsk, med at

Nynorsk kultursentrum og Mållaget er fornøyd med den. Ja, de er fornøyd med deler av den, men jeg har hatt mye kontakt med dem i det siste, og de har også skriftlig påpekt at den her kunne vært mye, mye bedre.

Tradisjonelt sett har Venstre, som statsråden representerer, og Senterpartiet stått sammen i kampen for nynorsk. Derfor er det veldig interessant for meg å få vite om ministeren vår fra Venstre mener at det lovforslaget vi i dag legger fram, er det aller beste som vi kan gjøre for å styrke nynorskens posisjon i samfunnet.

Statsråd Abid Q. Raja [13:39:23]: Loven som forhåpentligvis kommer til å bli vedtatt i dag – jeg håper at Stortinget vedtar den historiske språkloven – mener jeg styrker nynorskens posisjon. Her sier vi eksplisitt klart at bokmål og nynorsk er likeverdige språk. Vi sier at både statsorganene og fylkeskommunene skal sørge for at vi har den nødvendige skrivekompetansen, og vi slår også i formålsparagrafen fast at vi skal fremme likestilling mellom bokmål og nynorsk. Ikke bare skal vi sikre vern og status for dette, vi skal også bruke, utvikle og styrke bokmål og nynorsk på en likestilt måte. Det er lovens formål, det er lovens paragrafer, og jeg mener dette er en god retning for det språkmangfoldet vi skal ha i Norge i fortsettelsen.

Så må jeg løfte fram at det ikke bare er nynorsk/bokmål-problematikk som adresseres her. Samisk språk slås fast til å være urfolksspråket, og vi omtaler også nasjonale minoritetsspråk, herunder også norsk tegnspråk.

Freddy André Øvstegård (SV) [13:40:34]: Når vi hører på replikkordskiftet her, tenker jeg på om vi burde inkludere også nytale som en del av denne språkloven, for her er det mye merkelig å høre fra statsråden. I eksisterende lovverk står det at statsorgan «skal kreve» at ansatte skal skrive på begge målformer. I lovforslaget fra regjeringen i dag står det at statsorgan «skal kunne kreve» at de ansatte skal skrive på begge målformer. Derfor må jeg spørre statsråden, som er tidligere jurist, siden han nevnte det selv: Hvis ikke det er en svekkelse av et konkret virkemiddel i denne loven, hva er det da?

Statsråd Abid Raja [13:41:32]: I prinsippet tror jeg at en ansatt etter statsansatteloven skal kunne ha fått trekk i lønn for brudd på målloven. Så vidt meg bekjent – jeg vil ikke si noe feil i Stortinget – har det aldri blitt praktisert. Jeg er usikker på om det i det hele tatt noen gang har skjedd. Statsansatte har etter språkloven nå et tydelig krav på seg til å bruke både bokmål og nynorsk. Det skal statsansatte gjøre, det skal statsorgan gjøre, og det skal også fylkeskommunen gjøre.

Så vil jeg si at den individuelle tjenesteplikten er utdatert og ikke har hatt noen praktisk betydning. Det er i

praksis i dag også organet som bærer ansvaret. Veldig mange som f.eks. har jobbet i et statsorgan, vet jo hvordan det i praksis har fungert fram til i dag, og slik det også kommer til å fortsette å praktiseres framover. Det viktige er at både statsorganene og fylkeskommunene skal sørge for at de har den kompetansen, og at de fortsatt skal kunne kreve at de ansatte skal skrive både bokmål og nynorsk.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Tage Pettersen (H) [13:42:55]: Et av de viktigste hovedmålene med språkpolitikken er, som flere har vært inne på, å sikre norsk som hovedspråk i Norge. Proposisjonen tar for seg felt som er strategisk viktige for at norsk også i framtiden skal være et fullverdig og samfunnsbærende språk. Dette omfatter bl.a. det offentlige ansvar for å sikre et norskspråklig kultur- og medie tilbud, verdien av god norskopplæring og utvikling av norsk fagspråk.

Et godt eksempel på at alt henger sammen med alt, er Meld. St. 17 for 2018–2019, Mangfold og armlengds avstand – Mediepolitikk for ei ny tid. Der slo vi fast at nyhetsmediene har en samfunnsverdi utover den kommersielle verdien, og samfunnsverdien knyttes til demokratisk meningsdanning, kontroll av maktutøvelse og betydning for språk, kultur og identitet.

Jeg er glad for at regjeringen har en god og tydelig beskrivelse av den språklige dimensjonen i mediepolitikken også i denne proposisjonen. Denne siden av mediepolitikken har tradisjonelt fått lite oppmerksomhet, men de siste årene har vi sett en endring der medienes rolle for språket og begge målformer har fått en mer bevisst plass. Det er presset fra større og flere utenlandske aktører som har bidratt til å øke denne bevisstheten for mange av oss. I den konteksten vil jeg også slå et slag for de redaktørstyrte medienes viktige plass, både for språket og for demokratiet. En god språkpolitikk må derfor også ta innover seg hvordan vi nettopp skal sikre framtidig finansiering av disse mediene, og hvordan vi skal regulere de store internasjonale, globale aktørene.

Felles språk bidrar til å bygge sterke og inkluderende fellesskap. I den pandemisituasjonen vi er inne i nå, har flere blitt ekstra oppmerksomme på hvor viktig et godt og klart norsk språk er for tillit og informasjonsflyt. En god språkpolitikk må treffe oss alle. Jeg vil spesielt få trekke fram betydningen av den oppvoksende generasjonen, som skal ta språket vårt videre. Da blir spill og film svært viktige arenaer. Dataspillstrategi 2020–2022 viser at dataspillfeltet er et område der norsk språk er spesielt utfordret. Derfor er det riktig at regjeringen legger opp til at tilskudd til utvikling av dataspill skal bidra til at vi får økt tilgang til spill nettopp på norsk.

Jeg har forsøkt å trekke inn noen andre dimensjoner i debatten om språkloven for å vise at under – kall det gjerne – polariseringen mellom bokmål og nynorsk, finner vi mye både god, riktig og viktig politikk i denne loven.

Anders Riise (H) [13:45:54]: Dette er ein historisk dag for denne salen. Det er ein historisk dag på mange måtar. Det er ein historisk dag fordi vi no vedtek ei heilskapleg språklov for første gong i denne salen – ei språklov som for første gong seier at mitt språk, nynorsk, faktisk treng meir enn berre likestilling. Ikkje fordi nynorsken er eit språk som ikkje klarar seg sjølv, eller er eit språk som ligg med broten rygg, for det gjer det ikkje.

Med om lag ein halv million brukarar er ikkje nynorsken eit trua språk. Det er på ingen måte i kategorien med mindre språk som kan forsvinne. Nei, med dette vedtaket følgjer Noreg etter alle andre land med politikken for mindre brukte språk og anerkjenner faktisk at dei mindre brukte språka treng å verte fremja og verna aktivt fordi vekta av fleirtalet er så mykje tyngre.

Når føremålsparagrafen klart og tydeleg seier at offentlege organ har eit særskilt ansvar for å fremje nynorsk som det minst brukte språket, legg det opp til ein mykje meir offensiv nynorskpolitikk enn det vi har i dag. Det betyr at det reint faktisk skal vere like lett å vere nynorskbrukar som bokmålsbrukar i det offentlege, og at offentlege organ også skal sørge for at nynorskbrukarane ser nynorsk rundt seg både i offentlege skriv og på offentlege nettstader.

Digitalisering og teknolog er ein av fleire store utfordringar, men også moglegheiter for norsk språk. Eg er derfor glad for at det både i omtalen og elles er lagt inn forventningar og krav om at offentlig politikk skal vere slik at både bokmål og nynorsk skal ha lik handsaming i det offentlege – også på dette området.

Eg ser vidare også at handsaming av opplæringslova kjem seinare, og eg har store forventningar til at den framoverlente haldninga som vi har i denne nye språklova, også vil vise igjen i den handsaminga.

Det er også verd å merkje seg at samisk, kvensk, teiknspråk og fleire er sikra eit særskilt vern i den nye språklova. Språk handlar også om identitet. Her viser Stortinget at dei tek dette ansvaret på alvor, også for dei mindre språka våre i Noreg.

Eg meinte vi burde gå lenger i nokre av dei krava vi stiller i denne språklova. Det har eg ikkje fått heilt gjennomslag for, men eg er likevel glad for at fleirtalet vil evaluere lova i 2030 og sjå om det er behov for innføring av sanksjonsmoglegheiter for brot på føremålsparagrafen. Eg håper ikkje det vert nødvendig, men det kan vere.

Gratulerer med ny språklov!

Himanshu Gulati (FrP) [13:49:19]: Jeg vil bare varsle at Fremskrittspartiet kommer til å støtte subsidiært enkelte av lovparagrafene som vi egentlig er imot, for å hindre at mer ytterliggående forslag blir vedtatt. Jeg vil levere det inn skriftlig slik at presidenten er kjent med hvilke forslag det gjelder.

Statsråd Abid Q. Raja [13:50:20]: Formålet med loven er viktig, for jeg tror man må se loven i sammenheng med formålet. Det er det vi lærer på jussen, når vi starter på første året. Da begynner man å studere rettskildelære. På rettskildelære i førsteåret på jussen lærer man at man må gå til formålet. Hva er lovens formål? Det er lovens formål som definerer resten av loven, og man må forstå loven i tråd med hva som er formålet.

Når vi lager en lov, skal man ikke kimse og si at det er fint å lage lover, som arbeiderpartirepresentanten sa. Vi lager lover fordi lovene faktisk betyr noe. I Norge er det slik at når man lager lover, blir lovene fulgt. De blir etterlevd, og de blir også fulgt opp med et virkemiddelapparat. Vi har sagt at vi skal rapportere til Stortinget om språket, så man også vil få gode debatter her i salen. Det er klart at man ikke skal kimse av en lov, men iallfall ikke la være å lese loven i samsvar med formålet med loven.

Formålet med loven er helt overordnet. Det er å styrke norsk språk og sikre at offentlige organ tar ansvar for både å bruke, utvikle og styrke norsk språk – bruke, utvikle og styrke – også samiske språk, slik det framgår av sameloven. I tillegg skal offentlige organ både verne og fremme nasjonale minoritetsspråk og norsk tegnspråk. Ansvar for å bruke norsk språk omfatter et særskilt ansvar for å fremme nynorsk. Nynorsk er omfattet av et særskilt mindretallsvern.

Regjeringen har foreslått gjennom loven å innlemme fylkeskommunene i de pliktreglene som målloven i dag bare har for statsorganene. Det er en utvidelse. Det er bra. Så er det andre ting i loven. Nå har vi diskutert nynorsk, men jeg tror vi må bruke noen sekunder på å løfte fram at samiske språk, med vedtaket som Stortinget skal gjøre i dag, får status som urfolksspråk i Norge. Det er første gang. Kvensk, romani og romanes får status som nasjonale minoritetsspråk. Så er det ikke minst en veldig god dag for norsk tegnspråk, men jeg tror jeg også vil bruke noen sekunder på å si at vi lovfester retten til å bruke svensk og dansk i skriv til norske styresmakter. Vi forbeholder oss selvfølgelig retten til å kunne svare på norsk, men de vil kunne skrive til oss, til myndighetene, på sitt svenske eller sitt danske språk.

Trond Giske (A) [13:53:53]: Det er litt rart å høre en statsråd belære Stortinget om hva en lov er – til denne salen. Disse 169 representantene som vedtar lovene i

Norge, har gjort det i ganske mange år og har ganske utstrakt kompetanse på det. Selvfølgelig uttrykker en formålsparagraf den overordnede målsettingen med en lov, som f.eks. likestillingsloven, som sier at lovens formål er å «fremme likestilling og hindre diskriminering på grunn av kjønn, graviditet, permisjon ved fødsel eller adopsjon», osv. Men det er jo de spesifikke paragrafene som sikrer at det formålet settes ut i livet, og det er der den politiske debatten går – om hvor langt loven skal regulere, sikre, innføre sanksjoner og systemer som sørger for at formålet blir nådd. Det går ikke an å gjemme seg bak en ideell fordring i en formålsparagraf hvis det er reell uenighet om hvilke virkemidler som skal brukes.

Det er et langt løp som nå er kommet i mål. Det er godt at det er en språkløve. Det var Stoltenberg-regjeringen som i 2008 – i St.meld. nr. 35 for 2007–2008, Mål og mening, Ein heilskapleg norsk språkpolitikk – fremmet forslag om at det skulle lages en lov. Det har tatt tre stortingsperioder å få denne på plass. Det er godt at den er her.

Mye er det enighet om, men det er noen uenigheter, som også Trettebergstuen var inne på fra vår side, der vi mener at loven er for svak, bl.a. i å sikre nynorskens stilling i Norge. Det er helt riktig som det ble sagt her, at verken bokmål eller nynorsk er truede språk – internasjonalt er det ganske store målformer – men likevel ser vi at man kan risikere domenetap hvor man rett og slett har hele områder, særlig innenfor forskning og utdanning, der man ikke har fullverdig norsk språk. Det er et viktig mål.

Men et annet viktig mål som vi har tatt opp, er å være stolt av det norske språk også når navn på ulike selskap eller virksomheter defineres. Spesielt viktig burde dette være på det offentlige området. Vi kan ikke detaljstyre private bedrifter, men vi kan unngå utenlandske navn på statlige virksomheter. Vy, Equinor og OsloMet – kanskje det verste eksemplet – er områder hvor vi kan gå inn og ha en mening. Vi foreslår i våre merknader at Språkrådet skal ha en mye sterkere stilling ved å bli konsultert ved stadfesting av slike navn. Jeg skulle ønske meg at statsråden kunne si her i Stortinget at dette er en sak han vil følge opp og er enig i at vi sikrer – akkurat som f.eks. Island gjør – stolte norske navn på de virksomhetene vi har i Norge.

Anette Trettebergstuen (A) [13:57:02]: Jeg hadde vel ikke trodd jeg skulle si dette fra talerstolen, men jeg er glad for at Raja er kulturminister, for han bør definitivt ikke forelese i juss. Men det er flere av oss som har lest juss, og det kulturministeren står og sier fra denne talerstolen, vil i så fall være vranglære. Det er fint å ha en blind tro på en formålsparagraf, men det er som også

representanten Giske sa: Det er de praktiske paragrafene i lovteksten som omhandler det som får praktisk konsekvens for hvorvidt nynorsken styrker sin stilling eller ikke.

Det er vitterlig slik at man i de konkrete lovparagrafene svekker kravet til skrivekompetanse i staten, fra «skal» til «bør». Det er en svekkelse. Man svekker klageadgangen i loven, og man påbyr ikke fylkene å skulle veksle mellom bokmål og nynorsk – man sier at de bør kunne. Det er også en svekkelse for mange av dem som i dag bor i nynorsk kommuner.

I tillegg har man her klart å legge fram en lov som er uten sanksjonsmuligheter. Det betyr jo at her kan alle egentlig gjøre som de vil, for det vil ikke ha noen konsekvenser å bryte loven. Det har da også Arbeiderpartiet foreslått at man skulle se på: et sanksjonsregime for hele loven. Men hvis man skal tro kulturministeren, tar hele målbevegelsen og alle som er opptatt av nynorskens stilling, feil når de sier at dette er en svekkelse. Men ikke bare det: Statsråden sier jo at man kanskje ikke skal ta disse paragrafene på alvor, for selv om man svekker nynorskens stilling i fire konkrete lovparagrafer, skal man bare se bort fra det, fordi målparagrafen sier at nynorskens stilling skal styrkes. Dette blir for meg meget forvirrende. God juss er det definitivt ikke, og det er jo bare tull.

Sannheten er at Venstre har forlatt sin plass som et parti som kjemper for nynorsken. Her har man lagt fram en språklov som i de konkrete paragrafene svekker folks mulighet til å få se språket sitt, nynorsk, i kommunikasjonen med det offentlige. Man svekker adgangen til å klage dersom man ikke får det, og man gjør også at innbyggere i mange kommuner kommer til å se mindre av språket sitt. Det er en realitet, og da synes jeg det hadde vært flott om statsråden bare kunne si at her har han fått gjennomslag for noe, men ikke for alt. Men det å stå og påstå at på grunn av formålsparagrafen er denne loven en styrking av nynorsken, er med respekt å melde bare tull.

Så vil jeg si at Senterpartiet varslet at de skulle stemme subsidiært for forslag nr. 7, fra Arbeiderpartiet og SV. Det får ikke flertall. Vi velger da å stemme subsidiært for forslag nr. 5, fra Høyre, Senterpartiet og Kristelig Folkeparti, og forslag nr. 12, fra Høyre og Kristelig Folkeparti, rett og slett bare for å være med på å sikre at loven får paragrafer som omhandler de områdene.

Torill Eidsheim (H) [14:00:27]: Den felles kulturarven vår og kunnskapen om han er ein vesentleg del av identiteten vår, og han skapar òg tilhøyrsløse til samfunnet vårt. Det er ekstra viktig å lære å kjenne dei verdiar og tradisjonar som bidrar til å foreine oss i landet vårt. I ei verd med aukande grad av impulsar og påverknad

utanfrå er det ekstra viktig med kunnskap om eigen kultur. Språket vårt er ein føresetnad for deltaking.

Endeleg kjem det ein språklov. Han er viktig for at vi skal styrkje norsk språk. Norsk språk er eit fundament òg for det norske demokratiet. Det er det felles språket som bidrar til å byggje sterke og inkluderande fellesskap. For å styrkje norsk språk er det heilt nødvendig òg å sikre nynorsk. Den nye språkloven vil òg styrkje rolla og posisjonen til nynorsken i samfunnet. Språkorganisasjonane har trekt fram at det er fleire gode element i denne nye loven, og særleg har dei peikt på at det å styrkje føremålet i loven er veldig positivt. I tillegg er det vist særleg til at loven slår fast at det offentlege har eit særskilt ansvar for å fremje det minst brukte språket, altså nynorsk. Det er eit steg på riktig veg for ein språkpolitikk som anerkjenner at det er eit skeivt styrkeforhold mellom nynorsk og bokmål.

Det er òg gledeleg å sjå at proposisjonen er særleg sterk på dei delane som omhandlar språkteknologi og språkvitskaplege disiplinar. Ein digital offentlig sektor må fungere like godt på bokmål, nynorsk og samisk.

Språkrådet er dei som vil få lovfasta oppgåva med å rettleie det offentlege i korleis dei ulike språka kan fremjast, og korleis regelverket skal bli forstått.

Vi bør, eller for å seie det på ein annan måte: Vi skal ha høge forventingar til at denne språkloven skal bidra til ei styrking av både rolla og ikkje minst posisjonen til nynorsken.

Statsråd Abid Q. Raja [14:03:29]: Representanten Giske sier at jeg belærer Stortinget. For det første: Det gjør jeg overhodet ikke. Men jeg tror kanskje han burde ta en samtale med sin partikollega, for det er jo Trettebergstuen som i replikkordskiftet med meg begynte å snakke om hvor fint det var med fine mål, og da må noen faktisk ta seg litt tid til å forklare hva lovformål faktisk betyr. Det var det jeg tok meg friheten til å gjøre.

Så er det veldig mange feil i Trettebergstuenes innlegg, som hun nettopp holdt, så egentlig anbefaler jeg representanten å sette seg litt bedre inn i loven. Men i og med at det kanskje kan være litt komplisert, anbefaler jeg å sende et skriftlig spørsmål til statsråden om hva som er nytt i denne loven i forhold til før, så skal jeg gi en grundig innføring i det, for det kan hende at det er vanskelig å lese språkloven. Jeg mener jo at det ikke er det, men det kan hende at det er det.

Jeg kan kjapt ta et par ting: Se f.eks. på § 1, den er jo ny. Det er en tydeliggjøring av at staten skal holde språket i hevd. Språksikring som politisk prinsipp er ikke tidligere lovfestet. Det nye er f.eks. virkeområdet for loven, at fylkeskommunene nå omfattes av dette. Det nye er både det med samiske språk, nasjonale språk, norsk tegnspråk, skandinaviske språk og klarspråk. Det nye er

delvis også offisiell rettskriving. Det nye er også f.eks. at nøytrale fylkeskommuner skal veksle mellom bokmål og nynorsk «i rimeleg samhøve». Fylkeskommunene har ikke hatt slike plikter fram til nå. Det er også nytt for fylkeskommunen at man styrker privatpersoners og kommuners rettigheter, så man viderefører det for statsorganet. Og, som jeg var inne på: Krav til skrivekompetanse er nytt for fylkeskommunen, det har ikke vært gjeldende tidligere. Så er det også en i hovedsak ny paragraf når det gjelder klagerett. Målloven inneholder i dag mer en påpekingsrett enn en egentlig forvaltningsrettslig klagerett. Klagere kan nå be om å få pass, førerkort mv. på riktig språk.

For Språkrådets del er det også noe nytt. Språkrådet får oppgaver lovfestet for første gang. Språkrådet får lovfestet tilsynsansvar for språkløven overfor statsorgan. Språkrådet har ansvaret for å rettlede alle offentlige organ, og det er også nytt at Språkrådet skal få informasjon fra statsorgan, som er nødvendig nettopp for å føre tilsyn med reglene.

I det hele tatt: Det er nyheter etter nyheter i denne loven, og jeg tror Arbeiderpartiet har brukt litt lite tid på å sette seg inn i den. Jeg anbefaler at man kanskje kan sende et skriftlig spørsmål til statsråden. Så skal jeg gjøre alt jeg kan for å redegjøre for alt som er nytt i loven, og jeg tror Arbeiderpartiet deretter vil se denne loven i et nytt lys.

Marianne Haukland (H) [14:06:33]: Først må jeg bare beklage til mine kollegaer at en planlagt avtale om hurtigtesting kom midt under debatten av språkløven, men jeg kan love at jeg har fulgt med og har fått med meg debatten. Det vi nå egentlig ender opp med, er hva denne loven får av praktisk betydning, om en formålsparagraf har noe å si i det norske rettssystemet, og jeg synes det blir problematisk at vi her fra Stortinget begynner å hevde at en formålsparagraf ikke har noe hevd. Da sier vi egentlig at de lovene som vi står her og argumenter for skal vedtas, ikke skal bety noe når andre der ute skal lese loven og forstå hva slags innhold i denne loven det er meningen at de skal følge.

Jeg ønsker bare å advare mot at det ikke er argumenter vi burde ta fram på denne talerstolen, all den tid jeg regner med at representanter både fra Arbeiderpartiet, Venstre og Høyre er enige om at de lovene som vedtas fra denne talerstolen, skal følges, selv om det er en formålsparagraf. Formålsparagrafen i denne loven er veldig tydelig. Det er mange der ute som nå feirer at vi får en formålsparagraf som går så bredt ut og tar et så stort statlig ansvar for de språkene vi har i Norge, og da er det negativt hvis vi i denne salen snakker ned betydningen av det. Det vil jeg bare advare mot. Det er ikke et synspunkt jeg støtter, og jeg tror egentlig ikke det er mange representanter her som støtter det.

Så vil jeg si litt om de forskjellige synspunktene som har kommet her i salen, og om begrunnelsen for at Høyre og regjeringspartiene står for det standpunktet vi har. Vi mener at selvråderetten til fylkeskommunene står høyt, og at fylkeskommunale organer selv kan få lov til å vekte hvor mye nynorsk og bokmål de skal skrive, ut fra den blandingen av språkkompetanse og innbyggere de har, og som de føler er rett for deres kommune. Men det er viktig at også fylkeskommunene er med og frambringer det som er viktig med denne loven, og det er at både bokmål og nynorsk skal bli benyttet i samfunnet, og der er det spesielt språknøytrale fylkeskommuner som blir tatt inn.

Så var heldigvis statsråden før meg på talerstolen, og han fikk påpekt veldig mye av de andre tingene som er nytt i loven. En ting som jeg har lyst til å trekke fram, som også Anette Trettebergstuen har nevnt, gjelder «skal» eller «bør» om skrivekompetanse som kreves for å jobbe i statlige organ. Der mener jeg det er en fordel at loven nå flytter det ansvaret over på arbeidsgiver, og at det er arbeidsgivers plikt å sørge for at forvaltningsorganet, det statlige organet, har den språkkompetansen som skal til for å følge den språkpolitikken de er ment å følge, og at det ikke skal ligge på den enkelte tjenestemann, som da står i fare for å begå et tjenestebrudd dersom han ikke følger språkløven. Det forplikter også enkelte arbeidsgivere til å tilby relevant kompetanse til de ansatte dersom man skal løse oppgaver i henhold til språkløven.

Alt i alt vil jeg si takk for en god debatt, og når det gjelder alle forslagene som er fremmet, har jeg nå tydeliggjort vårt syn.

Presidenten: Representanten Anette Trettebergstuen har hatt ordet to ganger tidlegare og får ordet til ein kort merknad, avgrensa til 1 minutt.

Anette Trettebergstuen (A) [14:09:44]: Mer arrogant «mansplaining» tror jeg aldri jeg har hørt fra denne talerstolen, enn det kulturministeren nettopp kom med. Han bør selv lese loven bedre. Ikke minst bør han se og lese alle høringssvarene til lovutkastet, som er sendt til Stortinget, der det fra en samlet målbevegelse og andre interesserte pekes på nettopp det Arbeiderpartiet og SV tar opp i sine alternative forslag, at nynorskens stilling svekkes praktisk fordi en del paragrafer svekker de kravene man i dag stiller. Det er et faktum.

Alle er fornøyd med at vi nå har fått en språkløve, det har vi ikke hatt før, og alle er derfor fornøyd med at vi har en god målparagraf, men det hjelper ikke med en god målparagraf når de andre praktisk rettede paragrafene som skal sørge for at folk får se språket sitt i skriftlig korrespondanse med staten og at nynorskens stilling holdes i hevd, svekkes. Og de svekkes vitterlig med denne loven.

Freddy André Øvstegård (SV) [14:11:01]: Hvis ikke det siste innlegget fra statsråden er en belæring av Stortinget, da vet ikke jeg. Det eneste vi manglet, var vel et kateter og en tavle. Jeg reagerer veldig skarpt på at vi har en statsråd som møter Stortinget med en sånn arroganse. For å være ærlig hadde jeg nesten forventet at det ble påtalt av presidenten.

En formålsparagraf er viktig for enhver lov, men i f.eks. likestillings- og diskrimineringsloven, hvor det står det mye bra om at det ikke skal være diskriminering i Norge, er det likevel en rekke konkrete paragrafer under formålsparagrafen som sørger for at det skal skje.

Når det gjelder kravene til skrivekompetanse, mener jeg det representanter fra Høyre sier fra denne talerstolen, er ganske avslørende og høres litt annerledes ut enn det representantene fra Venstre sier. For eksempel sa saksordføreren selv i sitt innlegg nå nettopp at dette flytter ansvaret over til arbeidsgiver. Så i stedet for å ha en tydelig lovparagraf som sier at alle statlige organer skal kreve skrivekompetanse, blir dette ansvaret flyttet over til arbeidsgiver, det enkelte statsorganet. Høyres representant Tage Pettersen har sagt det slik: «Men det er ikke nødvendig at alle som skal jobbe i offentlig forvaltning, må beherske begge målformer». Ja, renere ord for pengene enn det får man ikke. Det er helt åpenbart at regjeringen selv mener at nynorsken svekkes i denne loven. Det er i hvert fall det Høyre sier, og de er ærlige på det.

Statsråd Abid Q. Raja [14:13:10]: Jeg vil starte med å si at det er noe litt nytt at det å rette opp åpenbare feil blir tolket av enkelte representanter som arroganse. Det er også nytt at det å forklare hvordan loven er å forstå, for enkelte skal framstå som arrogant. Og at rett og slett det å fortelle hva nyhetene i loven er, av enkelte tolkes som arrogant, det forstår jeg egentlig ikke helt.

Jeg er jo jurist, og jeg forstår veldig godt hvordan lover tolkes når de brukes i det praktiske liv der ute. Jeg har også vært her i denne sal som stortingsrepresentant før jeg ble statsråd. Jeg forstår Stortinget godt, jeg forstår lover godt. Jeg er født i Norge, jeg har gått på norsk skole, jeg har juridikum, og jeg kan bare vise til det saksordfører Marianne Haukland sa. Hun talte utrolig klokt om lovens formålsparagrafer og deres betydning, og at stortingsrepresentanter, slik hun sa, burde være forsiktig med å komme i skade for å snakke ned lovens formål og hva lovformålene har av betydning for lovens forståelse i det praktiske liv. Hun er jo helt inne på kjernen. Som jeg sa: Det er grunnleggende rettskildelære på jussens grunnfag på førsteåret at man leser lovene sammen med lovens formål. Hvis man leser paragrafene isolert sett, kan man komme i skade for å gjøre feil lovtolkning. Man må lese loven i samsvar med lovens formål. Man ser også

på forarbeidene, og i noen tilfeller går man inn og ser på stortingsdebattene. Det utgjør rettskildegrunnlaget når man kommer ut i det praktiske liv.

Jeg vil si at jeg elsker det norske språket. Jeg synes det er helt magisk at jeg kan beherske dette språket. Det høres kanskje veldig rart ut, men jeg elsker det norske språket. Jeg synes dette er en god dag, dette er en bra dag. Nå får vi diskutert innholdet i språkløven. Vi kan være uenige – det er fint, det er en del av demokratiet – men jeg mener at dette er en historisk dag. Og jeg vil, selv om det for én enkelt representant og kanskje også en annen høres arrogant ut, likevel oppfordre alle til å sette seg inn i loven. For når det kommer helt åpenbare feil fra stortingsrepresentanter, ting som ikke stemmer, om det som står i loven, eller om hvordan virkeligheten tidligere var, da er det faktisk min oppgave å påpeke enkelte av de tingene. Jeg rakk ikke gjennom mye, for det var ganske mange feil.

Det er viktig for meg å si at det er viktig at man setter seg inn i lovens formål, for lovens formål definerer også resten av loven. Så jeg viser til det saksordfører Marianne Haukland sa, for hun talte veldig klokt om lovens formål.

Marianne Haukland (H) [14:16:24]: Jeg benytter min rett som saksordfører til å tegne meg en gang til.

Den som hopper inn i debatten og ser hva vi snakker om nå, tror jeg skjønner lite av at det er en språkløve vi debatterer i Stortinget i dag. Det har litt å gjøre med Arbeiderpartiets påstand om at denne loven er en svekkelse av nynorsken. Da argumenterer de med at de paragrafene hvor vi har skrevet at vi skal styrke nynorsken, ikke betyr noe i praksis. Det er det som egentlig er grunnargumentasjonen til Arbeiderpartiet i denne saken. Derfor er vi nødt til å ta fram argumenter som sier at det som står i språkløven, er en plikt som offentlige forvaltningsinstitusjoner skal følge for å oppfylle den. Det er vi nødt til å si i denne saken, på grunn av den argumentasjonen som fremmes av Arbeiderpartiet.

Jeg satte ikke pris på at man benevnte statsråden som arrogant fordi han trakk fram de argumentene han gjorde. Jeg følte at i saken var det veldig nødvendig å vise til de argumentene. Så er det en skummel tendens i debattene at man i stedet for å snakke om hva noen faktisk sier, danner et bilde av den som sier det, og av hva de egentlig mener med det.

Det ble også dratt fram paralleller til likestilling. Jeg vil si at vi bor i et av verdens mest likestilte land, så når det står i formålsparagrafen til likestillingsloven at vi skal være et likestilt land, kan man si at det oppfylles.

Så til representanten Øvstegård, som nevnte at det som gjelder skrivekompetansen, flyttes over til arbeidsgiver. Det var tatt litt ut av sammenheng, men i lovpro-

posisjonen står det bl.a. at man kan stille krav. Så flytter man det over til å gjelde at den ansatte ikke skal kunne dømmes etter tjenestemannsloven for å bryte bl.a. språkløven, slik det tidligere kunne blitt gjort dersom man skulle følge det som gjaldt i den gamle språkløven, som går ut i dag. Det mener jeg er et viktig prinsipp i arbeidslivet. Når du er ansatt et sted og skal gjøre en jobb for den arbeidsplassen du har, skal du også sikres den kompetansen du trenger for å kunne gjøre det.

Det er også variert kvalitet på sidemålsopplæringen mange steder i landet, og det skal ikke være hemmende for å kunne få en jobb innenfor statlig forvaltning at man ikke behersker nynorsk, og den stillingen man har, ikke krever at man skal kunne oppfylle språkløven i sitt daglige virke. Det skillet mener jeg er viktig å ta med i denne saken.

Trond Giske (A) [14:19:33]: Jeg tror statsråden skal ta med seg at når han får såpass sterke reaksjoner fra flere partier, er det fordi han skriver seg inn i en linje som vi tok oppgjør med for rundt 100 år siden. Det var en gang slik at det var embetsmenn, høyt utdannede jurister, prester og leger som styrte det meste av norsk politikk. Så fikk man en lekmannsrevolusjon. De fleste som har vært representanter som vedtar lover i dette stortinget, er ikke jurister – men de er fullt ut kompetente til å forstå, lese, skrive, endre og vedta lover, formålsparagrafer og spesifikke paragrafer. Vi lever ikke lenger i et samfunn hvor jurister styrer lovene, leger styrer helsepolitikken eller prester styrer utdanningspolitikken, slik det var for 100 år siden.

Det er den argumentasjonen statsråden er farlig nær når han i stedet for å svare på konkrete utfordringer fra Trettebergstuen og andre – som at loven i forhold til tidligere lovgivning svekker plikten til å svare folk i staten på den målformen de henvender seg på, eller at man ikke følger Språkrådets råd om å styrke deres kompetanse for å sikre norsk språk på alle ulike områder – henviser til formålsparagrafen. Vel, i komiteen klarer partiene Høyre og Kristelig Folkeparti på side 10 i innstillingen å svare på de utfordringene ved å si at vel, det har de ikke gjort, men at det er andre ting som er positive, bl.a. at fylkeskommunen får et utvidet ansvar – og ja, det er fint at fylkeskommunen får et utvidet ansvar. De svarer ikke der at formålet i loven er så fantastisk at det ikke egentlig spiller noen rolle hvilke spesifikke paragrafer som står nedover i loven.

En tendens i samfunnet er at det vi kan kalle den liberale eliten, mener at de vet bedre enn vanlige folk – vanlige folk som sender sine representanter til Stortinget. Det er i sin kjerne et snev av antidemokratisk tankegang i en sånn tilnærming. Vi har hatt ganske framtreddende politikere i Norge, både Gerhardsen, Bratteli og

andre, som trodde de kunne styre et land uten å ha juridikum, og de gjorde en rimelig god jobb. Så jeg tror statsråden ville ha stått seg på å gå inn i de fornuftige innvendigene som både høringsinstanser og opposisjonen har, lytte og være imøtekommende – og gjerne være uenig, men diskutere sak og ikke slå i bordet med en embetseksamen.

Statsråd Abid Q. Raja [14:22:45]: Nå er vi ved kjerne av problemet: Når det som igjen sies, ikke er riktig, må jeg gå opp her for å korrigere det. Representanten Giske sier at privatpersoner nå ikke vil kunne fortsette å få svar på sitt eget språk osv. Det står jo i § 15:

«I dokument som er retta mot eit privat rettssubjekt, skal statsorgan og fylkeskommunar bruke det norske skriftspråket som det private rettssubjektet har bruka i kommunikasjonen med organet, ...».

Dette er en videreføring for statsorgan – det er ikke noe nytt, men det er nytt at fylkeskommunen også får denne plikten. Så jeg forstår ikke helt – er det feil av en statsråd å påpeke at det representanten sier ikke er riktig? Det står jo i loven! Ikke bare viderefører vi retten – vi endrer altså ingen ting for statsorganene – vi tar i tillegg inn fylkeskommunene i loven. Hvordan man kan si at det er en svekkelse, kan jeg ikke forstå.

Det andre representanten Giske tok opp, var Språkrådet. Altså: § 19 – nå forholder jeg meg ikke til lovformålet, nå er vi konkret inne i paragrafene, som representanten ba om – er ny. Det er nytt, det jeg går inn på nå. Språkrådets oppgaver lovfestes for første gang – det har aldri blitt gjort før. Det står i loven:

«Språkrådet er statens forvaltningsorgan ...», og

«Språkrådet skal gje statsorgan råd om skrivemåte og namneskikk ...», og

«Språkrådet fører tilsyn ...», og

«Språkrådet skal rettleie offentlege organ om reglane i denne lova.»

– Det er nytt.

Språkrådet skal i tillegg, i § 20, som også er ny, få informasjon fra statsorgan som er nødvendig for å føre tilsyn med reglene. Så det er ikke bare formålsparagrafen, men det er konkrete paragrafer som er nyheter i denne loven.

Når vi diskuterer lovformålet, er det å se loven under ett – hva formålet med loven er. Og det er helt åpenbart for dem som er brukere av loven i praksis, at man må lese loven i tråd med sitt formål. Jeg viser igjen til det flotte innlegget som saksordføreren holdt: Loven har et formål, og loven skal leses i samsvar med sitt formål. Og jeg tror stortingsrepresentanter gjør klokt i, slik saksordføreren anmodet om, at man snakker opp lovformålets betydning og holder det i hevd også i fortsettelsen.

Presidenten: Fleire har ikkje bedt om ordet til sak nr. 4.

Sak nr. 5 [14:25:43]

Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om Midlertidig lov om endringer i valgloven og kommuneloven (tiltak for å avhjelpe negative konsekvenser av covid-19) (Innst. 328 L (2020–2021), jf. Prop. 89 L (2020–2021))

Presidenten: Etter ynske frå kontroll- og konstitusjonskomiteen vil presidenten ordna debatten slik: 5 minutt til saksordføraren, 3 minutt til kvar av parti-gruppene og 3 minutt til medlemmer av regjeringa.

Vidare vil det – innanfor den fordelte taletida – verta gjeve høve til inntil seks replikkar med svar etter innlegg frå medlemmer av regjeringa, og dei som måtte teikna seg på talarlista utover den fordelte taletida, får ei taletid på inntil 3 minutt.

Svein Harberg (H) [14:26:18] (ordfører for saken): Denne lovproposisjonen er en sak vi har behandlet effektivt og hurtig i komiteen. Jeg har lyst til å takke komiteen for godt samarbeid og stor fleksibilitet. Hvorfor var det viktig? Jo, det var viktig for å få klargjort så fort som mulig hva kommunene skal forholde seg til når de forbereder høstens valg. I en usikker tid er det viktig.

Det er fra departementets side gjort et grundig arbeid. Dette skjer for å sikre at stortings- og sametingsvalget i 2021 kan gjennomføres selv om covid-19 fortsatt krever ekstra smitteverntiltak i kommunene, noe som det er vanskelig å forutse om det gjør eller ikke.

Forslagene skal være midlertidige og gjelde for valgene i 2021. Det har vært viktig for komiteen å ha det helt klart. Hvis vi vil endre ting permanent i valgloven, får vi god anledning til det når valglovutvalgets forslag skal behandles, altså NOU 2020:6. Den kommer vi tilbake til senere.

Regjeringen har hatt en arbeidsgruppe som har sett på hvordan pandemien vil kunne påvirke gjennomføringen av valget, og har altså laget noen forslag som ble sendt på høring den 15. desember. Det er noen ting som er lagt til grunn:

- Friske velgere skal stemme som normalt, men holde avstand og følge smittevernreglene.
- Velgere i karantene bør vente til karantenetiden er over, og hvis ikke det er mulig, må de få en tilpasset måte å stemme på.
- Velgere i isolasjon bør vente, men hvis det også kolliderer med selve valget, må de få anledning til å stemme hjemmefra.
- Risikogrupper skal hjelpes til å stemme som normalt.

- Det må være god dialog med institusjoner, slik at alle får være med og stemme.

Komiteen er tilfreds med at det grunnleggende prinsippet for dette arbeidet har vært at alle skal få mulighet til å stemme. Det er derfor vi har denne saken her i dag, og pandemien skal på ingen måte kunne begrense den retten folk har til å stemme.

De har også sett på, bare for å si det, om det var mulig å utsette valget fordi det var usikkert, men dette er ikke en slik situasjon.

Jeg vil nevne noen av endringene. Det foreslås nå en mulighet for å gjøre endringer når det gjelder valglokale. For eksempel kan det være naturlig å flytte valget til et valglokale som ligger utenfor stemmekretsen, noe som vanligvis er et prinsipp. Kanskje er det et større og bedre egnet lokale rett utenfor stemmekretsen, slik at man kan følge smittevernreglene. Da er det viktig å ta det i bruk. Av samme grunn kan det være naturlig å ta i bruk flere rom for å få gjort det på en skikkelig måte, eller opprette ekstra stemmelokaler. Dette er for at alle skal få lov til å stemme, men komiteen understreker at egnethet og tilgjengelighet må ivaretas for velgerne.

Så er det en viktig ting som gjelder personell for å gjennomføre valget. Det er nok slik at det bør etableres reservepersonell denne gangen, og det kan være aktuelt å gjøre det i samarbeid mellom flere mindre kommuner. Derfor åpnes det for at medlemmer av stemmestyre og funksjonærer ikke nødvendigvis trenger å være folkestyret i den kommunen der de skal hjelpe til med valget – igjen for at det skal kunne gjennomføres.

Videre er det påpekt at det må være løsninger for dem som har planlagt å stemme på stemmedagen, men ikke får gjennomført det fordi de kommer i karantene eller isolasjon. De må få anledning til å gjennomføre ambulerende stemming, og at det kan gjøres hele helgen fram til valgtidspunktet.

Det er ett punkt som nok var litt krevende, og det var å si at man ikke nødvendigvis trenger å være to stemmemottakere. For å få gjennomført at alle får stemme åpner man også for at det kan være mulig. Her er det en liten dissens i komiteen, og det vil nok de som står bak den, framføre.

Tone Wilhelmsen Trøen hadde her gjeninn tatt presidentplassen.

Solveig Horne (FrP) [14:31:35]: Vi skulle vel alle ønske at vi slapp å debattere og vedta denne midlertidige loven i dag. Vi er snart kommet til 1. april, og vi hadde jo håpet at en i hvert fall skulle være kvitt dette til september. Men det er viktig å være føre var, og det er veldig bra at regjeringen fremmer denne midlertidige loven. Jeg er også veldig glad for at Stortinget raskt får be-

handlet denne saken, slik at kommunene får kommet i gang med sin planlegging av valget.

Saksordføreren gikk grundig gjennom selve saken, så jeg skal ikke dra ut debatten, men jeg har lyst til å peke på det som går på antall stemmemottakere ved ambulerende stemmegivning. Selv om alle håper en skal kunne klare å få til at det skal være to stemmemottakere, er allikevel Fremskrittspartiet prinsipielt skeptisk, ikke bare på grunn av at det er vanlig praksis med to, men også fordi det reduserer mulighetene for valgfusk og gir en trygghet, ikke minst for valgmedarbeideren, i en situasjon som kan oppstå.

På den bakgrunn ønsker Fremskrittspartiet at denne endringen ikke blir gjort, men at gjeldende rett med to stemmemottakere fortsatt skal være vanlig praksis.

Statsråd Nikolai Astrup [14:33:36]: Jeg lover å holde færre innlegg enn forrige statsråd som sto på talerstolen.

La meg begynne med å si at saksordføreren på en utmerket måte har redegjort for hvorfor det er nødvendig å fremme disse endringene, og innholdet i dem. Så jeg skal ikke gå inn på det, men jeg vil si at dette fundamentalt sett handler om at alle velgere i Norge skal være trygge på at de vil få mulighet til å avlegge stemme, helt uavhengig av hvordan situasjonen er smittemessig når vi kommer til valget i september. Vår vurdering er at det ikke er mulig å utsette valget i Norge. Det skal gjennomføres i september, som forutsatt i Grunnloven, men da må vi altså sørge for at vi har rammer som gjør at valget kan gjøres på en trygg og sikker måte, samtidig som folk skal kunne ha tillit til valgresultatet, og Stortingets og Sametingets legitimitet skal ivaretas.

Så har jeg forståelse for den problemstillingen Fremskrittspartiet reiser. Vi har også notert oss at det har kommet flere innspill fra kommuner som har signalisert at de så langt som mulig vil unngå å ta i bruk den muligheten vi nå gir dem til å fravike kravet om to stemmemottakere. Det er en tilnærming som jeg er glad for, og deler. Men vurderingen er likevel at det er nødvendig at kommunene har anledning til å ta imot stemmer med bare én stemmemottaker, dersom det skulle oppstå et stort smitteutbrudd. Dette er ikke en invitasjon til kommuner om at de skal ha én stemmemottaker på ordinært vis i dette valget. Dette er en anledning, hvis det butter, til å kunne ta imot stemmer med én stemmemottaker – og selvfølgelig med andre gode rutiner på plass, slik som forseglede urner, for å sikre at integriteten i valget blir ivaretatt.

Som sagt har saksordføreren redegjort godt for innholdet i endringene, og jeg er glad for at Stortinget i all hovedsak slutter seg til disse.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 5.

Votering

Etter at det var ringt til votering, uttalte

presidenten: Fra Senterpartiets stortingsgruppe foreligger søknad om at innkallingen av vararepresentanten Karianne Bøkestad *Andreassen* endres til å gjelde fra og med 6. april til og med 6. mai, under representanten Wilfred *Nordlunds* innvilgede foreldrepermisjon fra 5. april til 7. mai. Denne søknaden foreslås behandlet straks og innvilget. – Det anses vedtatt.

Stortinget går da til votering og starter med sakene nr. 16–23 fra tirsdag 23. mars, dagsorden nr. 61.

Votering i sak nr. 16, debattert 23. mars 2021

Innstilling fra finanskomiteen om Samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutninger nr. 293/2015 og nr. 39/2016 om innlemmelse av direktiv 2013/34/EU og direktiv 2014/95/EU (Innst. 304 S (2020–2021), jf. Prop. 66 LS (2020–2021), S-delen)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

v e d t a k :

Stortinget samtykker i godkjenning av EØS-komiteens beslutninger nr. 293/2015 og nr. 39/2016 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv 2013/34/EU og direktiv 2014/95/EU.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 17, debattert 23. mars 2021

Innstilling fra finanskomiteen om Endringer i verdipapirhandelloven og regnskapsloven mv. (periodisk rapportering og direktivgjennomføring) (Innst. 303 L (2020–2021), jf. Prop. 66 LS (2020–2021), L-delen)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende vedtak til

I o v

om endringer i verdipapirhandelloven og regnskapsloven mv. (periodisk rapportering og direktivgjennomføring)

I

I lov 26. juni 1992 nr. 86 om tvangsfullbyrdelse gjøres følgende endring:

§ 10-6 annet ledd første punktum skal lyde:

Når verdipapirforetaket får ansvar overfor kjøperen etter verdipapirhandelloven § 16-1, kan foretaket søke regress hos dem som har fått utbetalt noe av kjøpesummen såfremt ansvaret ikke skyldes forhold på foretakets side.

II

I lov 17. juli 1998 nr. 56 om årsregnskap m.v. gjøres følgende endringer:

Ny § 1-10 skal lyde:

§ 1-10 *Vesentlig opplysning*

En opplysning er vesentlig dersom utelatelsen eller feil i slike opplysninger med rimelighet kan forventes å påvirke beslutninger som brukere tar på grunnlag av foretakets årsregnskap. Enkeltposters vesentlighet skal vurderes i sammenheng med andre tilsvarende poster.

§ 3-2 femte ledd skal lyde:

Et morselskap kan unnlate å utarbeide konsernregnskap hvis samtlige av selskapets datterselskaper både hver for seg og samlet er av uvesentlig betydning, eller samtlige av foretakets datterforetak kan utelates fra konsolidering etter § 3-8.

§ 3-3 b annet ledd nr. 8 skal lyde:

8. vedtektsbestemmelser og fullmakter som gir styret adgang til å beslutte at foretaket skal kjøpe tilbake eller utstede egne aksjer eller egenkapitalbevis,

§ 3-3 b annet ledd ny nr. 9 skal lyde:

9. *en beskrivelse av foretakets retningslinjer for likestilling og mangfold med hensyn til for eksempel alder, kjønn og utdannings- og yrkesbakgrunn for sammensetning av styre, ledelses- og kontrollorganer og deres eventuelle underutvalg. Mål for retningslinjene, hvordan de har blitt gjennomført og virkningen av dem i rapporteringsperioden skal opplyses. Hvis foretaket ikke har slike retningslinjer, skal dette begrunnes.*

§ 3-3 c første til sjette ledd skal lyde:

§ 3-3 c *Redegjørelse om samfunnsansvar*

Store foretak skal utarbeide en redegjørelse om samfunnsansvar som minst omhandler miljø, sosiale forhold, arbeidsmiljø, likestilling og ikke-diskriminering, overholdelse av menneskerettigheter og bekjempelse av korrupsjon og bestikkelser. Opplysningene skal gis i det omfang som er nødvendig for å forstå foretakets utvikling, resultat, stilling og konsekvenser av foretakets virksomhet.

Redegjørelsen skal minst inneholde:

a) *en beskrivelse av foretakets forretningsmodell,*

b) *en beskrivelse av foretakets retningslinjer for håndtering av forhold som nevnt i første ledd første punktum, herunder gjennomførte aktsomhetsvurderinger,*

c) *virksomheter av retningslinjene,*

d) *de vesentlige risikoene knyttet til foretakets virksomhet som omhandler forhold som nevnt i første ledd første punktum. Der det er relevant og vesentlig, skal det opplyses om forretningsforbindelser, produkter eller tjenester som kan forventes å ha negativ påvirkning på forhold som nevnt i første ledd første punktum, samt hvordan foretaket håndterer disse risikoene,*

e) *resultatindikatorer som er relevante for foretakets virksomhet.*

Dersom foretaket ikke har retningslinjer for håndtering av forhold som nevnt i første ledd første punktum skal dette begrunnes.

Redegjørelsen skal ved behov inneholde henvisninger og tilleggsforklaringer til størrelser som er oppført i årsregnskapet.

Opplysninger om fremtidig utvikling eller forhold som det forhandles om, kan utelates fra redegjørelsen dersom styret mener at offentliggjøring vil være til alvorlig skade for foretakets forretningsmessige situasjon, forutsatt at en slik utelatelse ikke vil være til hinder for foretakets utvikling, resultat, stilling og konsekvenser av dets virksomhet.

Redegjørelse etter denne paragrafen kan utarbeides i samsvar med et rammeverk for slik rapportering fastsatt nasjonalt, av Den europeiske union eller av et annet organ. Dersom utarbeidelsen er i samsvar med et slikt rammeverk, skal det opplyses om hvilket rammeverk som er benyttet. Departementet kan i forskrift fastsette nærmere krav til slik rapportering, herunder krav om at det skal gis tilleggsopplysninger i foretakets årsberetning.

Nåværende § 3-3 c fjerde til syvende ledd blir nye syvende til tiende ledd, hvor åttende ledd skal lyde:

Redegjørelse etter denne paragrafen skal gis i årsberetningen eller i annet offentlig tilgjengelig dokument. Dersom redegjørelsen gis i annet offentlig tilgjengelig dokument, og foretaket har plikt til å levere årsberetning, skal det opplyses i årsberetningen hvor dokumentet finnes offentlig tilgjengelig. Redegjørelsen skal gis senest samtidig med avgivelse av årsberetningen.

§ 3-8 første ledd nytt annet punktum skal lyde:

Et datterselskap kan utelates fra konsolidering hvis det er særlig vanskelig og uforholdsmessig kostbart å hente inn informasjon om datterselskapet innen en rimelig frist, eller det foreligger alvorlige og langvarige begrensninger som i vesentlig grad er til hinder for morforetakets utøvelse av sine rettigheter.

§ 5-4 annet ledd nytt annet punktum skal lyde:

Distribusjonsutgifter inngår ikke i anskaffelseskost ved tilvirkning.

Nåværende annet ledd annet punktum blir nytt tredje punktum.

§ 5-6 skal lyde:

§ 5-6 *Forskning og utvikling*

Utgifter til egen forskning skal kostnadsføres. Utgifter til egen utvikling kan kostnadsføres. Balanseførte utviklingsutgifter skal vurderes etter vurderingsregelen for anleggsmidler i § 5-3. Dersom den økonomiske levetiden for balanseførte utviklingsutgifter ikke kan anslås pålitelig, skal balanseførte utviklingsutgifter avskrives over maksimalt ti år.

§ 5-7 nytt tredje og fjerde punktum skal lyde:

Dersom den økonomiske levetiden for goodwill ikke kan anslås pålitelig, skal goodwill avskrives over maksimalt ti år. Nedskrivning av goodwill skal ikke reverseres.

§ 6-1 første ledd nr. 19 til 21 skal lyde:

19. *Resultat før skattekostnad*

20. *Skattekostnad*

21. *Årsresultat*

§ 6-1 første ledd nåværende nr. 22 til 24 oppheves.

§ 6-1 a første ledd nr. 14 til 16 skal lyde:

14. *Resultat før skattekostnad*

15. *Skattekostnad*

16. *Årsresultat*

§ 6-1 a første ledd nr. 17 til 19 oppheves.

§ 6-2 første ledd post A. Anleggsmidler I. nr. 1 skal lyde:

1. *Utvikling*

§ 6-3 første ledd skal lyde:

Når den regnskapspliktiges forhold tilsier det, skal det i resultatregnskap og balanse foretas en ytterligere oppdeling av poster, tilføyelser av poster og tilføyelse av delsummer som ikke inngår i oppstillingsplanene.

Ny § 7-1 a skal lyde:

§ 7-1 a *Rekkefølge*

Noteopplysninger for poster i balanse og resultatregnskap skal ha samme rekkefølge som postene i oppstillingen for balanse og resultatregnskap.

Ny § 7-7 a skal lyde:

§ 7-7 a *Bruttopresentasjon*

Det skal opplyses om bruttobeløp for eiendeler og forpliktelser, samt inntekter og kostnader som presenteres netto i resultat- eller balanseoppstilling.

Ny § 7-7 b skal lyde:

§ 7-7 b *Hendelser etter balansedagen*

Det skal opplyses om arten og den økonomiske virkningen av vesentlige hendelser som har inntruffet etter balansedagen, og som ikke er regnskapsført i resultatregnskap eller balanse.

§ 7-35 første ledd skal lyde:

Det skal gis opplysninger om anvendte regnskapsprinsipper.

§ 7-35 nåværende tredje ledd blir nytt annet ledd.

§ 7-35 annet og fjerde ledd oppheves.

§ 7-36 skal lyde:

§ 7-36 *Konsern, tilknyttet selskap mv.:*

Regnskapspliktig som er datterselskap, skal opplyse om foretaksnavn og forretningskontor for morselskap som utarbeider konsernregnskap der den regnskapspliktige inngår i konsolideringen.

Dersom datterselskap er utelatt fra konsolideringen etter § 3-8, skal dette opplyses og begrunnes.

For investering som regnskapsføres etter egenkapitalmetoden, skal det opplyses om anskaffelseskost og balanseført egenkapital på anskaffelsestidspunktet. For hver investering skal det opplyses om inngående balanse, inntektsført resultat, andre endringer i løpet av året og utgående balanse. Det skal opplyses om merverdier og goodwill samt avskrivning av merverdier og goodwill.

Morselskap som ikke utarbeider konsernregnskap, skal opplyse om transaksjoner med datterselskaper og interntgevinst på disse.

For fordringer, annen langsiktig gjeld og kortsiktig gjeld skal det angis det samlede beløp som gjelder foretak i samme konsern, tilknyttet selskap og felles kontrollert virksomhet. § 6-6 annet ledd om sammenligningstall gjelder tilsvarende.

Det skal opplyses om samlet forpliktelse i form av pantstillelse, annen sikkerhetsstillelse og garantier til fordel for foretak i samme konsern.

§ 7-37 første ledd skal lyde:

For hver kategori av finansielle instrumenter og varederivater som er vurdert etter § 5-8, skal det opplyses om virkelig verdi og periodens resultatførte verdiendring. Det skal i tillegg gis opplysninger om vesentlige opplysninger som ligger til grunn for vurderingen.

§ 7-37 annet ledd oppheves.

§ 7-38 annet ledd oppheves.

Nåværende § 7-38 tredje ledd blir nytt annet ledd.

§ 7-39 annet og fjerde ledd oppheves. Nåværende tredje og femte ledd blir nye annet og tredje ledd.

§ 7-40 fjerde ledd oppheves.

§ 7-42 første til tredje ledd oppheves.

Nåværende fjerde til sjette ledd blir nye første til tredje ledd.

§ 7-43 a og § 7-44 oppheves.

§ 7-45 skal lyde:

§ 7-45 *Lån og sikkerhetsstillelse til ledende personer, aksjeeiere m.v.*

Det skal opplyses om samlede lån til og samlet sikkerhetsstillelse til fordel for medlemmer av styret med angivelse av rentesats, hovedvilkår og eventuelle tilbakebetalte, avskrevne eller frafalte beløp. Det samme gjelder for medlemmer av annet administrasjons-, ledelses- eller kontrollorgan.

III

I lov 17. juni 2005 nr. 67 om betaling og innkreving av skatte- og avgiftskrav gjøres følgende endring:

§ 5-14 første ledd bokstav b skal lyde:

b) verdipapirforetak (jf. verdipapirhandelloven § 2-7 første ledd) og andre som har penger til forvaltning, og

IV

I lov 29. juni 2007 nr. 75 om verdipapirhandel gjøres følgende endringer:

§ 2-4 femte ledd og sjette ledd skal lyde:

(5) Med sertifikater menes finansielle instrumenter som nevnt i verdipapirmarkedsforordningen artikkel 2 nr. 1 punkt 27, jf. § 8-1.

(6) Med strukturerte finansielle produkter menes finansielle instrumenter som nevnt i verdipapirmarkedsforordningen artikkel 2 nr. 1 punkt 28, jf. § 8-1.

§ 2-7 femte ledd skal lyde:

(5) Med multilateral handelsfasilitet eller MHF menes et multilateralt system som legger til rette for kobling i systemet av flere tredjeparters kjøps- og salgsinnteresser i finansielle instrumenter i samsvar med objektive handelsregler, slik at det kan inngås bindende handel.

§ 5-4 skal lyde:

§ 5-4 Virkeområde

(1) §§ 5-5 til 5-10 gjelder for utstedere av omsettelige verdipapirer som er opptatt til handel på regulert marked når Norge er hjemstat etter bestemmelsen her.

(2) Norge er hjemstat for utsteder fra EØS som har forretningskontor her, dersom utsteder

1. har utstedt aksjer, eller

2. har utstedt gjeldsinstrumenter hvis pålydende verdi per enhet er mindre enn 1 000 euro, eller tilsvarende verdi i annen valuta.

(3) Norge er hjemstat for utsteder fra land utenfor EØS som har utstedt omsettelige verdipapirer som nevnt i annet ledd nr. 1 eller 2, dersom verdipapirene er opptatt til handel på norsk regulert marked og utsteder har valgt Norge som hjemstat frem til ny hjemstat er valgt og offentliggjort etter femte og sjette ledd.

(4) Norge er hjemstat for utsteder som ikke er omfattet av annet og tredje ledd, dersom utsteder har valgt Norge som hjemsted. Slik utsteder må enten ha forretningskontor i Norge eller ha sine omsettelige verdipapirer opptatt til handel på norsk regulert marked. Valget av Norge som hjemstat etter denne bestemmelsen skal gjelde i minst tre år, med mindre de omsettelige verdipapirene ikke lenger er opptatt til handel på regulert marked eller ny hjemstat er valgt og offentliggjort etter femte og sjette ledd.

(5) Utsteder som nevnt i tredje og fjerde ledd som ikke lenger har verdipapirer tatt opp til handel på norsk regulert marked, men som har sine verdipapirer tatt opp til handel på regulert marked i en eller flere andre EØS-stater, kan velge ny hjemstat blant en av disse statene eller den staten der utsteder har sitt forretningskontor i EØS.

(6) Utsteder skal offentliggjøre sin hjemstat etter annet til femte ledd på samme måte som nevnt i § 5-12. I tillegg skal utsteder opplyse om sin hjemstat til tilsynsmyndighetene i hjemstaten, vertsstaten eller vertsstatene og staten der utsteder har sitt forretningskontor i EØS.

(7) Dersom utstedere som nevnt i tredje og fjerde ledd ikke offentliggjør sin hjemstat innen en frist på tre måneder fra datoen utstедers omsettelige verdipapirer første gang blir opptatt til notering på et regulert marked, skal utsteder ha Norge som hjemstat frem til et eventuelt etterfølgende valg av en annen EØS-stat har blitt offentliggjort av utsteder.

(8) Norge er vertsstat for utsteder med annen EØS-stat som hjemstat hvis omsettelige verdipapirer er opptatt til handel på norsk regulert marked. Utstedere med Norge som vertsstat skal følge hjemstatens lovgivning for så vidt gjelder forholdene regulert i §§ 5-5 til 5-10.

(9) §§ 5-5 til 5-10 gjelder ikke for stat, regional eller lokal myndighet i stat, internasjonalt offentlig organ eller organisasjon som minst en EØS-stat er medlem i,

EØS-sentralbank og Den europeiske sentralbank, samt *Det europeiske finansielle stabiliseringsfond og tilsvarende ordninger opprettet for å tilby midlertidig finansiell bistand til stater som har euro som valuta.* §§ 5-5 til 5-10 gjelder heller ikke for utsteder som bare utsteder gjeldsinstrumenter hvis pålydende er minst 100 000 euro eller tilsvarende beløp i annen valuta, eller for utstedere av verdipapirfondsandeler. Departementet kan i forskrift gjøre ytterligere unntak fra §§ 5-5 til 5-10, samt gi regler om lovens anvendelse for verdipapirfond.

(10) *Dersom ikke annet fremgår av den enkelte bestemmelse, gjelder §§ 5-5 til 5-14 og regler fastsatt i medhold av disse bestemmelsene tilsvarende for egenkapitalbevis så langt det passer.*

(11) Departementet kan fastsette nærmere bestemmelser om virkeområde i forskrift, herunder regler om offentliggjøring av valg av hjemstat etter fjerde ledd.

§ 5-5 første ledd tredje punktum skal lyde:

Utstederen skal sørge for at årsrapporten forblir offentlig i minst ti år.

§ 5-5 åttende ledd første punktum skal lyde:

(8) Departementet kan i forskrift fastsette regler om innhold, utarbeidelse, *offentliggjøring og rapporteringsformat for årsrapport* og om ansvarlige personer som nevnt i annet ledd nr. 3.

§ 5-6 første ledd tredje punktum skal lyde:

Utsteder skal sørge for at halvårsårsrapport forblir offentlig i minst ti år.

§ 5-6 sjette ledd andre punktum skal lyde:

Departementet kan i forskrift fastsette krav om ytterligere delårsrapportering, inkludert delårsregnskaper, samt om innhold, *avleggelse og offentliggjøring av delårsregnskaper.*

I § 5-8 oppheves fjerde og sjette ledd.

Nåværende femte ledd blir nytt fjerde ledd.

§ 5-9 sjette ledd første punktum skal lyde:

(6) Aksjeutsteder kan bruke elektronisk kommunikasjon når meldinger, varsler, informasjon, dokumenter, underretninger og lignende skal gis til en aksjeeier, dersom aksjeeier *uttrykkelig* har godtatt dette.

§ 5-12 femte ledd nytt annet punktum skal lyde:

Departementet kan fastsette forskrifter om tilknytning til et felles europeisk tilknytningspunkt for offisielt utpekte lagringsmekanismer for lagringspliktig informasjon.

Overskriften til § 8-1 skal lyde:

Verdipapirmarkedsforordningen

§ 9-10 tredje ledd skal lyde:

(3) Personer som nevnt i første ledd i et verdipapirforetak som er å anse som vesentlig vurdert ut fra størrelse, *intern organisering* og virksomhetens art, omfang og kompleksitet, kan kun inneha én av følgende kombinasjoner av stillinger og verv samtidig:

1. én stilling som daglig leder kombinert med to styreverv,
2. fire styreverv.

§ 9-14 første ledd annet punktum skal lyde:

Det samme gjelder etter mottak av opplysninger som angitt i *tredje ledd.*

§ 9-14 annet ledd første punktum skal lyde:

Finanstilsynet skal vurdere meldingen innen 60 *virkedager*, regnet fra det tidspunktet Finanstilsynet har bekreftet mottak av meldingen og opplysninger som angitt i § 9-3 tredje ledd.

§ 9-20 skal lyde:

§ 9-20 Klagebehandling

Departementet kan i forskrift gi regler om *klagebehandling.*

§ 9-21 nytt annet og tredje ledd skal lyde:

(2) *Verdipapirforetak som har tillatelse til å yte investeringstjenester, kan yte slike tjenester i annen EØS-stat etter reglene i § 9-33.*

(3) *Verdipapirforetak kan etter tillatelse fra Finanstilsynet etablere filial eller datterselskap utenfor EØS-området.*

Nåværende tredje ledd blir nytt fjerde ledd.

V

I lov 25. november 2011 nr. 44 om verdipapirfond gjøres følgende endringer:

§ 2-10 nytt tredje punktum skal lyde:

Agenten kan være tilknyttet bare ett forvaltningsselskap.

Nåværende tredje punktum blir nytt fjerde punktum og skal lyde:

Bestemmelsene gitt i eller i medhold av verdipapirhandelloven § 10-22 annet til *fjerde ledd* gjelder tilsvarende så langt de passer.

VI

I lov 20. juni 2014 nr. 28 om forvaltning av alternative investeringsfond gjøres følgende endringer:

§ 1-2 bokstav k skal lyde:

- k) profesjonell investor: profesjonell kunde som nevnt i *verdipapirhandelloven § 10-6*, eller kunde som behandles som profesjonell etter *verdipapirhandelloven § 10-7*, jf. § 10-8

§ 1-2 bokstav l skal lyde:

- l) ikke-profesjonell investor: *ikke-profesjonell kunde som nevnt i verdipapirhandelloven § 10-7*.

§ 7-3 skal lyde:

Ved markedsføring av alternative investeringsfond til ikke-profesjonelle investorer skal krav til *vurdering av egnethet* som nevnt i *verdipapirhandelloven § 10-15* første ledd med tilhørende forskrifter overholdes.

VII

I lov 10. april 2015 nr. 17 om finansforetak og finanskonsern skal § 20-20 annet ledd annet punktum lyde: Erverv av aksjer eller egenkapitalbevis som følge av krisetiltak gir ikke tilbudsplikt etter *verdipapirhandelloven* kapittel 6.

VIII

I lov 17. juni 2016 nr. 30 om EØS-finanstilsyn gjøres følgende endring:

I § 7 oppheves ny § 13-6 a i nr. 1 om endringer i lov 29. juni 2007 om *verdipapirhandel*.

IX

1. Loven trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer. De ulike deler av loven kan settes i kraft til ulik tid.
2. Departementet kan gi nærmere overgangsregler.

Presidenten: Det voteres over IV.

Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt har varslet at de vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble bifalt med 71 mot 15 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 14.45.52)

Presidenten: Det voteres over I–III og V–IX.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Det voteres over lovens overskrift og loven i sin helhet.

V o t e r i n g :

Lovens overskrift og loven i sin helhet ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli ført opp til andre gangs behandling i et senere møte i Stortinget.

Votering i sak nr. 18, debattert 23. mars 2021

Innstilling fra utdannings- og forskningskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Torstein Tvedt Solberg, Nina Sandberg, Jorodd Asphjell, Marit Arnstad, Marit Knutsdatter Strand og Mona Fagerås om et krafttak mot lærermangel i skolen (Innst. 306 S (2020–2021), jf. Dokument 8:85 S (2020–2021))

Presidenten: Under debatten har Torstein Tvedt Solberg satt frem 18 forslag på vegne av Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge fram en egen stortingsmelding om rekruttering av lærere og skoleledere med konkrete tiltak for å sikre nok kvalifiserte lærere og ledere i skolen i hele grunnopplæringen, inkludert en oversikt over det totale behovet for nye lærere og skoleledere og behovet for videreutdanning av lærere som i dag ikke innfrir nye kompetansekrav.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for en helhetlig og god politikk for rekruttering til lærerutdanningene ved universitetene og høyskolene, som sikrer nok lærerutdannede med høy forskningskompetanse og oppdatert profesjonskompetanse.»

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber regjeringen starte opp en nasjonal rekrutteringskampanje spesielt rettet mot å rekruttere flere menn til læreryrket.»

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber regjeringen erstatte firerkravet i matematikk for opptak til grunnskolelærerutdanningen med bredere og mer treffsikre opptakskrav som sikrer at lærerstudenter har tilstrekkelig faglig kompetanse, for eksempel krav om økt snittkarakter.»

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget ber regjeringen stoppe «avskiltningen» av lærere med tilbakevirkende kraft, ved å fremme forslag om endring av opplæringslova og friskolelova slik at det gjeninnføres unntak fra kompetansekravet i undervisningsfag for allmennlærere som oppfylte kravene for å bli ansatt i undervisningsstilling. Dette skal inkludere allmennlærere som har påbegynt utdanningen før 1. januar 2014.»

Forslag nr. 6 lyder:

«Stortinget ber regjeringen iverksette målrettede tiltak for å få tilbake «reservestyrken» av lærere som jobber utenfor skoleverket, og komme tilbake til Stortinget på egnet måte.»

Forslag nr. 7 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i samarbeid med partene sørge for at skoleeier og skoleledelsen tar i bruk attraktive seniortiltak for at lærere skal kunne stå lenger i jobb.»

Forslag nr. 8 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i samarbeid med utdanningsinstitusjonene og forskningsinstitusjonene iverksette forskning om hvilke tiltak som må innføres for å sikre flere kvalifiserte lærere i skolen, og hvordan de kan stå lenger i jobben.»

Forslag nr. 9 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at bevilgningene til etter- og videreutdanning for lærere holdes på et høyt nivå i fremtidige forslag til statsbudsjett, slik at det sikres et fortsatt høyt antall plasser til etter- og videreutdanning for lærere.»

Forslag nr. 10 lyder:

«Stortinget ber regjeringen så snart som mulig komme tilbake til Stortinget med flere tiltak for kvalifisering av ukvalifiserte som er ansatt i undervisningsstillinger.»

Forslag nr. 11 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget på egnet måte, og senest i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2021, med et forslag om forskriftsfesting av den nasjonale veiledningsordningen for nyutdannede lærere og en status for oppfølgingen av avtalen om nasjonale rammer for veiledning.»

Forslag nr. 12 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge til rette for at flere lærer- og lektorstudenter skal kunne ta vikartimer i skolen under utdanningen, og sørge for at dette blir en varig ordning også etter koronapandemien.»

Forslag 13 lyder:

«Stortinget ber regjeringen styrke praksisandelen i lærerutdanningen og stimulere til lokalt rekrutteringsarbeid i siste del av utdanningen for å få lærerstudenter raskt ut i lærerjobber i kommuner som mangler lærere.»

Forslag nr. 14 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre at flere praksislærere får mulighet til å skaffe seg veilederkompetanse, da det er viktig for studentenes utvikling og møte med yrkeslivet.»

Forslag nr. 15 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en handlingsplan for desentralisert lærerutdanning. Handlingsplanen skal også omfatte studiesentrene.»

Forslag nr. 16 lyder:

«Stortinget ber regjeringen styrke og utvikle det desentraliserte yrkesfaglærerutdanningstilbudet for å sikre et likeverdig og tilgjengelig utdanningstilbud over hele landet og gi yrkesfaglærere mulighet til å hospitere i arbeidslivet.»

Forslag nr. 17 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag om å innføre kompetansekrav også for de praktiske og estetiske fagene i skolen.»

Forslag nr. 18 lyder:

«Stortinget ber regjeringen etablere flere tilbud om relevante praktisk-pedagogiske utdanninger for personer med fullførte kunst- og kulturutdanninger som kan gjøre dem kvalifiserte til å undervise i relevante estetiske fag i grunnskolen.»

Det votes alternativt mellom disse forslagene og komiteens innstilling.

Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet støtte til forslagene.

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

v e d t a k :

Dokument 8:85 S (2020–2021) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Torstein Tvedt Solberg, Nina Sandberg, Jorodd Asphjell, Marit Arnstad, Marit Knutsdatter Strand og Mona Fagerås om et krafttak mot lærermangel i skolen – vedtas ikke.

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslagene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble innstillingen bifalt med 46 mot 41 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 14.47.09)

Votering i sak nr. 19, debattert 23. mars 2021

Innstilling fra utdannings- og forskningskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Marit Knutsdatter Strand, Marit Arnstad, Åslaug Sem-Jacobsen, Bengt Fasteraune og Ole André Myhrvold om å sikre tradisjons- og håndverksfag som bærere av norsk kulturarv (Innst. 257 S (2020–2021), jf. Dokument 8:81 S (2020–2021))

Presidenten: Under debatten har Jorodd Asphjell satt frem tre forslag på vegne av Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber regjeringen definere kulturarvskoler som skoler som sikrer ivaretagelse av nasjonal verdifull kompetanse innenfor fag som har stor betydning for ivaretagelse av vår kulturarv.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber regjeringen etablere en grunnfinansiering for skoler som tilbyr kulturarvfag.»

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede finansiering av skoleplasser innen kulturarvfag som ivaretar voksne uten rett til videregående opplæring.»

Det voteres alternativt mellom disse forslagene og komiteens innstilling.

Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet støtte til forslagene.

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

v e d t a k :

Dokument 8:81 S (2020–2021) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Marit Knutsdatter Strand, Marit Arnstad, Åslaug Sem-Jacobsen, Bengt Fasteraune og Ole André Myhrvold om å sikre tradisjons- og håndverksfag som bærere av norsk kulturarv – vedtas ikke.

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslagene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble innstillingen bifalt med 45 mot 42 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 14.48.07)

Votering i sak nr. 20, debattert 23. mars 2021

Innstilling fra utdannings- og forskningskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes om å forhindre eiendomsspekulasjon i barnehagesektoren (Innst. 254 S (2020–2021), jf. Dokument 8:88 S (2020–2021))

Presidenten: Under debatten har Torstein Tvedt Solberg satt frem to forslag på vegne av Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber regjeringen raskt vurdere om gevinster fra salg av barnehageeiendom kan anses som ulovlig offentlig støtte til en kommersiell eien-

domsvirksomhet, snarere enn støtte til en ikke-økonomisk barnehagevirksomhet. Videre ber Stortinget regjeringen avklare hvordan eventuell ulovlig statsstøtte kan kreves tilbakeført, og komme tilbake til Stortinget på egnet måte.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag om at den offentlige finansieringen av private barnehager faller bort ved salg eller etter en viss tidsperiode.»

Det voteres alternativt mellom disse forslagene og komiteens innstilling.

Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet støtte til forslagene.

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

v e d t a k :

Dokument 8:88 S (2020–2021) – Representantforslag fra stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes om å forhindre eiendomsspekulasjon i barnehagesektoren – vedtas ikke.

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslagene fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble innstillingen bifalt med 53 mot 33 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 14.48.57)

Votering i sak nr. 21, debattert 23. mars 2021

Innstilling fra utdannings- og forskningskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Marit Arnstad, Aud Hove, Siv Mossleth og Willfred Nordlund om reetablering av høyere utdanning på Nesna (Innst. 307 S (2020–2021), jf. Dokument 8:101 S (2020–2021))

Presidenten: Under debatten har Mona Fagerås satt frem fire forslag på vegne av Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Det voteres over forslagene nr. 1 og 4.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i løpet av 2021 starte arbeidet med reetablering av den tidligere Høgskolen i Nesna som en fullverdig høyere utdanningsinstitusjon med grunnskole- og barnehagelærerutdanning.»

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber regjeringen, i påvente av reetableringen av høgskoletilbudet på Nesna, pålegge Nord universitet å videreføre undervisning ved

Campus Nesna samt lyse ut studieplasser for studieåret 2021–2022 i Samordna opptak for 2021.»

Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet støtte til forslagene.

Voteringsstavlene viste at det ble avgitt 68 stemmer mot og 19 stemmer for forslagene fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

(Voteringsutskrift kl. 14.49.36)

Marianne Haukland (H) (fra salen): Jeg skulle ha stemt imot!

Guro Angell Gimse (H) (fra salen): Jeg skulle også ha stemt imot!

Presidenten: Da registrerer vi det. – Det er da 70 representanter som har stemt imot forslagene fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, og 17 representanter som har stemt for. Forslagene er dermed ikke bifalt.

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

v e d t a k :

Dokument nr. 8:101 S (2020–2021) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Marit Arnstad, Aud Hove, Siv Mossleth og Willfred Nordlund om reetablering av høyere utdanning på Nesna – vedtas ikke.

Presidenten: Det voterer alternativt mellom innstillingen og forslagene nr. 2 og 3, fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede hvilke andre permanente studietilbud som kan lokaliseres til Campus Nesna for å ivareta regionalt kompetansebehov innen andre profesjonsutdanninger og fagområder.»

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber regjeringen, som en del av utredningen av hvilke andre permanente studietilbud som kan lokaliseres til Campus Nesna, legge til rette for at institusjonen på Nesna også kan tilby samlingsbaserte studietilbud lokalisert til andre studiesteder i regionen.»

Arbeiderpartiet, Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Ved alternativ voting mellom komiteens innstilling og forslagene fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble innstillingen bifalt med 45 mot 42 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 14.50.53)

Voting i sak nr. 22, debattert 23. mars 2021

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Endringer i lovgjevinga som følgje av innføring av kjønnsnøytral tittel på fylkesmannen (Innst. 296 L (2020–2021), jf. Prop. 77 L (2020–2021))

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende vedtak til

l o v

om endringer i lovgjevinga som følgje av innføring av kjønnsnøytral tittel på fylkesmannen

I

I følgjande lovføresegner vert «fylkesmannen» endra til «statsforvalteren»:

1. lov 13. august 1915 nr. 5 om domstolene
§ 43 andre ledd første punktum, § 58 første ledd første punktum og andre ledd, § 59 tredje ledd første punktum, § 60 andre punktum

2. lov 1. juni 1917 nr. 1 om skjønn og ekspropriasjonssaker
§ 39 andre punktum

3. lov 15. desember 1950 nr. 7 om særlige rådgjerder under krig, krigsfare og liknende forhold
§ 5 første ledd første punktum og andre ledd

4. lov 29. juni 1951 nr. 19 om militære rekvisisjoner
§ 14 andre ledd første punktum

5. lov 28. juni 1957 nr. 16 om friluftslivet
§ 3 tredje ledd, § 21 nr. 3, § 22 andre ledd første punktum og tredje ledd andre punktum, § 24 andre ledd andre punktum og femte ledd første punktum

6. lov 18. juni 1965 nr. 4 om vegtrafikk
§ 24 sjuande ledd

7. lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker
§ 21 andre ledd andre punktum, § 28 tredje ledd andre punktum

8. lov 9. juni 1972 nr. 31 om svensk reinbeiting i Norge og norsk reinbeiting i Sverige
§ 13 tredje ledd, § 15 andre ledd, § 17 andre ledd, tredje ledd første og tredje punktum, fjerde ledd andre punktum og femte ledd, § 18 andre ledd andre punktum og tredje ledd første punktum, § 19 første ledd innleiingsteksta og nr. 2 og andre ledd, § 20 fjerde ledd første punktum, § 21, § 22 fjerde ledd, § 24 andre ledd, § 27 andre ledd andre punktum, § 34 tredje ledd, § 37 første

ledd første punktum, andre ledd og tredje ledd andre punktum, § 39 første, andre og tredje ledd, § 41, § 45, § 51 andre ledd, § 54 første ledd nr. 4, § 55

9. lov 9. mars 1973 nr. 14 om vern mot tobakksskader
§ 37 a andre ledd

10. lov 13. juni 1975 nr. 50 om svangerskapsavbrudd
§ 3 første ledd andre punktum, § 4 tredje ledd, § 6 andre ledd første og andre punktum, § 9 første ledd og andre ledd første punktum

11. lov 3. juni 1977 nr. 57 om sterilisering
§ 4 fjerde ledd, § 6 andre ledd første punktum, § 10 første og andre punktum

12. lov 10. juni 1977 nr. 82 om motorferdsel i utmark og vassdrag
§ 5 andre ledd tredje punktum og tredje ledd første punktum, § 6 tredje ledd

13. lov 2. juni 1978 nr. 38 om anerkjennelse av utenlandske skilsmisser og separasjoner
§ 4 første ledd første punktum

14. lov 13. juni 1980 nr. 35 om fri rettshjelp
§ 11 første ledd nr. 8, § 28 første og andre punktum.

15. lov 13. mars 1981 nr. 6 om vern mot forurensninger og om avfall
§ 48 a første ledd, § 81 første ledd bokstav b, § 85 andre ledd andre og tredje punktum

16. lov 22. mai 1981 nr. 25 om rettergangsmåten i straffesaker
§ 83 andre punktum, § 430 første ledd første punktum

17. lov 29. mai 1981 nr. 38 om jakt og fangst av vilt
§ 4 første ledd nr. 3 og tredje ledd første punktum, § 35 tredje ledd

18. lov 3. juni 1983 nr. 54 om tannhelsetjenesten
§ 2-3 første ledd andre punktum

19. lov 8. juni 1984 nr. 58 om gjeldsforhandling og konkurs
§ 85 første ledd tredje punktum nr. 8

20. lov 8. juni 1984 nr. 59 om fordringshavernes dekningssrett
§ 3-4 første ledd første punktum, § 3-7 andre ledd andre punktum, § 3-8 andre ledd første og andre punktum

21. lov 12. juni 1987 nr. 56 om Sametinget og andre samiske rettsforhold
§ 3-11 første ledd andre punktum

22. lov 2. juni 1989 nr. 27 om omsetning av alkoholholdig drikk m.v.
§ 1-16 første, andre og tredje ledd

23. lov 4. juli 1991 nr. 47 om ekteskap
§ 2 andre punktum, § 3 andre ledd andre punktum, § 7 bokstav d andre punktum, bokstav e andre ledd sjette punktum og bokstav j andre ledd andre punktum, § 10 andre ledd, § 14 tredje ledd, § 16 a, § 24 andre ledd første og andre punktum, § 25 a bokstav a, § 26 første ledd første punktum, § 27 første ledd, § 28 første ledd første og tredje punktum, § 29 overskrifta, første ledd og andre ledd, § 30 a første og andre punktum, § 30 c tredje ledd, § 60 første ledd bokstav a

24. lov 15. mai 1992 nr. 47 om laksefisk og innlandsfisk mv.
§ 6 første ledd bokstav c, § 31 første ledd

25. lov 26. juni 1992 nr. 87 om forsøk i offentlig forvaltning
§ 3 første ledd bokstav d andre punktum

26. lov 17. juli 1992 nr. 100 om barneverntjenester
§ 2-3 fjerde ledd første, andre og tredje punktum og sjuande ledd andre og tredje punktum, § 2-3 b andre ledd første punktum, tredje ledd og fjerde ledd første og andre punktum, § 5-4 fjerde ledd, § 5-7 første ledd, andre ledd første punktum og tredje ledd første punktum, § 6-5 første ledd, § 6-6 første ledd første og andre punktum og andre ledd, § 6-7 femte ledd, § 6-9 tredje ledd første punktum, § 7-10 fjerde ledd, § 8-3 første punktum

27. lov 5. august 1994 nr. 55 om vern mot smittsomme sykdommer
§ 2-2 fjerde ledd andre punktum og åttende ledd første punktum, § 3-3 fjerde ledd, § 4-2 tredje ledd første, andre og tredje punktum, § 5-5 andre ledd, § 5-9 tredje ledd første punktum, § 6-1 fjerde ledd første punktum, § 7-4 overskrifta og første ledd, § 7-6 andre ledd, § 8-3

28. lov 24. februar 1995 nr. 12 om helligdager og helligdagsfred
§ 5 andre ledd nr. 4, sjette ledd første punktum og sjuande ledd første punktum

29. lov 7. juni 1996 nr. 32 om gravplasser, kremasjon og gravferd
§ 4 første ledd første og andre punktum, § 20 første ledd første og andre punktum og andre ledd første og fjerde punktum, § 21 første ledd andre punktum, § 23 andre ledd, § 24 første og andre ledd

30. lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd
§ 15-4 tredje ledd tredje punktum, § 22-4 første ledd
fjerde og femte punktum, § 22-6 tredje ledd andre og
tredje punktum
31. lov 13. juni 1997 nr. 55 om serveringsvirksomhet
§ 27
32. lov 19. juni 1997 nr. 62 om familievernkontorer
§ 3 første og andre ledd, § 6 tredje ledd
33. lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inn-
tekt
§ 15-3 tredje ledd tredje punktum
34. lov 25. juni 1999 nr. 46 om finansavtaler og finans-
oppdrag
§ 25 første ledd andre punktum, andre og fjerde ledd og
femte ledd andre punktum
35. lov 2. juli 1999 nr. 61 om spesialisthelsetjenesten
m.m.
§ 3-13 første punktum, § 6-2 overskrifta
36. lov 2. juli 1999 nr. 62 om etablering og gjennomfø-
ring av psykisk helsevern
§ 1-7 første ledd første punktum og tredje ledd, § 3-1
tredje ledd andre punktum, § 4-4 a tredje ledd, § 4-5
tredje ledd, § 5-6 c sjette ledd, § 6-1 andre ledd tredje
punktum
37. lov 2. juli 1999 nr. 63 om pasient- og brukerrettighe-
ter
§ 4-4 tredje ledd tredje og fjerde punktum, § 4A-6 tredje
ledd andre punktum, § 4A-7 første og tredje ledd, § 4A-8
første og andre ledd, § 7-2 første ledd første punktum,
§ 7-3 første og fjerde punktum, § 7-4 a første ledd, andre
ledd første punktum, tredje ledd første punktum og fjer-
de ledd, § 7-7 første ledd andre punktum
38. lov 2. juli 1999 nr. 64 om helsepersonell m.v.
§ 18 andre ledd, § 30 overskrifta, § 42 andre ledd andre
punktum, § 43 tredje ledd første og andre punktum,
§ 61 første punktum, § 62 a første ledd, § 63 tredje ledd
første punktum
39. lov 12. mai 2000 nr. 36 om strålevern og bruk av strå-
ling
§ 22 andre punktum
40. lov 24. november 2000 nr. 82 om vassdrag og grunn-
vann
§ 64 tredje ledd andre punktum
41. lov 15. juni 2001 nr. 59 om stiftelser
§ 21 andre ledd første punktum bokstav a
42. lov 7. juni 2002 nr. 19 om personnavn
§ 11 første ledd tredje punktum
43. lov 14. juni 2002 nr. 20 om vern mot brann, eksplo-
sjon og ulykker med farlig stoff og om brannvesenets
redningsoppgaver
§ 30 tredje ledd, § 41 andre ledd første punktum
44. lov 28. juni 2002 nr. 57 om valg til Stortinget, fylkes-
ting og kommunestyrer
§ 3-3 tredje ledd bokstav a, § 10-8 andre ledd, § 109 an-
dre ledd første punktum og andre punktum, § 13-1 tred-
je ledd
45. lov 4. juli 2003 nr. 74 om hundehold
§ 6 tredje ledd femte punktum, § 7 første ledd tredje
punktum
46. lov 28. november 2003 nr. 98 om konsesjon ved er-
verv av fast eiendom mv.
§ 17 første ledd første og andre punktum og andre ledd
47. lov 17. juni 2005 nr. 64 om barnehager
§ 12, § 14 tredje ledd, 26 fjerde ledd
48. lov 17. juni 2005 nr. 67 om betaling og innkreving av
skatte- og avgiftskrav
§ 4-8 andre ledd første og tredje punktum
49. lov 17. juni 2005 nr. 85 om rettsforhold og forvalt-
ning av grunn og naturressurser i Finnmark
§ 18 andre ledd andre punktum, § 46 første ledd andre
punktum
50. lov 17. juni 2005 nr. 90 om mekling og rettergang i si-
vile tvister
§ 2-4 tredje ledd første og andre punktum
51. lov 17. juni 2005 nr. 102 om visse forhold vedrørende
de politiske partiene
§ 12 fjerde ledd første og tredje punktum og sjette ledd
første punktum, § 13 tredje ledd første og tredje punk-
tum og femte ledd første punktum
52. lov 15. juni 2007 nr. 40 om reindrift
§ 11 første ledd første punktum, femte ledd første, andre
og tredje punktum og sjuande ledd første og tredje
punktum, § 12 sjuande ledd, § 14 tredje ledd, § 15 andre
ledd andre punktum, femte og sjette ledd, § 16 tredje
ledd og fjerde ledd andre og tredje punktum, § 18 første
ledd første punktum, § 24 tredje ledd første og andre
punktum, § 33 andre ledd andre punktum, § 37 tredje
punktum, § 43 andre ledd sjette punktum, § 46 tredje
ledd første punktum, § 48 andre ledd første punktum,
§ 50 tredje ledd, § 56 første ledd andre punktum, § 57

tredje ledd, § 58 første ledd første punktum, tredje ledd første og tredje punktum, fjerde ledd første og andre punktum og femte ledd, § 59 tredje ledd, fjerde ledd første punktum og femte ledd, § 60 femte ledd første og andre punktum og sjette ledd, § 61 første ledd første punktum og andre ledd første punktum, § 63 andre ledd tredje punktum, § 65 andre ledd første punktum, § 73 første ledd og andre ledd første punktum, § 75 første punktum, § 76 første ledd første punktum og andre ledd, § 77 første ledd første punktum, § 78 første ledd første punktum, andre ledd tredje punktum og tredje ledd, § 79 første ledd første punktum og tredje ledd tredje punktum

53. lov 15. mai 2008 nr. 35 om utlendingers adgang til riket og deres opphold her

§ 98 b første ledd første og andre punktum, andre og tredje ledd, § 98 f første ledd andre punktum, § 98 g andre ledd første og andre punktum

54. lov 27. juni 2008 nr. 71 om planlegging og byggesaksbehandling

§ 3-2 fjerde ledd første punktum, § 5-6 andre ledd første, andre og tredje punktum, § 8-4 første ledd andre punktum, § 8-5 tredje ledd, fjerde ledd og femte ledd andre punktum, § 9-5 første ledd, § 11-15 andre ledd andre punktum

55. lov 5. juni 2009 nr. 35 om naturområder i Oslo og nærliggende kommuner

§ 16 første ledd tredje punktum

56. lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold

§ 18 fjerde ledd andre punktum, § 51 andre ledd, § 62 tredje ledd andre punktum

57. lov 19. juni 2009 nr. 101 om erverv og utvinning av mineralressurser

§ 10 andre ledd første punktum, § 12 andre ledd og tredje ledd andre punktum, § 13 fjerde ledd, § 17 fjerde ledd, § 18 første ledd andre punktum og andre ledd første punktum

58. lov 18. desember 2009 nr. 131 om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen

§ 9 første ledd, § 43 a første ledd, § 44 femte ledd, § 47, § 48 første ledd første og andre punktum og andre ledd, § 49 første punktum

59. lov 26. mars 2010 nr. 9 om vergemål

§ 4 første punktum, § 5 andre ledd, § 6 første ledd første og andre punktum og andre ledd, § 11 første ledd første, andre og fjerde punktum og tredje ledd første og andre punktum, § 12 andre ledd og tredje ledd andre punktum, § 13 andre ledd, § 14 andre ledd første punktum og

fjerde ledd første punktum, § 16 andre punktum, § 17 femte ledd, § 18 første ledd andre punktum, tredje ledd og fjerde ledd første og andre punktum, § 19 første ledd første punktum, andre ledd første, andre og fjerde punktum og tredje ledd, § 25 første ledd første punktum, § 26 første punktum, § 29 første ledd første og andre punktum og andre ledd første og andre punktum, § 30 første ledd fjerde punktum, § 33 andre ledd tredje punktum og tredje ledd tredje punktum, § 35 første og andre ledd, § 36 første ledd og tredje ledd første og andre punktum, § 37 første ledd andre, tredje og fjerde punktum og andre ledd, § 38, § 41 første ledd tredje punktum og tredje ledd, § 43, § 44 tredje punktum, § 45 første ledd, § 47 overskrifta og første og andre ledd, § 48 overskrifta, første ledd og andre ledd første punktum, § 49 overskrifta, første ledd andre og tredje punktum og andre ledd, § 50 første ledd, § 51 første ledd, andre ledd første punktum, tredje ledd første og andre punktum og fjerde ledd, § 52 første ledd, andre ledd første og tredje punktum, tredje ledd og femte ledd første, andre og tredje punktum, § 54 første ledd, andre ledd første punktum og tredje ledd første punktum, § 55 første ledd og andre ledd første og andre punktum, § 56 første ledd, § 57 første ledd første punktum, § 59 første ledd første og andre punktum, andre ledd og tredje ledd, § 60 første punktum, § 61 første ledd første og andre punktum og fjerde ledd, § 62 første punktum, § 63 andre ledd andre punktum, § 67, § 69 første ledd første punktum, § 84 første ledd første punktum og tredje ledd tredje punktum, § 86 andre ledd, § 90 andre ledd første og andre punktum, § 91 første ledd tredje punktum, andre ledd første punktum og tredje ledd første og andre punktum, § 96 første ledd første punktum og andre ledd andre og tredje punktum, § 97 første ledd, § 98 første ledd, § 99 første ledd første, andre og tredje punktum og andre ledd første og andre punktum

60. lov 24. juni 2011 nr. 29 om folkehelsearbeid

§ 10 fjerde ledd første, tredje og fjerde punktum, § 13 tredje ledd, § 19, § 23 første ledd, § 28 første ledd, § 31 første ledd

61. lov 24. juni 2011 nr. 30 om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m.

§ 5-9 overskrifta, § 9-7 første ledd fjerde punktum, og fjerde ledd første, andre og fjerde punktum, § 9-8 første ledd første og andre punktum og andre ledd, § 9-9 tredje ledd tredje punktum, § 9-11 første ledd første og andre punktum, andre ledd første og andre punktum og fjerde ledd første og andre punktum, § 12-1 fjerde ledd, § 12-3 første ledd første punktum

62. lov 16. desember 2011 nr. 65 om næringsberedskap § 12 første punktum

63. lov 20. juni 2014 nr. 43 om helseregistre og behandling av helseopplysninger
§ 26 andre punktum

64. lov 4. september 2015 nr. 85 om gjennomføring av konvensjon 19. oktober 1996 om jurisdiksjon, lovvalg, anerkjennelse, fullbyrdelse og samarbeid vedrørende foreldremyndighet og tiltak for beskyttelse av barn
§ 8 første punktum

65. lov 24. mars 2017 nr. 10 om informasjonstilgang mv. for Statens helsetilsyn ved gjennomgang av et utvalg barnevernssaker
§ 3 tredje ledd andre punktum

66. lov 15. desember 2017 nr. 107 om statlig tilsyn med helse- og omsorgstjenesten mv.
§ 3 første ledd og tredje ledd første punktum, § 4 andre ledd første, andre og fjerde punktum og tredje ledd første og andre punktum, § 5 andre ledd

67. lov 22. juni 2018 nr. 83 om kommuner og fylkeskommuner
§ 7-3 første ledd bokstav a, § 20-4 femte ledd første punktum, § 30-2 første og andre punktum, § 30-3 første ledd første, andre og tredje punktum, § 30-4 første og andre ledd, § 30-6 første ledd, andre ledd første, andre og tredje punktum og tredje ledd, § 30-7 første ledd

68. lov 14. juni 2019 nr. 21 om arv og dødsboskifte
§ 11, § 14 andre ledd tredje punktum og sjetted ledd, § 15 første ledd andre punktum, § 24 første ledd andre punktum, § 28 tredje og fjerde ledd, § 39 første ledd tredje punktum, § 49 andre ledd andre punktum, § 50 andre ledd andre punktum, § 63 andre ledd andre og tredje punktum, § 90 andre ledd tredje punktum, § 96 fjerde ledd første og andre punktum, § 97 første punktum, § 118 sjetted ledd andre punktum, § 127 første ledd d), § 130 første ledd andre punktum, § 161 andre ledd og tredje ledd andre punktum

69. lov 21. juni 2019 nr. 62 om endringer i reindrifsløven

Del I

§ 33 første ledd andre punktum

70. Midlertidig lov 26. mai 2020 nr. 44 om tilpasninger i regelverket for barnevernet og fylkesnemnda for å avhjelpe konsekvenser av utbruddet av covid-19
§ 5 andre ledd fjerde punktum

71. lov 19. juni 2020 nr. 91 om endringer i folkehøgskoleloven, barnehageloven og voksenopplæringsloven m.m.

Del IV barnehageloven

§ 13 første ledd, § 54 første punktum og § 55 første ledd, andre ledd første, andre og tredje punktum og tredje ledd første og andre punktum

72. lov 6. november 2020 nr. 127 om integrering gjennom opplæring, utdanning og arbeid
§ 47 første ledd første punktum og andre ledd første og andre punktum, § 48 første ledd første og andre punktum

II

I følgjande føresegner vert «fylkesmannen» endra til «statsforvaltaren»:

1. lov 2. mai 1947 nr. 1 om prisereglar og prisedomstolar
§ 9 første ledd

2. lov 23. oktober 1959 nr. 3 om oreigning av fast eigedom
§ 5 første ledd tredje punktum, § 12 første ledd andre punktum

3. lov 16. juni 1961 nr. 12 om ymse beitespørsmål
§ 13 første ledd, § 14 første ledd første punktum

4. lov 21. juni 1963 nr. 23 om vegar
§ 11 tredje ledd

5. lov 25. juni 1965 nr. 1 om forpaktning
§ 11 andre ledd

6. lov 6. mars 1970 nr. 5 om avgrensing i retten til å sleppa hingstar, oksar, verar og geitebukkar på beite
§ 4 første ledd første punktum

7. lov 28. juni 1974 nr. 58 om odelsretten og åsetesretten
§ 20 a tredje ledd, § 74 andre ledd

8. lov 8. april 1981 nr. 7 om barn og foreldre
§ 44 andre ledd andre, tredje og femte punktum og tredje ledd, § 47 andre ledd første punktum og tredje ledd, § 55 første ledd første og tredje punktum, andre ledd og tredje ledd, § 64 sjuande ledd første punktum, § 64 c første ledd andre punktum, § 65 første ledd andre punktum, § 82 første ledd andre punktum

9. lov 18. mai 1990 nr. 11 om stadnamn
§ 12 tredje ledd andre punktum

10. lov 12. mai 1995 nr. 23 om jord
§ 3 første og fjerde punktum, § 6 første punktum, § 19

11. lov 17. juli 1998 nr. 61 om grunnskolen og den vida-regående opplæringa
§ 9A-6 overskrifta og første ledd, andre ledd første, andre og tredje punktum, tredje ledd første, andre og tredje punktum, fjerde ledd første, andre og tredje punktum og femte ledd første punktum, § 9A-9 første ledd andre punktum, § 9A-13 første ledd første punktum, § 14-1 første ledd første punktum

12. lov 15. juni 2001 nr. 70 om fastsetjing og endring av kommune- og fylkesgrenser
§ 8 fjerde ledd andre og tredje punktum, § 12 første ledd andre punktum og andre ledd andre og tredje punktum, § 18 første ledd andre punktum, § 25 første punktum

13. lov 4. juli 2003 nr. 84 om frittstående skolar
§ 7-2 femte ledd første punktum

14. lov 27. mai 2005 nr. 31 om skogbruk
§ 3 første ledd tredje punktum og tredje ledd, § 12 første ledd første punktum, § 14 tredje ledd, § 21 første og andre ledd

15. lov 17. juni 2005 nr. 101 om eighedsregistrering
§ 35 fjerde og femte ledd, § 47 første og andre punktum

16. lov 19. mai 2006 nr. 16 om rett til innsyn i dokument i offentlig verksemd
§ 32 første ledd tredje punktum

17. lov 19. juni 2009 nr. 44 om kommunale krisesenter-tilbod
§ 9 første ledd

18. lov 7. mai 2015 nr. 25 om donasjon og transplantasjon av organ, celler og vev
§ 7 femte ledd

19. lov 7. mai 2015 nr. 26 om obduksjon og avgjeving av lik til undervisning og forskning
§ 7 fjerde ledd

20. lov 12. mai 2015 nr. 27 om forsvunne personar
§ 5 første ledd, andre ledd første og andre punktum og tredje ledd første punktum, § 7, § 23 andre ledd andre punktum

III

I følgjande lovføresegner vert «fylkesmann» endra til «statsforvalter»:

1. lov 17. juli 1925 nr. 11 om Svalbard
§ 5 andre ledd første punktum

2. lov 29. juni 1951 nr. 19 om militære rekvisisjoner
§ 8 femte ledd andre punktum, § 14 andre ledd tredje punktum

3. lov 9. juni 1972 nr. 31 om svensk reinbeiting i Norge og norsk reinbeiting i Sverige
§ 10 første ledd, § 49 andre ledd

4. lov 28. juni 2002 nr. 57 om valg til Stortinget, fylkesting og kommunestyrer
§ 3-3 første ledd bokstav a

5. lov 15. juni 2007 nr. 40 om reindrift
§ 62 fjerde ledd første og andre punktum

6. lov 5. juni 2009 nr. 35 om naturområder i Oslo og nærliggende kommuner
§ 3 første ledd andre punktum

7. lov 15. desember 2017 nr. 107 om statlig tilsyn med helse- og omsorgstjenesten mv.
§ 3 fjerde ledd første og andre punktum

8. lov 22. juni 2018 nr. 83 om kommuner og fylkeskommuner
§ 7-3 første ledd bokstav a

IV

I følgjande lovføresegner vert «fylkesmannens» endra til «statsforvalterens»:

1. lov 13. august 1915 nr. 5 om domstolene
§ 59 tredje ledd andre punktum

2. lov 28. juni 1957 nr. 16 om friluftslivet
§ 24 femte ledd andre punktum

3. lov 10. juni 1977 nr. 82 om motorferdsel i utmark og vassdrag
§ 7 overskrifta og første ledd andre punktum

4. lov 8. juni 1984 nr. 59 om fordringshavernes dekningsrett
§ 3-4 tredje ledd

5. lov 4. juli 1991 nr. 47 om ekteskap
§ 16 a overskrifta, § 25 første ledd, § 29 tredje ledd første og sjette punktum og fjerde ledd og § 30 a overskrifta

6. lov 17. juli 1992 nr. 100 om barneverntjenester
§ 6-6 overskrifta

7. lov 2. juli 1999 nr. 63 om pasient- og brukerrettigheter
§ 4A-10 andre punktum, § 7-4 a sjette ledd

8. lov 28. juni 2002 nr. 57 om valg til Stortinget, fylkesting og kommunestyre
§ 10-9 andre ledd tredje punktum

9. lov 17. juni 2005 nr. 90 om mekling og rettergang i sivile tvister
§ 2-4 tredje ledd tredje punktum

10. lov 15. juni 2007 nr. 40 om reindrift
§ 58 første ledd andre punktum

11. lov 5. juni 2009 nr. 35 om naturområder i Oslo og nærliggende kommuner
§ 16 første ledd andre punktum

12. lov 18. desember 2009 nr. 131 om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen
§ 9 overskrifta og tredje ledd og § 48 overskrifta

13. lov 26. mars 2010 nr. 9 om vergemål
§ 6 tredje ledd, § 7 første ledd, § 11 første ledd andre punktum, § 33 andre ledd tredje punktum, § 37 tredje ledd andre punktum, § 39 første ledd første punktum, § 40 første ledd første punktum og tredje ledd andre punktum, § 41 andre ledd, § 42, § 44 første, andre og fjerde punktum, § 47 tredje ledd, kapittel 7 kapitteloverskrifta, § 53, § 55 overskrifta, § 59 overskrifta, § 64, § 95 tredje ledd første og andre punktum, § 98 overskrifta, § 99 overskrifta, § 100 fjerde ledd

14. lov 24. juni 2011 nr. 29 om folkehelsearbeid
§ 23 overskrifta

15. lov 24. juni 2011 nr. 30 om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m.
§ 9-7 tredje ledd bokstav h, § 9-8 overskrifta

16. lov 10. april 2015 nr. 17 om finansforetak og finanskonsern
§ 2-1 tredje ledd bokstav b

17. lov 17. juni 2016 nr. 46 om endring av juridisk kjønn
§ 5 andre ledd andre punktum

18. lov 19. juni 2020 nr. 91 om endringer i folkehøgskoleloven, barnehageloven og voksenopplæringsloven m.m.

Del IV barnehageloven
§ 54 overskrifta og § 55 overskrifta og andre ledd fjerde punktum

V

I følgjande lovføresegner vert «fylkesmenn» endra til «statsforvaltere»:

1. lov 13. august 1915 nr. 5 om domstolene
§ 71 nr. 3, § 163 a andre ledd, § 229 første ledd første punktum

2. lov 4. juli 1991 nr. 47 om ekteskap
§ 16 andre ledd tredje punktum, § 18 a andre ledd tredje punktum

3. lov 24. juni 2011 nr. 29 om folkehelsearbeid
§ 24 andre ledd første punktum, § 25 fjerde ledd

4. lov 16. juni 2017 nr. 67 om statens ansatte mv.
§ 14 fjerde ledd

VI

I følgjande lovføresegner vert «fylkesmennene» endra til «statsforvalterne»:

1. lov 13. august 1915 nr. 5 om domstolene
§ 229 første ledd første punktum

2. lov 17. juli 1992 nr. 100 om barneverntjenester
§ 2-2 første ledd første punktum

3. lov 14. juni 2002 nr. 20 om vern mot brann, eksplosjon og ulykker med farlig stoff og om brannvesenets redningsoppgaver
§ 30 fjerde ledd

4. lov 15. mai 2008 nr. 35 om utlendingers adgang til riket og deres opphold her
§ 77 fjerde ledd første punktum, § 78 første ledd andre punktum og andre ledd andre punktum

5. lov 26. mars 2010 nr. 9 om vergemål
§ 66 første ledd andre punktum

VII

I følgjande lovføresegner vert «Fylkesmannen i Oslo og Akershus» endra til «Statsforvalteren i Oslo og Viken»:

1. lov 5. juni 2009 nr. 35 om naturområder i Oslo og nærliggende kommuner
§ 9 første ledd tredje punktum, fjerde ledd første punktum, femte ledd første punktum og sjuande ledd andre punktum, § 16 første ledd første punktum

2. lov 17. juni 2016 nr. 46 om endring av juridisk kjønn
§ 5 første ledd andre punktum og andre ledd første punktum

VIII

I lov 30. juni 1955 nr. 20 om når norsk tenestemakt kan halda brudvigjing i utlandet og utenlandsk tenestemakt i Noreg skal § 11 tredje ledd tredje punktum lyde:
Departementet fastset kva for *statsforvaltarar* som skal handsame slike saker.

IX

I lov 6. mars 1970 nr. 5 om avgrensing i retten til å sleppa hingstar, oksar, verar og geitebukkar på beite skal § 4 andre ledd andre punktum lyde:
Gjeld det eit naturleg samanhengande område, kan slik vedtekt gjevast for heile området under eitt, jamvel om det ikkje ligg føre framlegg eller samtykke til det frå alle kommunane eller *statsforvaltarane* i området.

X

I lov 21. desember 1984 nr. 101 om reindrift i kommunene Meldal, Midtre Gauldal, Oppdal, Rennebu, Rindal, Sunndal og Surnadal skal § 4 andre ledd første punktum lyde:

Reindriften i området som omfattes av denne lov, skal høre inn under *Statsforvalteren i Trøndelag*.

XI

I lov 26. mars 2010 nr. 9 om vergemål skal § 5 første ledd første punktum lyde:

Området for *hver statsforvalter* utgjør et vergemåls-distrikt.

XII

Lova gjeld frå den tida Kongen fastset.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Det voterer over lovens overskrift og loven i sin helhet.

V o t e r i n g :

Lovens overskrift og loven i sin helhet ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli ført opp til andre gangs behandling i et senere møte i Stortinget.

Votering i sak nr. 23, debattert 23. mars 2021

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentant Per Espen Stoknes om verneprosess for utvalgte hellige fjell i samisk kultur (Innst. 300 S (2020–2021), jf. Dokument 8:80 S (2020–2021))

Presidenten: Under debatten har Freddy André Øvstegård satt frem to forslag på vegne av Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i samarbeid med Sametinget utrede internasjonale og nasjonale erfaringer med juridiske, institusjonelle, arbeidsmessige og økonomiske modeller for registrering og vern av tradisjonelt hellige samiske natursteder for kommende generasjoner.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber regjeringen raskt igangsette et samarbeid med Sametinget for å få vernet et utvalg tradisjonelt hellige samiske natursteder. Det styrkede vernet skal sikre mulighetene for fortsatte samiske praksiser knyttet til stedene, slik at man kan høste erfaringer med vernemetodene for senere utredning og videreføring.»

Det voterer alternativt mellom disse forslagene og komiteens innstilling.

Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet støtte til forslagene.

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

v e d t a k :

Dokument 8:80 S (2020–2021) – Representantforslag fra stortingsrepresentanten Per Espen Stoknes om verneprosess for utvalgte hellige fjell i samisk kultur – vedtas ikke.

Voteringstavlene viste at ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslagene fra Sosialistisk Venstreparti ble det avgitt 80 stemmer for innstillingen og 6 stemmer for forslagene.

(Voteringsutskrift kl. 14.52.12)

Lars Haltbrekken (SV) (fra salen): Jeg stemte for forslagene, men det ble ikke registrert!

Presidenten: Da registrerer vi det. – Det er da 80 representanter som har stemt for innstillingen og 7 representanter som har stemt for forslagene. Innstillingen er dermed bifalt.

Vi går da til votering over sakene på dagens kart.

Sakene nr. 1–3 var interpellasjoner.

Votering i sak nr. 4, debattert 25. mars 2021

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om Lov om språk (språkløva) (Innst. 253 L (2020–2021), jf. Prop. 108 L (2019–2020))

Presidenten: Under debatten er det satt frem i alt 18 forslag. Det er

- forslagene nr. 1–4, fra Anette Trettebergstuen på vegne av Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti
- forslag nr. 5, fra Marianne Haukland på vegne av Høyre, Senterpartiet og Kristelig Folkeparti
- forslagene nr. 6–11, fra Anette Trettebergstuen på vegne av Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti
- forslag nr. 12, fra Marianne Haukland på vegne av Høyre og Kristelig Folkeparti
- forslag nr. 13, fra Himanshu Gulati på vegne av Fremskrittspartiet og Senterpartiet
- forslagene nr. 14–17, fra Himanshu Gulati på vegne av Fremskrittspartiet
- forslag nr. 18, fra Åslaug Sem-Jacobsen på vegne av Senterpartiet

Det votes over forslagene nr. 14–17, fra Fremskrittspartiet.

Forslag nr. 14 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme sak om at retten til gratis tolketjenester fjernes for de som har oppholdt seg i landet i mer enn fem år eller har norsk statsborgerskap, herunder i behandlingen av sivilrettslige saker.»

Forslag nr. 15 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake med forslag til ytterligere tiltak for å få ned det offentlige utgifter og begrense rettigheten til gratis tolketjenester, herunder i forbindelse med gjennomføringen av straffesaker.»

Forslag nr. 16 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å innføre valgfritt sidemål i skolen og komme tilbake til Stortinget med sak om eventuelle lovendringer som er nødvendig for å gjennomføre dette.»

Forslag nr. 17 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med et lovforslag som tillater den enkelte innbygger og det enkelte offentlige organ å velge målform etter eget ønske. Det skal være opp til den offentlige ansatte å benytte målformen man måtte ønske, uavhengig av hvilken kommune eller annet offentlig organ vedkommende er ansatt i og hvilken målform en henvendelse er kommet i.»

Voteringsstavlene viste at det var avgitt 71 stemmer mot og 16 for forslagene fra Fremskrittspartiet. (Voteringsutskrift kl. 14.54.05)

Ketil Kjenseth (V) (fra salen): Jeg stemte feil!

Presidenten: Da registrerer vi det. – Det er da 72 representanter som har stemt mot forslagene fra Fremskrittspartiet, og 15 representanter som har stemt for. Forslagene er dermed ikke bifalt.

Det votes over forslagene nr. 1, 3 og 4, fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber regjeringa komme tilbake til Stortinget med forslag om kva sanksjonar som skal gjelde ved brot på språklova.»

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber regjeringa sikre at utviklinga og bruken av norsk språk i fortid og samtid blir vitenskapleg dokumentert, og at dokumentasjon og normering av norsk språk skal vere eit offentleg oppdrag ved ein norsk vitenskapleg institusjon.»

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber regjeringa seinast innan revidert nasjonalbudsjett for 2021 komme tilbake til Stortinget med eit forslag til endring i språklova der det blir presisert at det offentlege har ansvar for å utvikle og bruke norsk terminologi og fagspråk og å gjere det tilgjengeleg på begge målformer innanfor sitt fagområde.»

Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble med 45 mot 42 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 14.54.48)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 2, fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en sak om symbolspråk, der det foreslås hvordan retten til symbolspråk kan innlemmes i språkloven.»

Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet støtte til forslaget.

Fremskrittspartiet har varslet subsidiær støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble bifalt med 57 mot 30 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 14.55.14)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 13, fra Fremskrittspartiet og Senterpartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget på egnet måte med en sak om hvordan særlig barn og unge som mangler tale eller tegnspråk, kan inkluderes bedre i samfunnet ved hjelp av bl.a. ASK/symbolspråk.»

Rødt har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet og Senterpartiet ble med 63 mot 24 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 14.55.35)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 6, fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«§ 3 andre ledd bokstav e skal lyde:

e) intern sakshandsaming.

Lovforslaget fjerde og femte ledd blir tredje og fjerde ledd.»

Senterpartiet, Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble med 45 mot 42 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 14.55.57)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 8, fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«§ 13 fjerde ledd skal lyde:

Fylkeskommunar som er språknøytrale etter § 11 i lova her, skal veksle mellom skriftspråka med utgangspunkt i kvantifiseringane i § 13 andre ledd.»

Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble med 54 mot 33 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 14.56.18)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 5, fra Høyre, Senterpartiet og Kristelig Folkeparti. Forslaget lyder:

«§ 13 fjerde ledd skal lyde:

Fylkeskommunar som er språknøytrale etter § 11 i lova her, skal veksle mellom skriftspråka slik at det blir eit rimeleg samhøve mellom dei i allment tilgjengelege dokument.»

Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt har nå varslet subsidiær støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Høyre, Senterpartiet og Kristelig Folkeparti ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Det votes over forslag nr. 18, fra Senterpartiet. Forslaget lyder:

«§ 16 andre og tredje ledd skal lyde:

Tilsette i statsorgan skal skrive bokmål og nynorsk etter dei reglane som kvar tid gjeld for målbruk i tenesta. Fylkeskommunar kan krevje det same. Dette gjeld likevel ikkje for tilsette som ikkje har gjennomført sidemålsopplæring i grunnopplæringa.

Departementet kan gje forskrift om andre særlege unntak frå andre ledd første punktum.»

Rødt har varslet subsidiær støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Senterpartiet ble med 77 mot 10 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 14.57.04)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 7, fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«§ 16 andre og tredje ledd skal lyde:

Statsorgan skal krevje at tilsette skal skrive både nynorsk og bokmål i arbeidet. Fylkeskommunar kan krevje det same. Dette gjeld likevel ikkje for tilsette som ikkje har gjennomført sidemålsopplæring i grunnopplæringa.

Departementet kan gje forskrift om andre særlege unntak frå andre ledd første punktum.»

Senterpartiet, Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet subsidiær støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble med 45 mot 42 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 14.57.25)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 12, fra Høyre og Kristelig Folkeparti. Forslaget lyder:

«§ 16 andre og tredje ledd skal lyde:

Statsorgan og fylkeskommunar skal kunne krevje at tilsette skal skrive både bokmål og nynorsk. Dette gjeld likevel ikkje for tilsette som ikkje har gjennomført sidemålsopplæring i grunnopplæringa.

Departementet kan gje forskrift om andre særlege unntak frå andre ledd første punktum.»

Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt har nå varslet subsidiær støtte til forslaget.

Ola Elvestuen (V)(fra salen): Venstre varsler subsidiær støtte til forslaget!

V o t e r i n g :

Forslaget fra Høyre og Kristelig Folkeparti ble enstemmig bifalt.

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende vedtak til

l o v om språk (språklova)

§ 1 Føremål

Føremålet med lova er å styrkje norsk språk, slik at det blir sikra som eit samfunnsberande språk som skal kunne nyttast på alle samfunnsområde og i alle delar av samfunnslivet i Noreg. Lova skal fremje likestilling mellom bokmål og nynorsk og sikre vern og status for dei språka som staten har ansvar for.

Føremålet med lova er også å sikre at

- a) offentlege organ tek ansvar for å bruke, utvikle og styrkje bokmål og nynorsk
- b) offentlege organ tek ansvar for å bruke, utvikle og styrkje samiske språk, jf. reglane i sameloven kapittel 3
- c) offentlege organ tek ansvar for å verne og fremje kvensk, romani, romanes og norsk teiknspråk.

Ansvaret etter andre ledd bokstav a omfattar eit særleg ansvar for å fremje nynorsk som det minst bruka norske skriftspråket.

§ 2 Definisjonar

I denne lova tyder

- a) dokument: ei logisk avgrensa informasjonsmengd som blir lagra på eit medium for seinare lesing, framsyning, overføring eller liknande
- b) allment tilgjengelege dokument: dokument som blir utferda og sendt ut av eit organ som er omfatta av lova her, og som ikkje er stila til enkeltadressatar
- c) statsorgan: alle organ for staten og sjølvstendige rettssubjekt der staten har ein eigarskap som nemnt i § 3 første ledd første punktum bokstav c, eller ei rolle som nemnt i § 3 første ledd første punktum bokstav d, og som ikkje er omfatta av § 3 første ledd andre punktum
- d) offentlig organ: statsorgan etter bokstav c, alle organ for kommune og fylkeskommune og sjølvstendige rettssubjekt der kommunar og fylkeskom-

munar har ein eigarskap som nemnt i § 3 første ledd første punktum bokstav c, eller ei rolle som nemnt i § 3 første ledd første punktum bokstav d, og som ikkje er omfatta av § 3 første ledd andre punktum

- e) sentrale statsorgan: statsorgan med heile landet som tenestekrins
- f) regionale statsorgan: statsorgan med mindre enn heile landet som tenestekrins.

§ 3 Verkeområde

Når det ikkje er fastsett noko anna, gjeld lova for

- a) staten, fylkeskommunane og kommunane
- b) andre rettssubjekt i saker der dei gjer enkeltvedtak eller utferdar forskrift
- c) sjølvstendige rettssubjekt der staten, fylkeskommunar eller kommunar direkte eller indirekte har ein eigardel som gjev meir enn halvparten av røystene i det øvste organet i rettssubjektet
- d) sjølvstendige rettssubjekt der staten, fylkeskommunar eller kommunar direkte eller indirekte har rett til å velje meir enn halvparten av medlemmene med røysterett i det øvste organet i rettssubjektet.

Første punktum bokstav c og d omfattar ikkje rettssubjekt som hovudsakleg driv næring i direkte konkurranse med og på same vilkår som private.

Reglane i §§ 12 til 18 gjeld ikkje for

- a) kommunane
- b) sjølvstendige rettssubjekt der kommunar og fylkeskommunar har ein slik eigardel eller rett til å velje medlemmer i det øvste organet i rettssubjektet som nemnt i første ledd første punktum bokstav c og d
- c) interkommunale samarbeid etter kommuneloven kapittel 18 og 19 som ikkje er eigne rettssubjekt, og som har ein eller fleire fylkeskommunar som deltakarar
- d) Stortinget, Riksrevisjonen, Sivilombodsmannen og andre organ for Stortinget.

Lova gjeld ikkje for intern sakshandsaming.

Reglane i §§ 12 til 18 gjeld berre for den administrative delen av verksemda ved universiteta, dei statlege høgskulane og andre statlege skular, vidaregåande skular, domstolane, forliksråda og påtalemakta.

Departementet kan gje forskrift om at §§ 12 til 18 heilt eller delvis heller ikkje skal gjelde for organ og sjølvstendige rettssubjekt som lova elles gjeld for, og om val av skriftspråk i samband med eksamen ved universiteta, dei statlege høgskulane og andre statlege skular.

§ 4 Norsk språk

Norsk er det nasjonale hovudspråket i Noreg.

Bokmål og nynorsk er likeverdige språk som skal kunne brukast i alle delar av samfunnet. I offentlege organ er bokmål og nynorsk jamstilte skriftspråk.

§ 5 Samiske språk

Samiske språk er urfolksspråk i Noreg.

Samiske språk og norsk er likeverdige språk. Dei er jamstilte språk etter sameloven kapittel 3.

§ 6 Nasjonale minoritetsspråk

Kvensk, romani og romanes er nasjonale minoritetsspråk i Noreg.

Som språklege og kulturelle uttrykk er kvensk, romani og romanes likeverdige med norsk.

§ 7 Norsk teiknspråk

Norsk teiknspråk er det nasjonale teiknspråket i Noreg.

Som språkleg og kulturelt uttrykk er norsk teiknspråk likeverdig med norsk.

§ 8 Skandinaviske språk

Alle har rett til å bruke svensk eller dansk i kontakt med offentlege organ. Offentlege organ kan svare på norsk.

§ 9 Klart språk

Offentlege organ skal kommunisere på eit klart og korrekt språk som er tilpassa målgruppa.

§ 10 Offisiell rettskriving for bokmål og nynorsk

Offentlege organ skal følgje den offisielle rettskrivinga for bokmål og nynorsk.

Statsorgan skal ha namn på norsk, både bokmål og nynorsk. Namna skal følgje offisiell rettskriving.

§ 11 Kommunale og fylkeskommunale språkvedtak

Ein kommune eller ein fylkeskommune kan sjølv vedta å krevje at statsorgan skal bruke berre bokmål eller nynorsk i all skriftleg kommunikasjon med kommunen eller fylkeskommunen, eller at kommunen eller fylkeskommunen skal vere språkleg nøytral. Ein kommune eller ein fylkeskommune skal reknast som språkleg nøytral så lenge det ikkje er gjort noko slikt vedtak.

Kommunar og fylkeskommunar skal melde frå til Språkrådet om språkvedtak etter første ledd.

§ 12 Fleirtalsspråk

Fleirtalsspråket i ein tenestekrins er det norske skriftspråket, anten bokmål eller nynorsk, som over halvparten av kommunane i ein tenestekrins gjer språkvedtak om etter § 11. Eit regionalt statsorgan skal bruke fleirtalsspråket i tenestekrinsen. Dersom det ikkje er noko fleirtalsspråk i ein tenestekrins, skal eit regionalt statsorgan reknast som språkleg nøytralt.

§ 13 Veksling mellom bokmål og nynorsk i allment tilgjengelege dokument

Sentrale statsorgan skal over tid bruke minst 25 prosent av både bokmål og nynorsk i allment tilgjengelege dokument. Regionale statsorgan som har anten bokmål eller nynorsk som fleirtalsspråk i tenestekrinsen, skal bruke fleirtalsspråket i allment tilgjengelege dokument.

Eit språkleg nøytralt regionalt statsorgan som i tenestekrinsen har kommunar med språkvedtak om bokmål eller nynorsk etter § 11, skal veksle mellom skriftspråka slik at det blir eit rimeleg samhøve mellom dei i allment tilgjengelege dokument. Dersom minst ein fjerdedel av kommunane i ein tenestekrins har gjort vedtak om å krevje same skriftspråk, skal eit språkleg nøytralt regionalt statsorgan veksle mellom skriftspråka slik at det over tid blir minst 25 prosent av dette skriftspråket i allment tilgjengelege dokument. Dersom minst ein kommune, men mindre enn ein fjerdedel av kommunane i ein tenestekrins har gjort vedtak om å krevje nynorsk, skal det regionale statsorganet veksle mellom skriftspråka slik at det over tid blir minst 10 prosent nynorsk i allment tilgjengelege dokument.

Dersom kommunar i eit geografisk avgrensa område har eit fleirtalsspråk, skal statsorgan bruke dette språket i dokument som er retta mot desse kommunane. Det same gjeld når dokument har særleg tilknytning til eit slikt geografisk avgrensa område. Dersom eit dokument har særleg tilknytning til berre ein kommune, skal statsorgan følgje det språkvedtaket denne kommunen har gjort.

§ 14 Parallell bruk av bokmål og nynorsk hos statsorgan

Statsorgan skal gjere skjema og andre sjølvbeteningsstenester tilgjengelege på bokmål og nynorsk samtidig.

Dersom eit privat rettssubjekt krev at løyve og faste formular som direkte gjeld rettssubjektet, skal vere på anten bokmål eller nynorsk, skal statsorgan oppfylle kravet.

Statsorgan skal gje ut dokument som er meinte til bruk i skulen, på både bokmål og nynorsk samtidig.

§ 15 Bruk av bokmål og nynorsk til private rettssubjekt og enkeltkommunar

I dokument som er retta mot eit privat rettssubjekt, skal statsorgan og fylkeskommunar bruke det norske skriftspråket som det private rettssubjektet sjølv har bruka i kommunikasjonen med organet, eller som det private rettssubjektet på annan måte har meldt frå at det ønskjer.

I dokument som er retta mot ein kommune eller ein fylkeskommune som har gjort språkvedtak etter § 11,

skal statsorgan og fylkeskommunar bruke det vedtekne skriftspråket.

§ 16 Krav til skrivekompetanse

Statsorgan og fylkeskommunar skal syte for at dei har den nødvendige skrivekompetansen for å kunne bruke bokmål og nynorsk etter lova her.

§ 17 Klagerett

Er det bruka feil skriftspråk i eit dokument som nemnt i § 14 andre ledd, kan mottakaren klage og krevje at dokumentet blir utferda på nytt. Forvaltningsloven §§ 28 til 35 gjeld for saker etter første punktum.

§ 18 Påpeiking av feil bruk av skriftspråk hos statsorgan

Språkorganisasjonar kan påpeike overfor eit statsorgan at dei meiner organet bryt føresegnene nemnt i §§ 14 og 15, jamvel om saka ikkje vedkjem organisasjonane sjølve.

§ 19 Språkrådet

Språkrådet er statens forvaltningsorgan i språkspørsmål og forvaltar dei offisielle skriftnormalane for bokmål og nynorsk.

Språkrådet skal gje statsorgan råd om skrivemåte og namneskikk før det blir gjort vedtak om namn på statsorgan.

Språkrådet fører tilsyn med korleis statsorgan etterlever reglane i § 10 andre ledd og §§ 12 til 17.

Språkrådet skal rettleie offentlege organ om reglane i denne lova.

§ 20 Opplysningsplikt overfor Språkrådet

Statsorgan skal gje Språkrådet dei rapportane og opplysningane som Språkrådet ber om som ledd i tilsynet med reglane i § 10 andre ledd og §§ 12 til 17.

§ 21 Iverksetjing og overgangsreglar

Lova gjeld frå den tida Kongen fastset. Frå same tidspunkt blir lov 11. april 1980 nr. 5 om målbruk i offentlig teneste oppheva.

Forskrifter som er gjevne i medhald av lov 11. april 1980 nr. 5 om målbruk i offentlig teneste, held fram å gjelde så langt dei ikkje er i strid med i lova her.

§ 22 Endringar i andre lover

Frå den tida lova tek til å gjelde, skal desse endringane gjerast i andre lover:

1. I lov 17. juli 1998 nr. 61 om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa skal desse endringane gjerast:

§ 2-5 overskrifta skal lyde:

Bokmål og nynorsk i grunnskolen

§ 2-5 første ledd skal lyde:

Kommunen gir *forskrift* om kva *skriftspråk* som skal vere hovudmål i dei enkelte skolane. Hovudmålet skal nyttast i skriftleg opplæring og i skriftleg arbeid. Frå og med 8. årstrinnet vel elevane sjølve *om dei skal bruke bokmål eller nynorsk som skriftleg hovudmål*.

§ 2-5 tredje ledd første punktum skal lyde:

Foreldra vel *skriftspråket* i lærebøkene til elevane til og med 7. årstrinnet.

§ 2-5 sjettede ledd fyrste punktum skal lyde:

Dei to siste åra i grunnskolen skal elevane ha opplæring i *både bokmål og nynorsk*.

§ 9-4 andre ledd andre punktum blir oppheva. Noverande andre ledd tredje punktum blir andre punktum.

§ 9-4 tredje ledd skal lyde:

Lesebøkene i norskfaget i grunnskolen skal ha nok tilfang på *både bokmål og nynorsk, slik at elevane lærer å lese begge skriftspråka*.

§ 15-6 andre ledd skal lyde:

Det er likevel foreldra til barnet som har rett til å velje privat skole, jf. § 2-1, samtykke til fritak frå heile opplæringsplikta, jf. § 2-1, velje *skriftspråk*, jf. § 2-5, krevje fritak frå delar av undervisninga med omsyn til religion eller livssyn, jf. § 2-3a, og krevje opplæring i *kvensk eller finsk* og i og på samisk, jf. §§ 2-7 og 6-2.

2. I lov 14. desember 2007 nr. 116 om studentsamskipnader skal § 11 første ledd lyde:

Forvaltningsloven, lov 4. desember 1992 nr. 126 om arkiv og *språklova* gjelder ikkje for studentsamskipnadene.

3. I lov 16. juni 2017 nr. 50 om Likestillings- og diskrimineringsombudet og Diskrimineringsnemnda skal § 10 fjerde ledd lyde:

Vedtak og beslutning etter første, annet og tredje ledd kan fattes av nemndleder.

Presidenten: Det voteres over § 1 tredje ledd, § 5 første ledd, § 13 første til og med tredje ledd og § 22, punkt 1, § 2-5 sjettede ledd første punktum.

Fremskrittspartiet har varslet at de vil stemme imot.

Votering:

Komiteens innstilling ble bifalt med 69 mot 16 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 14.58.21)

Presidenten: Det voteres over § 3 tredje ledd.

Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet at de vil stemme imot.

Votering:

Komiteens innstilling ble bifalt med 54 mot 33 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 14.58.43)

Presidenten: Det voteres alternativt mellom innstillingens § 19 tredje ledd og § 20, og forslagene nr. 10 og 11, fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 10 lyder:

«§ 19 tredje ledd skal lyde:

Språkrådet fører tilsyn med korleis statsorgan og fylkeskommunar etterlever reglane i § 10 andre ledd og §§ 12 til 17.»

Forslag nr. 11 lyder:

«§ 20 skal lyde:

Statsorgan og fylkeskommunar skal gje Språkrådet dei rapportane og opplysningane som Språkrådet ber om som ledd i tilsynet med reglane i § 10 andre ledd og §§ 12 til 17.»

Senterpartiet, Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet støtte til forslagene.

Votering:

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslagene fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble innstillingen bifalt med 45 mot 41 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 14.59.18)

Presidenten: Det voteres alternativt mellom innstillingens § 17 første punktum og forslag nr. 9, fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 9 lyder:

«§ 17 første punktum skal lyde:

Er det bruka feil skriftspråk i eit dokument som nemnt i § 14 andre ledd, kan mottakaren eller organisasjonar på vegner av mottakaren klage og krevje at dokumentet blir utferd på nytt.»

Senterpartiet, Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet støtte til forslaget.

Votering:

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble innstillingen bifalt med 44 mot 42 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 15.00.10)

Presidenten: Det voteres over resten av §§ 1, 3, 5, 17, 19 og 22 samt øvrige paragrafer.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Det voteres over lovens overskrift og loven i sin helhet.

Votering:

Lovens overskrift og loven i sin helhet ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli ført opp til andre gangs behandling i et senere møte i Stortinget.

Votering i sak nr. 5, debattert 25. mars 2021

Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om Midlertidig lov om endringer i valgloven og kommuneloven (tiltak for å avhjelpe negative konsekvenser av covid-19) (Innst. 328 L (2020–2021), jf. Prop. 89 L (2020–2021))

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende vedtak til

midlertidig lov

om endringer i valgloven og kommuneloven (tiltak for å avhjelpe negative konsekvenser av covid-19)

I

I lov 28. juni 2002 nr. 57 om valg til Stortinget, fylkesting og kommunestyre gjøres følgende endringer:

Ny § 8-1 a skal lyde:

§ 8-1 a *Adgang til å fravike kravet om to stemmemottakere ved stortingsvalget i 2021*

Dersom det på grunn av et lokalt utbrudd av covid-19 er nødvendig for å sikre at velgerne får anledning til å stemme, kan valgstyret selv fravike kravet i § 8-1 femte ledd ved mottak av stemmer etter § 8-3 annet ledd bokstav a, § 8-3 b og § 8-3 c annet ledd.

Ny § 8-3 a skal lyde:

§ 8-3 a *Valglokaler som består av flere rom ved stortingsvalget i 2021*

Ved stortingsvalget i 2021 kan et valglokale bestå av flere rom som henger sammen.

Ny § 8-3 b skal lyde:

§ 8-3 b *Ambulerende stemmegivning ved sykdom, uførhet eller isolasjonsplikt på grunn av covid-19 ved stortingsvalget i 2021*

(1) Velgere som oppholder seg innenriks, unntatt på Svalbard og Jan Mayen, og som ikke kan avgi stemme etter § 8-3 annet ledd på grunn av sykdom, uførhet eller isolasjonsplikt grunnet covid-19, kan etter søknad til valgstyret avgi forhåndsstemme ved stortingsvalget i 2021 der de oppholder seg. Søknaden skal være kommet inn til kommunen innen kl. 10 på fredagen før valgdagen. Valgstyret skal kunngjøre søknadsfristen.

(2) Ved stortingsvalget i 2021 gjelder ikke § 8-3 sjette ledd.

Ny § 8-3 c skal lyde:

§ 8-3 c *Forhåndsstemmegivning for velgere som er i karantene på grunn av covid-19 ved stortingsvalget i 2021*

(1) Velgere som oppholder seg innenriks, unntatt på Svalbard og Jan Mayen, og som er i pålagt karantene grunnet covid-19, skal ved stortingsvalget i 2021 forhåndsstemme på egnet sted bestemt av valgstyret.

(2) Velgere som er i karantene, og som ikke kan avgi stemme etter første ledd, kan etter søknad til valgstyret avgi forhåndsstemme der de oppholder seg. Søknaden skal være kommet inn til kommunen innen kl. 10 på fredagen før valgdagen. Valgstyret skal kunngjøre søknadsfristen.

Ny § 8-7 skal lyde:

§ 8-7 *Forskrift om smittevernfarelig forsvarlig gjennomføring av forhåndsstemmegivningen ved stortingsvalget i 2021*

Departementet kan gi forskrift om tiltak for å sikre en smittevernfarelig forsvarlig gjennomføring av forhåndsstemmegivningen ved stortingsvalget i 2021, blant annet gjennom kontaktreducerende tiltak og hygienetiltak.

Ny § 9-3 a skal lyde:

§ 9-3 a *Adgang til å benytte valglokaler utenfor stemmekretsen ved stortingsvalget i 2021*

Et valglokale ved stortingsvalget i 2021 kan ligge utenfor stemmekretsen.

Ny § 9-3 b skal lyde:

§ 9-3 b *Adgang til å opprette ekstra valglokaler ved stortingsvalget i 2021*

(1) Ved lokale utbrudd av covid-19 kan valgstyret ved stortingsvalget i 2021 selv opprette ekstra valglokaler for en stemmekrets.

(2) Hvis en stemmemottaker i et valglokale etter første ledd ikke kan sette kryss ved velgerens navn i manntallet, skal stemmemottakeren stemple stemmeseddelen før velgeren selv legger den i en stemmeseddelkonvolutt og limer konvolutten igjen. Stemmemottakeren legger stemmeseddelkonvolutten i en omslagskonvolutt, limer omslagskonvolutten igjen og påfører den velgerens navn, bostedsadresse og fødselsdato. Velgeren legger omslagskonvolutten i en urne.

Ny § 9-3 c skal lyde:

§ 9-3 c *Stemmegivning for velgere som er i karantene på grunn av covid-19 ved stortingsvalget i 2021*

(1) Velgere som er i pålagt karantene grunnet covid-19, skal på valgtinget ved stortingsvalget 2021 stemme på egnet sted bestemt av valgstyret.

(2) Hvis stemmemottakeren ikke kan sette kryss ved velgerens navn i manntallet, skal stemmemottakeren stemple stemmeseddelen før velgeren selv legger den i en stemmeseddelkonvolutt og limer konvolutten igjen. Stemmemottakeren legger stemmeseddelkonvolutten i en omslagskonvolutt, limer omslagskonvolutten igjen og påfører den velgerens navn, bostedsadresse og fødselsdato. Velgeren legger omslagskonvolutten i en urne.

(3) Velgere som er i karantene, og som ikke kan avgi stemme etter første ledd, kan etter søknad til valgstyret avgi stemme der de oppholder seg. § 9-6 a gjelder da tilsvarende.

Ny § 9-3 d skal lyde:

§ 9-3 d *Valglokaler som består av flere rom ved stortingsvalget i 2021*

Ved stortingsvalget i 2021 kan et valglokale bestå av flere rom som henger sammen.

Ny § 9-6 a skal lyde:

§ 9-6 a *Stemmegivning for velgere som er i isolasjon på grunn av covid-19 ved stortingsvalget i 2021*

(1) Velgere som oppholder seg innenriks, er manntallsført i kommunen og på grunn av isolasjonsplikt grunnet covid-19 ikke kan avgi stemme etter § 9-3 annet ledd, kan etter søknad til valgstyret avgi stemme ved stortingsvalget i 2021 der de oppholder seg. Søknaden skal være kommet inn til kommunen innen kl. 10 på valgdagen. Valgstyret skal kunngjøre søknadsfristen.

(2) Stemmene kan mottas lørdagen og søndagen før valgdagen og på valgdagen. Velgeren skal ikke legge stemmeseddelen i urnen. Etter at stemmeseddelen er

stemplet, legger velgeren selv den i en stemmeseddelkonvolutt og limer denne konvolutten igjen. Stemmemottakeren legger stemmeseddelkonvolutten i en omslagskonvolutt, limer omslagskonvolutten igjen og påfører den velgerens navn, bostedsadresse og fødselsdato. Velgeren legger omslagskonvolutten i en urne.

(3) Det skal være minst to stemmemottakere til stede ved mottak av stemmer etter første ledd. Dersom det på grunn av et lokalt utbrudd av covid-19 er nødvendig for å sikre at velgerne får anledning til å stemme, kan valgstyret selv fravike kravet om minst to stemmemottakere.

Ny § 9-11 skal lyde:

§ 9-11 Forskrift om smittevernfarelig forsvarlig gjennomføring av valgtinget ved stortingsvalget i 2021

Departementet kan gi forskrift om tiltak for å sikre en smittevernfarelig forsvarlig gjennomføring av stortingsvalget i 2021, blant annet gjennom kontaktreduserende tiltak og hygienetiltak.

Ny § 10-4 a skal lyde:

§ 10-4 a Opptelling av stemmesedler avgitt i ekstra valglokaler og stemmesedler som er lagt i stemmeseddelkonvolutt

(1) Det kan ikke foretas særskilt opptelling av stemmesedler avgitt i ekstra valglokaler.

(2) § 10-6 annet ledd annet og tredje punktum gjelder tilsvarende for stemmesedler som er lagt i stemmeseddelkonvolutt etter § 9-3 c eller § 9-6 a.

Ny § 10-5 a skal lyde:

§ 10-5 a Foreløpig opptelling ved stortingsvalget i 2021

Dersom det kan skje uten å stride mot prinsippet om hemmelig valg, kan den foreløpige opptellingen av forhåndsstemmer ved stortingsvalget i 2021 starte søndagen før valgdagen.

Ny § 15-12 skal lyde:

§ 15-12 Innskrenkninger i kommunestyrets myndighet etter smittevernloven § 4-1 første ledd ved stortingsvalget i 2021

Kommunestyret kan ikke vedta smitteverntiltak med hjemmel i smittevernloven § 4-1 første ledd som medfører at stortingsvalget i 2021 ikke kan gjennomføres.

II

I lov 22. juni 2018 nr. 83 om kommuner og fylkeskommuner skal ny § 7-2 a lyde:

§ 7-2 a Valgbarhet ved valg til stemmestyrer ved stortingsvalget i 2021

§ 7-2 tredje ledd bokstav b gjelder ikke ved valg til stemmestyrer etter valgloven § 4-2 ved stortingsvalget i 2021.

III

1. Loven trer i kraft straks.
2. Valgloven §§ 8-1 a, 8-3 a, 8-3 b, 8-3 c, 8-7, 9-3 a, 9-3 b, 9-3 c, 9-3 d, 9-6 a, 9-11, 10-4 a, 10-5 a og 15-12 og kommuneloven § 7-2 a oppheves 1. januar 2022.

Presidenten: Det voteres over I, § 8-1 a.

Fremskrittspartiet og Rødt har varslet at de vil stemme imot.

Votering:

Komiteens innstilling ble bifalt med 70 mot 16 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 15.01.06)

Presidenten: Det voteres over resten av I samt II og III.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Det voteres over lovens overskrift og loven i sin helhet.

Votering:

Lovens overskrift og loven i sin helhet ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli ført opp til andre gangs behandling i et senere møte i Stortinget.

Sak nr. 6 [15:01:33]

Referat

1. (346) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Erlend Wiborg, Jon Georg Dale, Sylvi Listhaug, Hans Andreas Limi og Helge André Njåstad om å forbedre permitteringsreglene ved å redusere arbeidsgiverperioden (Dokument 8:157 S (2020–2021))

Presidenten: Presidenten vil foreslå å behandle forslaget etter forretningsordenens § 39 annet ledd e, som betyr at saken avvises.

Representanten Jon Georg Dale har bedt om ordet.

Jon Georg Dale (FrP) [15:01:58]: Smittesituasjonen i landet endrer seg raskt, og tiltaka overfor norsk næringsliv gjer det same. Så seint som denne veka er det gjennomført ei rekkje nye tiltak som rammar fleire bedrifter rundt om i heile landet. På den bakgrunnen vil Framstegspartiet oppretthalde forslaget om å behandle denne saka etter § 39 andre ledd c.

Presidenten: Ber noen andre om ordet til stemmeforklaring?

Da går vi til votering over behandlingsmåten over referatsak 346.

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom presidentens forslag og forslaget fra Fremskrittspartiet ble presidentens forslag bifalt med 70 mot 15 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 15.03.18)

Presidenten: Referatsak 346 vil dermed behandles etter forretningsordenens § 39 annet ledd e.

Videre var referert:

2. (347) Representantforslag fra stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes om å markere de ti oljebud (Dokument 8:168 S (2020–2021))
3. (348) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Trygve Slagsvold Vedum, Liv Signe Navarsete, Sigbjørn Gjelsvik og Ole André Myhrvold om at Norge må trekke seg ut av EUs energibyrå (ACER) (Dokument 8:172 S (2020–2021))
4. (349) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Espen Barth Eide, Else-May Norderhus, Åsmund Aukrust, Ruth Grung og Runar Sjøstad om en strategi for arbeidet med FNs naturavtale (Dokument 8:174 S (2020–2021))
Enst.: Nr. 2–4 sendes energi- og miljøkomiteen.
5. (350) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Helge André Njåstad, Åshild Bruun-Gundersen, Bård Hoksrud, Roy Steffensen, Himanshu Gulati, Tor André Johnsen, Bengt Rune Strifeldt, Sivert Bjørnstad, Erlend Wiborg og Ellen Eriksen om å fjerne eiendomsskatten innen 2024 (Dokument 8:163 L (2020–2021))
6. (351) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Sylvi Listhaug, Hans Andreas Limi, Morten Ørsal Johansen, Sivert Bjørnstad og Bengt Rune Strifeldt om plan med tiltak for gjenåpning av samfunnet og gjenreiseing av norsk næringsliv etter pandemien (Dokument 8:176 S (2020–2021))
Enst.: Nr. 5 og 6 sendes finanskomiteen.
7. (352) Representantforslag fra stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes om tannhelsereform for å behandle tennene som en del av kroppen (Dokument 8:169 S (2020–2021))
8. (353) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Sylvi Listhaug, Siv Jensen, Sivert Bjørnstad, Kari Kjønås Kjos og Tor André Johnsen om norsk produksjon av viktige legemidler (Dokument 8:171 S (2020–2021))
9. (354) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Åshild Bruun-Gundersen, Tuva Moflag og Nicholas Wilkinson om å sikre at kvinner i et likekjønnet par kan få reell mulighet til å velge selv hvem av kvinnene i paret som skal gå gravid med parets barn (Dokument 8:173 L (2020–2021))
Enst.: Nr. 7–9 sendes helse- og omsorgskomiteen.
10. (355) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Solveig Skaugvoll Foss, Freddy André Øvstegård og Eirik Faret Sakariassen om regulering av politiets maktbruk i oppdrag mot barn under barnevernets omsorg (Dokument 8:162 S (2020–2021))
11. (356) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Lene Vågslid, Martin Henriksen, Maria Aasen-Svensrud, Åsmund Aukrust og Anette Trettebergstuen om støtten til Human Rights Service (Dokument 8:164 S (2020–2021))
Enst.: Nr. 10 og 11 sendes justiskomiteen.
12. (357) Representantforslag fra stortingsrepresentant Per Espen Stoknes om å bedre barns utearealer og oppvekstmiljø (Dokument 8:166 S (2020–2021))
13. (358) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Karin Andersen, Lars Haltbrekken, Arne Nævera og Eirik Faret Sakariassen om endringer i plan- og bygningsloven og skjerpet ansvar for tilsyn med at utbyggings- og byggeprosjekter gjennomføres i samsvar med gitte tillatelser og bestemmelser (Dokument 8:175 L (2020–2021))
Enst.: Nr. 12 og 13 sendes kommunal- og forvaltningskomiteen.
14. (359) Årsmelding fra Stortingets kontrollutvalg for etterretnings-, overvåkings- og sikkerhetstjeneste (EOS-utvalget) for 2020 (Dokument 7:1 (2020–2021))
Enst.: Sendes kontroll- og konstitusjonskomiteen.
15. (360) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Bård Hoksrud, Tor André Johnsen, Åshild Bruun-Gundersen, Sylvi Listhaug, Hans Andreas Limi og Sivert Bjørnstad om rettferdig kompensasjonsordning for den norske turbussbransjen (Dokument 8:170 S (2020–2021))
Enst.: Sendes næringskomiteen.
16. (361) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Lars Haltbrekken og Arne Nævera om at nullutslippsvarebiler fortsatt må få rabatt i bomstasjonene rundt Trondheim (Dokument 8:177 S (2020–2021))
17. (362) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Bård Hoksrud, Tor André Johnsen, Åshild Bruun-Gundersen og Roy Steffensen om kostnads-effektive veiinvesteringer (Dokument 8:178 S (2020–2021))

18. (363) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Bård Hoksrud og Tor André Johnsen om medisinsk begrunnet dispensasjon for svaksynte (Dokument 8:179 S (2020–2021))
Enst.: Nr. 16–18 sendes transport- og kommunikasjonskomiteen.
19. (364) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Lars Haltbrekken, Kari Elisabeth Kaski og Audun Lysbakken om en opptrapping av norske bidrag til internasjonal klimafinansiering (Dokument 8:165 S (2020–2021))
20. (365) Representantforslag fra stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes om å sette ned et uavhengig utvalg for å utrede norsk deltakelse i internasjonale operasjoner og følgene av disse operasjonene fra 1991 til i dag (Dokument 8:167 S (2020–2021))
Enst.: Nr. 19 og 20 sendes utenriks- og forsvarskomiteen.
- Presidenten:** Dermed er dagens kart ferdig behandlet. Presidenten vil gjerne benytte anledningen til å ønske alle representanter, ansatte og andre som har sitt virke ved Stortinget, god påske. Forlanger noen ordet før møtet heves? – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 15.05.
